

SLOVENSKI

Direktor: Rudi Jančič — Odgovorni urednik: Sergej Vošnjak — Tiska: Tiskarna »Slovenskega poročevalca«
— Uredništvo: Ljubljana, Tomšičeva ulica 1, telefon 55-22 do 55-26 — Uprava: Ljubljana, Čopova ul. 50/III, telefon 45-76 in 44-21 — Oglasi: Ljubljana, Kardeljeva ulica 5, telefon 38-96, za ljubljanske naročnike 24-63 za slunjanje 38-32 — Poštni predal 29 — Tek. račun NB 601-90321-6 — Mesečna naročnina 140 din

Ob predlogih zakonov LR Slovenije o ljudskih odborih

Tretje izredno zasedanje Ljudske skupščine LRS drugega sklica, ki bo 30. t. m., bo šteti med pomembnejša, skupščinska zasedanja, kajti razpravljalo in sklepalo se bo na tem zasedanju o predlogih novih zakonov o ljudskih odborih.

Ljudski skupščini so predloženi v razpravljanje in sklepanje predlogi zakonov o okrajnih ljudskih odborih, predlogi zakonov o ljudskih odborih mest in mestnih občin in predlogi zakonov o občinskih ljudskih odborih. S tem, da se izda za vsako vrsto ljudskih odborov poseben zakon, naj se poveča preglednost gradiva, ki bodo te zakone uporabljali oziroma izvajali.

V tesni povezanosti s temi predlogi zakonov sta tudi predlogi zakonov o posebnih pristojnostih mestnih občin s posebnimi pravicami in predlogi zakonov o volitvah odborov ljudskih odborov, o katerih pa na tem mestu ne bomo govorili.

V čem je podana velika pomembnost predlogov zakonov o ljudskih odborih?

Po ustavi spada v zvezno pristojnost »izdajanje občin načel za zakonodajo republik na področju organizacije državne oblasti«, republike pa imajo v skladu s temi načeli in v skladu s svojimi posebnimi razmerami uzakoniti podrobnejše predpise o organizaciji državne oblasti na svojem ozemlju. Kot »obča načela«, po katerih naj ljudske republike uredijo organizacijo državne oblasti v upravnih teritorialnih enotah na svojih ozemljih, je zvezna Ljudska skupščina izdala prvi in drugi splošni zakon o ljudskih odborih. Oba ta dva zakona pa nista obsegala le »občin načel«, ampak sta bila izdelana tako podrobno, da za zakonodajo ljudskih republik ni kaj posebnega preostalo in do izdaje republiških zakonov sploh ni prišlo.

Ko je naš celoten družbeni in gospodarski razvoj narekoval potrebo po novi ureditvi ljudskih odborov, se je že pred letom dni začelo po ljudskih republikah obširno razpravljati o novi ureditvi ljudskih odborov. V naši republiki so bili meseca novembra 1951 razposlani v diskusijo osnutki zakonov o ljudskih odborih, sestavljeni od komisije za upravne predpise pri Svetu vlade LRS za zakonodajo in izgradnjo ljudske oblasti. Plod obširnih razpravljanj v celi državi je bil nov splošni zakon o ljudskih odborih, ki ga je Ljudska skupščina FLRJ sprejela dne 1. aprila 1952. Ta tretji splošni zakon o ljudskih odborih v mnogo večji meri kakor prejšnja dva ustrezno ustvarjajo pojmu splošnega zakona, ki naj obsega obča načela za zakonodajo ljudskih republik v skladu s temi občin načeli so bili v Svetu vlade LRS za zakonodajo in izgradnjo ljudske oblasti na podlagi mnogostrožnih razpravljanj sestavljeni osnutki republiških zakonov o ljudskih odborih, ki jih je vlada LRS predložila kot predloge zakonov Ljudski skupščini LRS v razpravljanje in sklepanje.

Ko ti predlogi postanejo zakoni, preneha veljati splošni zakon o ljudskih odborih in se bodo uporabljali na ozemlju Ljudske republike Slovenije le še republiški zakoni. Splošni zakon bo prihajal v poštev samo še kot sredstvo za tolmačenje republiških zakonov.

Pomembnost predlogov zakonov o ljudskih odborih je torej ne glede na vse drugo podana že s tem, da bo Ljudska skupščina LRS prvič samostojno izdala zakone o organizaciji državne oblasti v upravnih teritorialnih enotah svojega območja.

Pomembnost predlogov zakonov o ljudskih odborih pa je zlasti v tem, da ti zakoni, temelječi na načelih novega splošnega zakona o ljudskih odborih, v zvezi z reorganizacijo gospodarstva in v zvezi z našim družbenim razvojem pomenijo velik korak naprej v graditvi prave socialistične demokracije.

Bralcu, ki je čital ekspozice tov. Kardelja o predlogu novega splošnega zakona o ljudskih odborih na V. rednem za-

sedanju zvezne Ljudske skupščine, so načela novega splošnega zakona o ljudskih odborih točno poznana. Tudi velik del drugih bralcev verjetno ta načela veče ali nanj pozna, zlasti ko so po republiškem zakonu o reorganizaciji ljudskih odborov ljudski odbori — kolikor je bilo to mogoče, ne da bi se opravile nove volitve, — že začasno uredeni po načelih novega splošnega zakona o ljudskih odborih. Kljub temu pa je menda prav, da neposredno pred zasedanjem Ljudske skupščine LRS na kratko navedemo pomembnejše novote, ki jih na podlagi načel splošnega zakona o ljudskih odborih obsegajo predlogi novih zakonov, oziroma glavne razlike med dosedanjim in bodočim stanjem.

S stališča prizadevanj, da se čimbolj poglobi socialistična demokracija in odstrani nevarnost birokratizacije ljudskih odborov, je med dosedanjim stanjem in predlogi novih zakonov najpomembnejša tale razlika:

Z MESTNEGA ZBORA OSVOBODILNE FRONTE V LJUBLJANI

Idejno-politična vzgoja množic in poglobljanje socialističnih odnosov

je osnovna naloga vseh organizacij osvobodilne fronte

Zbor mestne organizacije OF v Ljubljani, ki se je sestel v petek zvečer in ki sta se ga poleg delegatov udeležila tudi ministri tov. Boris Zihel in Franc Kimovec-Ziga, ki je bil poseben ideološko-političen in kulturno-prosvetnem delu v Fronti in v delu z množičnimi organizacijami.

Poročilo o tem je podal tov. Lev Kavčič, ki je orisal dosedanje oblike in metode dela ter poudaril, da je glede na doseženo stopnjo socialistične graditve in mednarodni položaj potrebo prilagoditi tudi obliko in vsebino političnega dela z množičnimi organizacijami.

Temeljna naloga OF je poglobljanje socialističnih odnosov, kar pa je mogoče le skladno z idejno-politično vzgojo množic, ker bodo le tako lahko razumele in doumele pravi pomen in namen poglobljanja socialistične demokracije, ki se uveljavlja v decentralizaciji ljudske oblasti, odpravljanju birokratije in uvajanju širšega demokratičnega načina sodelovanja neposrednih proizvajalcev pri izvajanju oblasti. Vsebinsko političnega dela mora dati po vezovanje marksistične teorije s prakso in nadaljnje razvijanje teorije na temelju izkušenj. Osnovna naloga organizacij OF je, da obravnavajo z ljudskimi množicami pereče probleme, vsa gospodarska, politična in družbena vprašanja, toda konkretno v zvezi s problemi našega mesta. Glavna naloga je bila doslej prav v tem, da so se vsa ta vprašanja obravnavala zgolj na splošno brez konkretne povezave s perečimi zadevami neposrednega področja organizacije same. Temu cilju je treba prilagoditi tudi sam način dela. Dosedanji frontni sestanki, ki so bili v prvi dobi po osvobo-

Doslej so ljudski odbori opravljali vse zadeve, ki so jim dane v pristojnost, v ple-numu ali pa po izvršilnem odboru. Plenum se je skliceval na redna in izredna zasedanja. V času med dvema zasedanjem je opravljal vse zadeve izvršilni odbor. O tem, da in kako je ta način dela ljudskega odbora ustvarjal in pospeševal birokratizacijo, je bilo toliko govora, da na tem mestu tega ni treba ponavljati. Da se prepreči nadaljnja birokratizacija, predlogi novih zakonov v skladu z novim splošnim zakonom o ljudskih odborih ne poznajo več izvršilnega odbora ljudskega odbora. Po predlogih novih zakonov ljudski odbor stalno zaseda vso dobo, za katero je bil izvoljen, in dela ali na sejah ali v svetih oziroma v odbor-niških komisijah. Med tem ko ostanjejo odbor-niške komisije v bistvu to, kar so bile doslej, so sveti ljudskega odbora kolegijski organi za reševanje posameznih skupin sorodnih upravnih zadev.

(Nadaljevanje na 2. strani)

Seja vlade LRS

Vlada LR Slovenije je na današnji seji razpravljala o predlogih zakonov, ki jih je predložil Svet vlade LRS za zakonodajo in izgradnjo ljudske oblasti. Ti predlogi zakonov so sledeči: zakon o okrajnih ljudskih odborih, zakon o mestih in mestnih občinah, zakon o občinah, zakon o volitvi odbornikov ljudskih odborov, zakon o spremembah in dopolnitvah zakonov o razdelitvi LR Slovenije na mesta, okraje in občine, zakon o posebnih pristojnostih ljudskih odborov mestnih občin s posebnimi pravicami.

Vlada LRS je vse predloge zakonov sprejela ter sklenila, da jih predloži Ljudski skupščini LRS, ki naj o njih odloči na prvem prihodnjem zasedanju.

V Vinodolu bo delala tudi mladina iz Trsta

Trst, 21. junija (Tanjug): Tržaška Zveza antifasistične mladine je začela zbirati mladinske delovne brigade, ki bodo odšle na delo v Jugoslavijo. Vpisovanje tržaških mladincev se je začelo pred nekaj dnevi. Brigada bo odšla v Jugoslavijo 10. julija in delala na gradbišču v Vinodolu.

IZJAVA AVSTRIJSKEGA MINISTRA ZA ZUNANJE ZADEVE:

Razvoj odnosov Avstrije in Jugoslavijo je pomemben prispevek za okrepitev miru

Beograd, 21. junija. Avstrijski zunanji minister dr. Karel Gruber, ki se mudi na prvem uradnem obisku v Jugoslaviji, je sprejel pred svojim odhodom iz Beograda diplomatskega urednika Jugopresa in mu odgovoril na naslednja vprašanja:

Kak pomen pripisujete vašemu prvemu uradnemu obisku v Jugoslaviji?

Moj obisk je očiten znak stalnega zboljšanja avstrijsko-jugoslovanskih odnosov, ki se zadnja leta uspešno razvijajo v smeri dobrega sosedstva in prijateljskega sodelovanja.

Katera vprašanja smatrate za najvažnejša in najbolj pereča v sedanjem stanju avstrijsko-jugoslovanskih odnosov?

Zdi se mi, da je posebno važno, da se rešijo vsi problemi, ki so preostali po rušini in nesrečni vojni. S tem bi se ustvarili psihološki pogoji razumevanja narodov naših držav za razvijanje medsebojnih odnosov. Zeleni smo pripomnili, da pripisujemo posebno važnost splošnemu in obmejnemu prometu in problemu vojnih ujetnikov.

Kaj mislite o možnostih in perspektivah razvoja političnih in ekonomskih odnosov med Avstrijo in Jugoslavijo v sedanjem trenutku?

Nadaljnji razvoj in poglobljanje političnih odnosov med našima dvema državama bo, o tem sem prepričan, pomemben prispevek za politično stabilnost in okrepitev miru v tem delu Evrope. V gospodarskem pogledu se delajo na obeh straneh pomembni napor, da se tudi trgovinska izmenjava plodnosno razvije v korist obeh narodnih gospodarstev, ki se lahko v mnogih pogledih koristno izpolnjujeta. Dober razvoj blagovne izmenjave ustvarja v naših državah osnovo za dviganje proizvodnje in s tem tudi življenjske ravni ljudskih množic. V ostalem pa upam, da se bodo tudi jugoslovansko-italijanski odnosi razvijali v ugodnem smislu, saj so vse države v tem delu Evrope tako zelo navezane druga na drugo.

Kaj nam lahko poveste o prizadevanju avstrijske zvezne vlade za sklenitev mirovne pogodbe, umik okupacijskih čet in doseg po-polne suverenosti vaše države?

Vztrajno nadaljujemo naša prizadevanja, da bi dosegli konec okupacije. Avstrije, države, ki je bila, kakor znano, prva žrtev agresije in katere osvoboditev in ponovna vzpostavitev njene svobode in neodvisnosti je bila eden izmed vojnih ciljev štirih veleil in drugih zavez-nikov. V primeru, da se štiri okupacijske sile potem ne bodo mogle sporazumeti, nameravamo predložiti ta problem OZN, da bi Avstrija končno dosegla popolno svobodo. V tem primeru bo za nas še posebno važno, da

dobimo podporo vseh tistih držav, ki so izven blokov.

Kašni so vaši prvi vtisi o Jugoslaviji, zlasti o sprejemu, ki ste ga doživeli?

Gostoljubni in topli sprejem, ki sem ga doživel v Jugoslaviji, me je iskreno razveselil in je napravil name globok vtis. Mislim, da ne bom pogrešil, če vidim v tem dragoceno potrditlo odnosov med našima dvema državama, ki se stalno in na zadovoljiv način izboljšujejo in katerih razvoj me navdaja z zadovoljstvom.

Drugi dan obiska avstrijskega zunanjega ministra

Beograd, 21. junija (Tanjug): Danes dopoldne je bil v ministrstvu za zunanje zadeve sestanek ekspertov jugoslovanskega in avstrijskega ministrstva za zunanje zadeve. Ob 11. uri je minister za zunanje zadeve Avstrije dr. Karel Gruber obiskal namestnika ministra za zunanje zadeve Veljka Vlahovića in ostal pri njem v razgovoru eno uro. Pri razgovoru so bili navzoči tudi avstrijski poslanik v Beogradu dr. Braunis, pooblašteni minister in izredni poslanik dr. Nikolaus Schleinitz in pomočnik ministra za zunanje zadeve FLRJ Leo Mates.

Avstrijski minister za zunanje zadeve je položil ob 12.30 venec na grob Neznane junaka na Avali. Pred spomenikom sta ministra Gruberja čakala generalni podpolkovnik Pavel Jakšić in pomočnik ministra za zunanje zadeve Leo Mates. Preden je položil venec, je g. Gruber v spemstvu generala Jakšića pregledal častno četo beogradske garnizije. Vojaška godba je za-

igrala avstrijsko in jugoslovansko himno. Pri položitvi venca je bil navzoč tudi avstrijski poslanik v Beogradu g. dr. Karel Braunis, od domačih pa še vice-admiral Srečko Manola in šef protokola ministrstva za zunanje zadeve dr. Sloven Smolaka.

Avstrijski poslanik v Beogradu g. dr. Karel Braunis je priredil po 13. uri na Avali sprejem na čast avstrijskemu ministru za zunanje zadeve g. dr. Karlu Gruberju. Sprejema so se udeležili podpredsednik Prezidija Ljudske skupščine FLRJ Moša Pijade, predsednik zveznega sveta Ljudske skupščine Vladimir Simić, ministri zvezne vlade Aleksander Ranković, Milovan Djilas, Boris Kidrič, Svetozar Vukmanović, Milentije Popović, minister vlade LR Srbije Voja Leković, viceadmiral Srečko Manola, generalni podpolkovnik Pavle Jakšić, namestnik ministra za zunanje zadeve Veljko Vlahović, pomočnika ministra za zunanje zadeve Leo Mates in Bogdan Cernobrija ter drugi funkcionarji tega ministrstva.

Pred londonsko konferenco

Obravnavali bodo vprašanja Nemčije, Koreje, Indokine in odnosov z ZSSR

Washington, 21. junija. (AFP) V washingtonskih obveščevalnih krogih menijo, da bo konferenca ministrov za zunanje zadeve treh zahodnih držav, ki bo v Londonu 27. junija, zelo važna zaradi razvoja mednarodnega položaja. Čeprav dnevni red konference še ni določen, za nesljivo trdijo, da bodo na njej proučevali štiri probleme: vprašanje Nemčije, Koreje, Indokine in odnosov z ZSSR. Z vpraša-

njem Nemčije pa je povezano vprašanje zastopnikov štirih velikih sil. Glede na željo, izraženo v Londonu in Parizu, da bi nemški problem proučili v četvero, je bila v Washingtonu konferenca med Achesonom in veleposlanikom Vel. Britanije in Francije o odgovoru na zadnjo sovjetsko noto o Nemčiji, vendar pa ni bil dosežen noben uspeh. Francija in Velika Britanija sodita, da bi bilo treba predlagati Sovjetski zvezi konferenco v četvero s pogojem, da ZSSR prej privoli v načelo ustanovitve nevtralne mednarodne ankete komisije za vso Nemčijo. Britanija niti ne vztraja na tem pogoju. Američani pa sodijo, da je neiskrenost ZSSR dovolj dokazana in ne verjamejo, da bi le-ta iskreno želela kompromisno rešitev. Podoba je, da je bilo doseženo soglasje treh sil, naj bi bila četverna konferenca le za primer, da bi bil njen dnevni red naprej določen. V Washingtonu izražajo upanje, da bodo v tem dosegli soglasje na konferenci v Londonu.

Poleg tega morajo ministri treh veleil proučiti vprašanje ratifikacije splošnih pogodb z Zahodno Nemčijo in sporazuma o evropski obrambni skupnosti. Glede korejskega vprašanja bo sestanek v Londonu prav v trenutku, ko se bo minister za obrambo Alexander vrnil s Koreje, kjer je bil na inspeksijskem potovanju. Vprašanje Indokine je sedaj pereče zlasti glede na obisk francoskega ministra za Združene države Letourneau v Washingtonu. Pri tem bodo verjetno proučili tudi vprašanje skupne politike zahodnih veleil v vsej jugovzhodni Aziji.

Da bodo na konferenci v Londonu proučili tudi vprašanje odnosov z ZSSR, priča dejstvo, da je Acheson nujno poklical v London tudi veleposlanika ZDA v Moskvi Kennana.

Na Hrvaško je letos pribežalo že 133 političnih beguncev

Po podatkih Sveta za ljudsko zdravje in socialno politiko je dobilo letos zaposlitev v hrvaških podjetjih 133 političnih beguncev, ki so pribežali v Jugoslavijo iz držav Informbiroja.

V Litostroju je začela obratovati nova šesttonska električna peč

V noči od petka na soboto so v Litostroju dosegli pomembno zmago. V jeklovirni je ob stari 3-tonski električni peči prvič zagorela nova 6-tonska električna oblačna peč. Ob polnoči so se okrog živega ognja zbrali inženirji, tehniki in delavci. V njihovih žarečih očeh se je zrcalilo veselje. Tri dni in tri noči so bili mnogi že neprestano ob peči. Zareče jeklo, ki se je vedno hitreje talilo, neenakomerno zavijanje toka, ki je s silo 2500 kilovatov topil prve jeklene gmote — to je bil

uspeh za prečute noči, za osem mesecev naporega dela pri obnovi te električne peči, ki je največja v Jugoslaviji.

Kdor vidi peč in vse naprave okrog nje, šele spozna velik uspeh litostrojcev. Koliko je ob sami peči, kjer dela vse avtomatično, raznih električnih naprav. Inž. Mal, ki je vodil vso ureditev peči, je skupaj z električarjem Stanetom Svetlom razkazoval in tolmačil zapletene naprave. Ta nova peč je poseben vrste. Urejena je s tako imenovanimi Leonardovimi skupinami. To pomeni, da ima vsaka elektroda svoj smoter na enosmerni tok in dobiva napetost od svojega dinamika, ki ima vzbu-janje odvisno enkrat od toka peči, drugi pa od napetosti peči. Take peči doslej v Jugoslaviji še nismo imeli.

V strojnici poleg peči so veliki električni motorji. V njih je 5000 voltov napetosti. Tu je velik transformator, v katerega so nalili okrog 3500 litrov olja, v dušilki pa je olja nad 1000 litrov. Vse naprave so moderno urejene. Z enim samim pritiskom na vzmet začnejo delovati številni električni stroji in tudi sama peč. Kako žalostna pa je bila ta peč, ko so jo dobili na račun reparacij iz Nemčije, kamor so jo Nemci pripeljali iz Francije, pa pove inž. Mal: »Samo za v plavaj je še bila«. Vpisano so jo imeli pod postavko »stari dimnik«. Toda lotili smo se je in z velikimi naporimi jo spravili skupaj! France Štebel, ki je vodil vso mehani-

no obnovo in konstrukcijo peči, pa pove, koliko je bilo varjenja.

Okrog ene ure je s peči udarjal vedno večji plamen. Kazalec na ampermetru in registriran kilovatmetru se je že umirjeval. V začetku je poskakoval od 8000 do 16000 amperjev. Tudi v živosrebrnem usmerjevalcu je plamen mirneje svetil. Ob pol drugi uri ponoči pa je zazvonil zvonec. Težki mostni žerjav je prenesel čez dvorano jeklovirne veliko ponev. Livarji so se zbrali okrog peči. Svetel je dvignil s pritiskom na gumb žareče elektrode. S pritiskom na drugi gumb pa se je počasi nagibala peč — težka 35 ton. V nastavljeno ponev se je izlil prvi šarž — 7 ton žarečega jekla. Inž. Mal ter z njim električarja Erjavšek in Legvart ter vsi livarji so se oddahnili. Prvo preizkušnjo je peč odlično prestala. Če bo šlo tako naprej, bodo lahko naložili naenkrat tudi 10, pa tudi 12 ton jekla.

Nekaj minut nato je žerjav vsul iz velike Demagove košare spet osem ton rene — jeklenih opilkov v peč. Ta je znova začela. V dobri uri in pol je iz nje vdružil priteklo žareče jeklo. Odslej bodo lahko livarji Litostroja vlivali tudi nad 15 ton težke odlivke.

Nova električna peč je plod velike požrtvovalnosti kolektiva in so nanjo upravičeno ponosni vsi livarji. Toda ta uspeh ni samo v veselje in ponos litostrojcev, temveč vse Ljubljane in vseh naših ljudi.

Novi žarž je nova električna peč

Švedska je spoznala svojega nevarnega sosedu

Sovjetski predstavniki zlorablajo tradicionalno švedsko gostoljubnost in svobodo

Stockholm, 21. junija. Prav v tistem času, ko so sovjetski piloti nad Baltikom sestrelili neoboroženo švedsko letalo, o katerem pa je potem trdila sovjetska nota, da se ni hotelo odzvati pozivu na pristanež ter da je začelo streljati in da je potem hotelo nekam proti morju, se je začel v Stockholmu tudi proces proti skupini sedmih sovjetskih vojakov. Vsi obtoženci so člani dobro organizirane vohunske mreže, ki je bila v sovjetski obveščevalni službi že od leta 1941 in je svojim zapovednikom dajala važna poročila vojaškega in gospodarskega pomena.

Sovjetski vohuni so bili najbolj delavni v severni Švedski, kjer so važne postojanke za obrambo švedske države. Svoja poročila so izročali največkrat neposredno uslužbenecem sovjetskega veleposlaništva v Stockholmu.

Prvega obtoženca Enboma so razkrinkali in zaprli letos fe-

bruarja in v obtožnici je navedeno, da je kot železniški uradnik v Bodenu dajal organom sovjetskega veleposlaništva najprej podatke o železniški prog, ki jo je dobro poznal, pozneje pa tudi o raznih vojaških postojankah. Ker mu je vohunsko delo velevalo, da mora mnogokrat potovati, si je pridobil legitimacijo sodelavca glavnega glasila komunistične stranke za severno Švedsko. Z organi sovjetskega veleposlaništva se je večkrat sestajal, imel pa je tudi posrednike, ki so tem organom izročali njegova poročila.

Tudi druge svoje pomočnike si je sovjetska obveščevalna služba dobro izbrala iz poklicev in položajev, na katerih so ji mogli dajati največ zaželenih podatkov. Tako je eden izmed obtoženec bil podčastnik v neki obmejni artiljerijski postojanki, prijateljica glavnega obtoženca pa je bila namenska magistrata v nekem obmejnem mestu. Ko je postala vohunka, je uredila in vodila tudi ilegal-

no radijsko postajo vohunske organizacije, o kateri pravi obtožnica, da je bila zelo nevarna za švedsko državo.

Za razpravo se švedska javnost zelo zanima in kadar je javna, je razpravna dvorana polna poslušalcev. Razprava, ki se je začela v ponedeljek, pa je bila nekajkrat tudi tajna, ker so morali obravnavati vprašanja vojaškoobrambnega pomena, ki niso za javnost.

Da se švedsko ljudstvo zaveda, kakšne nevarnosti mu pretijo od sovjetskega sosedu, je bilo dokazano na veliki demonstraciji pred sovjetskim veleposlaništvom v Stockholmu, v zvezi s procesom o sovjetskem vohunstvu pa je predlagal liberalni list »Stockholm Tidning«, naj Švedska omeji gibanje sovjetskih diplomatov. List zahtuje, da funkcionarji sovjetskega poslanstva že dolgo na najbolj nesramen način izrabljajo švedsko gostoljubnost in popolno svobodo gibanja, ki jim jo dovoljujejo Švedi kot tradicionalni optimisti. V članku je rečeno: Vse to delajo z namenom, da bi motili naš mir ter izpodkopali našo svobodo in neodvisnost.

Članek je zaključen s poudarkom, da bi bili taki ukrepi sprejeti s splošnim zadovoljstvom v državi zlasti zato, ker so švedski predstavniki v Moskvi kakor v interakciji ter njihova beseda ničesar ne zaleže. Svobodna država in narod morata ukrepati in delati.

Izvoz Indonezije v ZDA

Washington, 21. junija (Reuters): Ameriški uvoz iz Indonezije se je aprila t. l. naglo povečal tako, da je ta država za Malajo največji ameriški dobavitelj iz Azije. Na splošno vzeto je uvoz iz azijskih držav v aprilu mesecu padel Trgovina ZDA z Japonsko, Filipini in Pakistanom mje letos padla v primeri z letom 1951.

Francoski kominformoci se zavedajo svojih napak

Pariz, 21. junija (Tanjug). Na plenumu KP Francije v predmestju Pariza je eden od članov politbiroja priznal, da so bile neuspene akcije generalne konfederacije dela. Govoril je pred vsem o akcijah v začetku tega meseca, češ da niso bila pravljena niti primerna gesla za mobilizacijo delavskih množic. Poziv za stavko, ki naj bi se začela 4. junija, je bil sicer objavljen že 1. junija, a ker v njem niso bili označeni niti nameni stavke in tudi ne čas njene trajanja, seveda ni bilo mogoče računati s primerno udeležbo. Kritiki sodi, da bi več zalega navadna protestna stavka, ki bi trajala samo en dan.

V sporotilu, ki je bilo prebrano na zasedanju, je poudarjeno, da je imela stranka na zadnjih volitvah velike izgube ter da se je zmanjšala naklada tiska, s njo vred pa tudi število članov v nekaterih strokovnih zvezah. Tudi tako imenovano mirovno gibanje je zelo oslabevalo, češar pa naj bi bil v prvi vrsti kriv tisk, ki ni znal popularizirati gesla »boja za mir«.

V francoskih političnih krogih sodijo, da so začeli grajati doseženo smer centralnega komiteja KP Francije po posebnem ukazu iz Moskve in seveda tudi zaradi mnogih porazov, ki jih je pretrpela informbirojska ekspozitura v Franciji v zadnjem času. Značilno je tudi to, da strankino časopisje o tem sestanku ni poročalo ničesar razen kratkega obvestila o njegovem dnevnem redu in zaključku.

Včerajšnji »Humanité« je objavil izjavo Eugena Coifa, enega izmed voditeljev pariskih sindikalnih organizacij pod informbirojskim nadzorstvom, v

Zahodni odgovor na Sovjetsko noto o Nemčiji

London, 21. junija (Tanjug). V Londonu trdijo, da odgovor zahodnih velesil na poslednjo sovjetsko noto ne bo objavljen prej kot do konca prihodnjega tedna. Iz londonskih poučenih krogov se je zvedelo, da bodo razgovori med predstavniki treh zahodnih velesil čez nekaj dni v Washingtonu. Kakor se je zvedelo, bo prisel ameriški zunanji minister Acheson 23. junija v London. V Londonu je bilo včeraj sporočeno, da bo prisel v London tudi ameriški veleposlanik v Moskvi, Kennan, da bi se posvetoval z Achesonom. Tudi sodijski sprici vseh teh dogodkov, da bodo zahodne velesile odgovorile na sovjetsko noto šele po sestanku zunanjih ministrov treh zahodnih velesil.

Varnostni svet OZN o bakteriološki vojni

New York, 21. junija (AFP): Zastopnik ZDA Ernest Gross je predlagal na sinočnji seji Varnostnega sveta, naj bi mednarodni Redči kriz ob pomoči znanstvenikov in strokovnjakov proučili sovjetske obtožbe o bakteriološki vojni na Koreji ter da bi čimprej podal poročilo Varnostnemu svetu. Ko je obrazložil svoj predlog, je Gross izjavil, da je prepričan, da tiči za sovjetskim predlogom o ratifikaciji ženevskega protokola iz istih vzrokov, kot so bile leta 1926. — Prihodnja seja Varnostnega sveta bo v ponedeljek.

Malik je nato odgovoril kot

Podrejenost cerkveni hierarhiji ne predstavlja olajševalno okolnost za špijonsko delovanje

Hlapčevanje tujim interesom jih je pripeljalo v izdajstvo

Koncem maja je vrhovno sodišče LRS v celoti potrdilo sodbo okrožnega sodišča v Gorici, s katero so bili obsojeni nekateri duhovniki iz Tolminskega na čelu z Ivanom Kobalom zaradi vojnih zločinov, špijaže in protidržavne propagande. Ta proces je še enkrat nedvomno pokazal, od kakšnega izdajstva je te ljudi pripeljala njihova suženjska pokornost reakcionarnim cerkvenim hierarhom. Z železno logiko jih je formalna v poslušne in strupene agente tujih, lastnemu ljudstvu sovražnih interesov. Gnala jih je od zločina do zločina, vedno globlje v izdajstvo,

svjetski delegat z napadom na ZDA. Dejal je, da so ZDA danes proti ratifikaciji ženevskega protokola iz istih vzrokov, kot so bile leta 1926. — Prihodnja seja Varnostnega sveta bo v ponedeljek.

Odločitev zahodnonemške zgorne zbornice

Bonn, 21. junija (Reuters). Zahodnonemška zgornja zbornica (Bundsrath) je zavzela včeraj stališče, da ima pravico izdati odločitev o ratifikaciji splošnih pogodb in pogodbe o evropski armadi. Zgornji dom je soglasno potrdil sporočila obveščevalcev, v katerih je poudarjeno, da ima ta zbornica pravico ratificirati te pogodbe in priporočiti vladi, naj počaka na odločitev ustavnega sodišča, ki zdaj proučuje vprašanje oborožitve Zahodne Nemčije. Zgornja zbornica je sprajla to odločitev po včerajšnji deklaraciji predsednikov pokrajinskih vlad, ki navaja enake zahteve.

Francosko-ameriški spor pred mednarodnim sodiščem v Haagu

Tanger, 21. junija (Tanjug): Iz Pariza se je zvedelo, da bo mednarodno sodišče v Haagu takoj po končani razpravi o anglo-perzijskem sporu začelo reševati francosko-ameriški spor glede ekonomskih pooblastil v Maroku. Gre za vprašanje, če veljajo uvozne in devizne omejitve v francoskem Maroku tudi za ameriške državljane. ZDA zahtevajo za svoje državljane nekatera pooblastila in se sklicujejo na določbe o ekonomski svobodi v pogodbah, ki so bile sklenjene prejšnje stoletje, te pa še neodvisnim maroškim cesarstvom.

BOJI NA KOREJI

Tokio, 21. junija (UP). Kijatske in severnokorejske oborožene sile so ob močni podpori motoriziranih enot in topništva skušale brezuspešno zavzeti položaje Združenega poveljstva jugovzhodno od Kumsonga. Brezposelnosti napadi so bili tudi zahodno od Corvona in na drugih delih korejskega bojišča. Letala Združenega poveljstva so včeraj sestrelila 2 in poškodovala 2 severnokorejski letali na reakcijski pogon v bližini mejne reke Jalu. Druga letala Združenega poveljstva so obstreljevala sovražna oporišča in preskrbovalne zveze v Severni Koreji, skladišče streliva v Cinappoju in severnokorejskem pristanišču blizu Fenjanga. Fenjanski radio poroča, da so severnokorejski gverilci onesposobili zadnje mesece v bojih na Južni Koreji nad 30.000 južnokorejskih vojakov.

Po tridnevni prekinitvi so formirali plenarne sestanke delegacij pri pogajanjih za premirje na Koreji. Sed delegacija Združenega poveljstva general Harrison je v odgovor na zavračanje severne delegacije, da bi privolila na prostovoljno repatriacijo ujetnikov, prebral neki sovjetski dokument iz druge svetovne vojne, v katerem sovjetske oblasti jamčijo za vrnitev nemških čet v Nemčijo ali katero koli drugo državo po njihovi lastni izbiri. — Prihodnja seja je bila sklicana za jutri.

Obramba Turčije

Carigrad, 21. junija. Turški časnik »Džumhuriyet« piše, da je bil ob obisku maršala Montgomeryja v Turčiji storjen pomemben napredek glede obrambe vzhodnega Sredozemlja in Traktije. Časnik meni, da je treba računati z obrambo vse Turčije, ne pa samo Traktije, ker zahteva, da bi pri sestavljanju obrambnega načrta upoštevali tudi obrambo Anatolije — azijskega dela Turčije.

dokler niso postali poleg vsega še navadni obveščevalci tuje protijugoslovanske organizacije. Nekateri izmed njih so se že med narodnosvobodilno borbo umazali s svojim sodelovanjem z okupatorjem in domačimi izdajalci domobranci ter z izdajanjem naših ljudi. To politiko so nadaljevali tudi po osvoboditvi, ko so zbirali podpise za to, da naj se Tolmin, Kobariid in ostali kraji v coni A ne priključijo k Jugoslaviji. Ze takrat so bili v najtesnejših stikih z vojnimi zločinci Vogričem iz Tolmina, duhovnikom Mazoro, in z drugimi belogradisti in izdajalci. Nekaj dni pred priključitvijo 1947. leta so se zbrali na dekanijski sestanki v Kobariidu, ki se ga je udeležil tudi gestapovski agent in »mornorkec kaplan Pontar. Na tem sestanku so se dogovorili o njihovih bodočih odnosih do oblasti in o zvezah, ki so jih nameravali obdržati z inozemstvom. Po priključitvi so se dekanijski sestanki nadaljevali in na njih je Ivan Kobal zbiral ustmena in pismana poročila o političnem položaju, o armadi, UDV, članih Partije itd. ter jih potem pošiljal po raznih zvezah v inozemstvo. Iz inozemstva pa so preko ilegalcev dobivali navodila za protidržavno delo, formulacije, po katerih so morali sestavljati vohunska poročila, ilegalno literaturo in podobno. Vsa ta »idila« je trajala do sredine 1951. leta, ko so naši varnostni organi napravili konec temu »dušno-pastirskemu delu«.

Za take špijone in izdajalce ne bi bilo vredno izgubljati besed, če ne bi bilo med ostalo pošto, ki so jo obtoženci dobivali ilegalno iz inozemstva, tudi raznih navodil, ki dokončno in enkrat za vselej razkrinkavajo delovanje nekaterih reakcionarnih duhovnikov pri nas. Ta navodila popolnoma jasno povedo, da vse vpije o obrambi vere, o junaških dejanjih za vero in slično ni prav nič drugega kot samo vestno izvrševanje iz inozemstva dobjenih direktiv. Skladne izpovedbe

Preveliki izdatki v Vzhodni Nemčiji

Berlin, 21. junija (Reuters): Predsednik kontrolne komisije Vzhodne Nemčije Fritz Lange je napadel vzhodnonemško vlado zaradi »manjše razsipavosti«. V svojem govoru v vzhodnonemškem parlamentu je poudaril, da je 5 vzhodnonemških ministrov po nepotrebnem porabilo 3.500.000 mark za osebne in upravne izdatke. Po njegovih besedah so vzhodnonemška industrijska podjetja izročila finančnemu ministru samo 20.000.000 mark namesto 120 milijonov mark. Lange je prav tako zameril direktorji za informacije, ker je natisnila brošure, ki so »politično zgrešene«. Samo za tiskanje teh brošur so porabili nad 150.000.000 mark.

Spomenik Nikoli Tesli na Dunaju

Dunaj, 21. junija (Tanjug): Dunajski tehniški muzej se pripravlja za odkritje spomenika Nikoli Tesli. Odkritje spomenika, ki je delo Ivana Mestovića, bo 29. junija. Pri slovesnosti bodo navzoči zastopniki vseh avstrijskih tehniških fakultet. Dunajski časopisi so priobčili življenjepis Tesle, ki je študiral in diplomiral na tehniški visoki šoli v Gradcu.

Italijanski motorji za ZDA

Rim, 21. junija (Tanjug): Italijanska tovarna motorjev Fiat je dobila iz ZDA naročilo za več letalskih motorjev. Sedaj delajo v tej tovarni avtomobilske motorje za ameriško vojsko.

Ridgway je razočaral italijanske imperialiste

Udeležba v Atlantskem paktu ima za Italijo popolnoma svojstven značaj. Čeprav se na odgovornih mestih stalno poudarja, da je bil Atlantski pakt sklenjen le zaradi obrambe Zahoda, v Italiji menijo, da je njegova vloga mnogo širša, predvsem pa menijo, da morajo za svojo udeležbo v atlantski vojski dobiti neko nagrado v skladu z njihovimi imperialističnimi težnjami. Zato se nenehno trudijo, da bi na Zahodu dosegli ugled svoje vojske. Ker jim zgodovina ne daje v roke nobenih argumentov, s katerimi bi lahko podprli ta svoja prizadevanja, skušajo svoj položaj okrepiti s tem, da obrekujejo našo vojsko, da stalno pišarijo v svojem časopisu, da naša vojska ne bi bila sposobna zadržati napada z Vzhoda in da bo zato glavno breme obrambe proti Vzhodu padlo na njihovo vojsko. Toda tudi njihova vojska bi na sedanjih mejah le težko branila Zahod pred Vzhodom, zato je treba spremeniti meje in jih postaviti vsaj na Snežnik.

Poleg tiska, ki ima zelo važne naloge v tej umazani spletkarski igri, skušajo Italijani speljati vodo na svoj mlin zlasti ob priliki obiskov raznih poveljnikov italijanske vojske v Italiji. Poleg svoje vojske pokažejo vsakemu izmed njih tudi svojo »krivično« vzhodno mejo. Zato imajo za vse obiske take vrste že predpisan ceremonial: parada ali vojaški manevri v Vidnu odnosno v okolici, obiske Gorice in goristiške gradu, od koder visokim gostom razkažejo ob primernih pojavnih italijansko-jugoslovansko mejo, ob kateri za te priložnosti prižgo kresove, da je bolj vidna.

Kakor piše »Giornale di Trieste«, je Montgomery po svojem lanskem obisku verjetno prav zaradi te »obmejne prireditve« spremenil svoje prvotno mnenje o Italiji in njeni vojski. Vendar pa kaže, da je moral kar celo leto premišljati o vtihi, ki jih je dobil ob svojem obisku v Italiji, kajti za omenjeno spremembo njegovega mnenja se je izvedelo šele pred kratkim.

Verjetno so prav zaradi tega pri Ridgwayevem obisku organizirali kar dvojen ogled meje: z vzhodnega in goristiške gradu, da bi pospešili reakcijo. Iz poročil v iredentističnem tisku se zelo močno odraža, da je general Ridgway s svojo bladnostjo precej razočaral, čeprav pišejo, da mu kot vojaku ne morejo zameriti, če se ni zanimal za politična

vprašanja, ki se za Italijo združujejo v vprašanju njenih odnosov do Jugoslavije. Menijo pa, da je general Ridgway kljub navidezni nezanimivosti poslušal »dokumentirane in izčrpane« poročila italijanskih generalov (o meji, in ne o vojski!) na videmskem in goristiškem gradu ter jih celo »tibo potrdil«, ko je vojakom dejal, »da je vsakdo dolžan izpolniti svoje naloge in se boriti — če bi bilo to potrebno — za obrambo svojih idealov«. Ker so »ideali« Italije imperialistična osvajanja, je pač razumljivo, da si v Italiji tolažijo Ridgwayev — zelo formalno — izjavo kot potrdilo svojih teženj po naši zemlji.

Kakor je Ridgway razočaral italijanske politične kroge, tako je menda razočaral tudi vojsko, ker italijanskim vojakom, ki so ga ob neznošni sončni pripekli čakali 40 minut v pripravljenosti, ni dejal, da so najboljši vojaki, kar jih je kdaj videl. Ob svojem povratku v Pariz je menda to svojo napako popravil in dejal, da italijanski vojaki sodijo med najboljše, kar jih je doslej videl. Zaradi te njegove naknadne izjave v Italiji menijo, da je tudi Ridgway, prav tako kakor Montgomery pred njim, spremenil svoje mnenje o Italiji in njenih vojakih. Pravijo tudi, da je tolažil v veliki meri pokvaril efekt Ridgwayevega nagovora vojakom in oficirjem na paradi.

Od vseb pa je bil ob Ridgwayevem obisku menda najbolj užaljen tržaški župan Bartoli, ki je pričakoval, da bo tudi novemu komandantu Atlantske vojske lahko izročil kako patriotsko spomenico, kakor jo je izročil Eisenbowerju ob njegovem poslovilnem obisku; vendar kaže, da ga Ridgway, ki zaenkrat še nima namena kandidirati za predsednika ZDA in mu zato ne gre za glasove ameriških Italijanov, ni hotel sprejeti.

Nismo bili prisotni ob Ridgwayevem obisku na videmskem in goristiškem gradu, toda sodeč po poročilih italijanskega iredentističnega tiska, je bilo njegovo zanimanje za »boleče rane« Italije enako ničli, njegovo zadržanje pa bladna prha za pregrete imperialistične možgane italijanskih generalov in politikov. Italiji bi moral ta obisk služiti kot resno svarilo, da bi prenehala z zahrbtnimi spletkarjenjem proti naši državi, kajti tako spletkarjenje lahko le škoduje njenemu ugledu, nikakor pa ga ne more dvigniti.

A. S.

IVO PIROKOVIC:

Badoglio in badoglierstvo

O pomenu osvojitve Albanije, ki jo je Badoglio napadel o veliki noči 1939, beremo v nekem pismu Dina Grandija, ki mu je ob zmagovitih fanfarah ntraktorski takt revolucije elektriziral duhas: »Po maščevanju za Aduo je prišlo maščevanje za Valono... Toda osvojitve Albanije ne pomeni le varnosti na Jadranu; ne pomeni le klešč, ki drže trajno v šahu Beograd, in ne pomeni le »mostišča za pohoda preko Balkana v Orient. Ta osvojitve pomeni mnogo več: pomeni avtomatično nov vojaški poraz Anglije v Sredozemlju, ker nam izroča v roke Grčijo, ki jo je angleška admiraliteta v primeru pomorske vojne v Sredozemlju štela doslej za prirodno in neizogibno angleško trdnjavo.«¹⁵⁾

Albanija je bila torej predvsem mostišče za osvajanje Grčije, Balkana in Orienta. In res! Ze 15. oktobra 1940 so v dvorani »Mappamondo« Beneške palače Mussolinijevi najozji sodelavci, Badoglio, grof Ciano, general Roatta, minister Soddu, kraljevi namestnik v Albaniji Jacomoni in vojaški poveljnik Albanije general Visconti Prasca, napravili načrt za napad na Grčijo. Mussolini je opozarjal, naj napada ne odlagajo in naj ne štedijo življenj

14 vojakov. Badoglio je bil za nagel pohod na Atene, ker je menil, da ne preti nobena nevarnost, da bi se Angleži izkrcali v Solunu in mu ogrozili lve krilo. General Roatta pa je na vsak način hotel dve diviziji poslati za strah proti Solunu.

Tako se je začela tista presenetljiva vojna velikega in do zob oboroženega imperija proti grškim pastirjem, v kateri je Rim zapravljal zadnje skromne simpatije sveta. Albanija je bila padla kot zrela hruška v tatovo bisago, ker je imel Ahmed Zogu pač več skrbi s pariskimi krojači za dvorne lepotic, kot za usodo svojega vojaka in države. V Epiru pa kakor da so od kozjih čred planili na sovražnika Leonidovi junaki iz antičnih Termopli; saj so Badoglijeve polke in Mussolinijeve legije črnih srčje gonili od napadenih meja že v morje in šele po dolgin mučnih mesecih so nemške divizije von Listove dvanaajste armade iz Bolgarije rešile Rim iz nezasiisane sramote.

In glejte prekanjenega Badoglija! Kakor se je nekoč, tepen pri Kobariidu, z zvijačo rešil zaslužene sramote, tako je tudi v grški pustolovščini že januarja 1941 iz osramočenega vrhovnega poveljstva dezertiral in prekanjen odvrnil s sebe odgovornost za vso nesrečo na Balkanu in v Afriki. Ljudstvo pa je mislilo, da kljubuje fašizmu, in je v svoji težki stiski demonstriralo po rimskih ulicah: »Vogliamo Badoglio! — Hočemo Badoglija!«

Sele čez štiri leta, 13. februarja 1945, je admiral Maugueri kot priča zoper generala Roatto sodnikom izpovedal, da je Mussolini Grčijo napadel tudi zato, ker je tako hotel Badoglio. To je Francu Maugueriju na korveti

»Persefone« pripovedoval Mussolini sam, ko ga je Maugueri peljal na Ponzo v pregnanstvo.¹⁶⁾ Po tej izpovedi je rimski »La Voce Repubblicana« Badoglija zaman pozivala, naj sedaj on govori.¹⁷⁾

Danes ni več skrivnosti, da tudi v julijemskem dejanju diktatorjeve drame ni bil Badoglio tisti junak, ki je ubil zmaja. Maršal Badoglio se je takrat pred svetom ktil s tujo glorio. Ze Cassius-Michel Foot, ki je velik prijatelj Italijanov in jim hoče biti več kot pravičen, pravi, da nista Mussolinija zrušila Badoglio in kralj, ki bi to lahko storila že pred 21 leti, če bi jima bilo do antifašizma. »Nemiri v Milanu, organiziran upor, od vsega pa morda še najbolj radosten sprejem zaveznikov v Palermu, je bil tisti, ki je končno prisilil kralja, da je zbral poslednji pogum.«¹⁸⁾

Tudi asiva eminenca Rooseveltove Bele hiše, Robert Hopkins, — republikanski sovražnik so mu po krivici dali vzdevek »Rasputin Bele hiše« — si je po Badoglijevi vdaji zapisal: »Oba, kralj in Badoglio, me navdajata z resnimi slutnjami. Gotovo ni človeške domisljije, ki bi si kralja ali Badoglija mogla zamisljati kot predstavnika kake demokratične vlade.«

Jaz si seveda nikakor ne morem misliti, da bi ta dva prejšnja sovražnika mogla spremeniti svoje mišljenje, ko

¹⁵⁾ primerjaj op. 18) v poglavju »Sovražnik pred vratil

¹⁷⁾ »La Voce Repubblicana«, 14. febr. 1945.

¹⁸⁾ Cassius-Michel Foot v že omenjeni knjigi »Trial of Mussolini«.

¹⁹⁾ Robert E. Sherwood, prav tam, str. 744.

sta, videč, da bosta tepena, pribežala na našo stran ter nam pomagala vzdrževati politično oblast.«¹⁹⁾

In ko je ta vpilni Rooseveltov svetovalec 20. septembra 1943 bral predlog sporazuma, po katerem naj bi Italija postala »sobojevnika« zaveznikov, je Hopkins ves nejevoljen pisal Rooseveltu:

»Upam, da ne boste dali Eisenhowerju pobude, da bi priznal Italijo za sobojevnika. To bi ji dalo natanko isti položaj, kot ga imajo drugi naši zavezniki. Tudi se mi ne zdi dovolj jasno vprašanje, da bi mogli Badogliu in kralju zaupati, da oborožita kakršno koli svojo divizijo... Ne morem uvideti, da bi nam Badoglijeva vojna napoved Nemčiji mogla prinesiti kaj drugega, kot prenašljeno priznanje dveh ljudi, ki sta v preteklosti tesno sodelovala s fašizmom. Mislim, da nam ne kaže zamuditi nobene možne koristi od njiju, toda ne mislim, da bi imeli mi do obeh kakršno koli obveznost.«²⁰⁾

Po vsem tem homo razumeli grenke besede, ki jih je Italijanom za novo leto 1945 p radiu povedal newyorski župan La Guardia, po krvi Italijan in še vedno v srca iskren laški patriot: »Ne bi bil odkrit do svojih prijateljev v Italiji, če jim ne bi povedal, da sem pred letom dni upal in sanjal, da bo Italija mnogo svobodnejša, kot je danes.«

To je bila kazen in pokora za Italijo, ki skoraj leto dni ni bila sposobna, da bi po Mussoliniju svojo politično usodo zaupala primernejšim ljudem, kot so bili badoglijevsko pobeljeni mussolinijevski grobovi.

²⁰⁾ Kakor op. 19).

¹⁵⁾ Benito Mussolini, prav tam, str. 266.

Več skrbi za začasno nezaposlene

Aprila se je javilo v Sloveniji pri posredovalnicah za delo 5178, maja pa 4795 začasno nezaposlenih oseb. Če prištevamo k tem novim prijavljenim tiste, ki so se prijavili že prej, pa do konca maja še niso našli zaposlitve (2117 oseb), potem vidimo, da je bilo v aprilu in maju vsega registriranih 12.090 nezaposlenih oseb.

V istem času je bilo na razpolago 11.457 praznih delovnih mest, in sicer 6079 v aprilu in 5378 v maju. Na podlagi izkazanih potreb so posredovalnice za delo vključile aprila v delo 3942 in maja 3990 oseb (skupaj torej 8470 nezaposlenih). Tako je čakalo konec maja na zaposlitev vsega 3620 oseb ali slabih 30% od vseh v teh mesecih registriranih nezaposlenih.

Gornji podatki povedo, da so teoretično mogli dobiti novo zaposlitev skoraj vsi, ki so ostali v tem času začasno nezaposleni. Vendar je treba poudariti, da so potrebe, zlasti glede na strukturo spola, precej različne od te strukture prijavljenih nezaposlenih. Razen tega je bilo med prijavljenimi nezaposlenimi mnogo ljudi takih poklicev, ki jih podjetja, katera so sicer potrebovala delovno silo, niso mogla zaposliti. Razmerje začasno nezaposlenih moških in žensk je bilo v aprilu 1:1,07, medtem ko so potrebe izkazovale razmerje 3,58:1. S tem je bilo še slabše v maju, in sicer pri prijavah 1:1,64, medtem ko so potrebe izkazovale 7,30:1. Potrebe bi torej vse bolj zadostile moški delovni sili, medtem ko za nezaposlene žene ni bilo na razpolago dovolj ustreznih razpoložljivih mest. Od ljudi, ki so našli aprila zaposlitev, je bilo žena 37%, v maju pa le 32%. Ob koncu aprila je ostalo nezaposlenih 67% žena (od moških le 33%), maja pa celo 69% (pri moških je ta odstotek padel na 31%).

Gibanje prijav kaže, da so se v maju pomnožile prijave ljudi, ki iščejo prvo zaposlitev. Odstotek takih je namreč narasel od 8,6% v aprilu na 19,7% v maju. Pričakovati je, da se bo število takih oseb po končanem šolskem letu še povečalo.

Od ljudi, ki so aprila in maja iskali zaposlitev ter bili kot nezaposleni prijavljeni, je bilo 87,3% delavcev, 10,5% uslužbencev in 1,6% vajencev. Če primerjamo te podatke s podatki o osebah, ki so zaposlitev našle (oziroma jim jo je našla posredovalnica za delo), je to razmerje čisto drugačno: od vseh, ki so našli novo zaposlitev, je bilo delavcev 99%, uslužbencev 0,7% in vajencev 0,3%. Iz tega sledi, da zaposlitev nezaposlenih delavcev prav gotovo ni problem, oziroma vsaj ne tako velik, kakor je to primer pri uslužbencih in tudi vajencih.

V obravnavanem razdobju je bilo med vsemi registriranimi nezaposlenimi le 645 takih, ki so bili po uredbi upravičeni do oskrbine. To znaša le 5,3% vseh v tem času prijavljenih nezaposlenih oziroma 18% v odnosu do števila ljudi, ki so ostali brez dela ob koncu maja. Oskrbinne so bile izplačane 417 delavcem

in 228 uslužbencem in to 297 moškim in 348 ženskam. Razen tega je 387 delavcev in uslužbencev uporabilo objave za znižano vožnjo (100 odstotno ali 75 odstotno znižanje). Omenjenim upravičencem je bilo izplačanih skoraj 5 milijonov din oskrbine, od tega 300.000 din za vožnjo. Otroški dodatki so bili izplačani za 416 otrok, katerih starši so bili začasno nezaposleni.

Povpraševanje in ponudba delovne sile sta aprila in maja narasli zaradi nastopajoče delovne sezone, džiroma zato, ker so podjetja v tem času izdelovala tarifne pravilnike, pri čemer so odpuščali odvečno delovno silo. Kot kritičen se je izkazal maj v tem oziru tudi pri uslužbencih, ki jih je bilo precej odpuščenih zaradi reorganizacije lokalnih organov ljudske oblasti. Če upoštevamo, da se prijavljajo delavci in uslužbenci na posredovalnicah za delo šele potem, ko jim poteče odpovedni rok, in nadaljnjo reorganizacijo državne uprave, ki bo terjala kmalu še večje skrčenje števila uslužbencev, lahko napovemo za poletne mesece še močno gibanje delovne sile, na kar je treba računati.

Poudariti je treba, da vpliva na to, ali imamo večje ali manjše število začasno nezaposlenih ljudi, poleg drugega tudi sam način odpuščanja doslej zaposlenih ljudi. Ugotoviti moramo, da je bilo v preteklih mesecih pri odpuščenih manj asocijalnih pojavov. Na žalost to ni toliko posledica spoznanja delovnih kolektivov, da je zaposlitev predvsem tistih, ki bi bili sicer socialno ogroženi, v interesu skupnosti, kolikor posledica uveljavljanja uredbe o po-

stopku pri odpovedi delovnega razmerja. Mnogi direktorji in drugi voditelji podjetij ter ustanov namreč še vedno odpuščajo ljudi, ne da bi predhodno dobili pristanek oziroma soglasje okrajnega sindikalnega sveta. Zato se posamezniki sami pritožijo na posebne arbitraže, ki presojajo umestnost odpustov. Temu nepotrebnemu postopku bi se lahko izognili, če bi podjetja lojalno upoštevala predpise zgoraj omenjene uredbe.

Danes ne mislimo kritizirati posredovalnic za delo, češ, zakaj niso priznale oskrbine večjemu številu začasno nezaposlenih. Vsekakor drži, da je delo take posredovalnice dobro, kadar najde vsem nezaposlenim takoj novo zaposlitev in jim oskrbinih sploh ni treba plačevati, vendar pa je napak, če jih ne izplačuje tistim, ki imajo do tega pravico. Take primere smo namreč imeli in prav mimo tega ne moremo in ne smemo iti lahke vesti. Glavna ovira za izplačevanje oskrbine je pomanjkanje dokumentov, s katerimi mora prizadeti dokazati pravico do oskrbine. Podjetja še vedno ne obveščajo posredovalnic za delo o odpovedih, čeprav bi to morala storiti po uredbi v 3 dneh, in tudi odpuščeni ljudje ne potožijo o njihovih pravicah, pa tudi dolžnostih. Tak pouk so dolžne dati odpuščeni delavcem in nameščenim tudi partijske in sindikalne organizacije. Tu seveda ne gre samo za to, da odpuščenim ljudem kratkoročno rečejo, naj gredo na posredovalnice za delo po denar (čeprav je važno tudi to), ampak in to predvsem tudi za politično pravilno tolmačenje te uredbe, ki je velika pridobitev za našo državo.

bitev za naše delovne ljudi in dokazuje poleg nešteti drugih uredb resnično socialistični značaj naše ljudske oblasti.

Obžalovati in strogo grajati je treba upravne odbore tistih posredovalnic za delo, ki še niso niti začele z delom. Imamo celo primere, da nekatere posredovalnice takih upravnih odborov sploh še nimajo. Tudi sestava upravnih odborov ni povsod dobra. Vaje spadajo namreč predvsem predstavniki okrajnih sindikalnih forumov, ki poznajo problematiko tega dela. Brez takih, s to problematiko seznanjenih ljudi si namreč ni mogoče zamisliti, da bi mogli ti odbori uspešno delati.

Vse navedeno nam pove, da moramo na področju posredovanja dela posvetiti vso skrb predvsem trem nalogam:

1. V upravne odbore naj pridejo ljudje, ki so sposobni voditi pametno politiko razmeščanja delovne sile po podjetjih in zaščititi ljudi, ki so začasno nezaposleni. Biti morajo taki, da lahko uspešno pomagajo uslužbencem v posredovalnicah pri njihovem poslovanju.

2. Uslužbenci v posredovalnicah morajo obvladati svoje delo, pa najsi gre za to, da uveljavijo začasno nezaposlene vse svoje pravice, ki jih imajo po uredbi ali za pravilne prijeme pri premeščanju ljudi in njihovim pošiljanju na drugo delo. In končno:

3. Vsa vprašanja s področja začasno nezaposlenih morajo v konkretnih primerih obravnavati, in to izčrпно, kolektivno na svojih sindikalnih in drugih sestankih ter konferencah. Le tako bo mogoče doseči dobro reševanje tega vprašanja.

Danes splošni pregled krompirišč

Današnja nedeljo bomo po vsej Sloveniji, pa tudi v Ljubljani opravili pregled krompirišč, da bi odkrili vse okužbe po koloradskem hrošču. V Ljubljani je bilo doslej odkritih že 50 okužb na parcelah, ki merijo skupno 16 hektarov. Uničenih je bilo pri tem nad 600 hroščev in 10.000 ličink. V četrtek so našli koloradskega hrošča pri pregledu krompirišč ekonomije Tobačne tovarne. V petek je šlo 150 delavcev Tobačne tovarne na lov za hroščem in temeljito pregledalo vse krompirjeve nasade na ekonomiji. Njihovo delo nam kaže sliko. Našli so veliko hroščev in tako rešili pridelek svoje ekonomije. Podobno pregledno danes krompirišča tudi povsod drugod. Opozarjamo vse prizadete, da izdajajo občinski ljudski odbori za svoje območje nakaznice za škroplivo in prasiswa vsem lastnikom krompirišč, ki imajo po koloradskem hrošču

napadene parcele. S temi nakaznicami dobijo zaščitna sredstva s 65% popustom. V Ljubljani bodo izdajali nakaznice pri mestnem ljudskem odboru, kmetijski odsek, in pri občinah Po-

lje ter St. Vid. Najbolj prav pa bi bilo, da bi zatiranje organizirale kmetijske zadruge in poškropile vsa okužena krompirišča neglede na lastništvo ali pristanek lastnika.

Ob dnevu učencev v gospodarstvu

Kakor že nekaj let po osvojitvi, bo tudi letos 23. junija dan učencev v gospodarstvu. Na dan učencev v gospodarstvu, ki ga bo praznovalo skoraj 16.000 mladih delavskih kadrov. Ta dan ne bo šel neopazno mimo naše javnosti, ki se zelo zanima za delo in življenje najmlajših delavcev.

Ugotoviti moramo, da ima dan učencev v gospodarstvu vsako leto vedno večji pomen in uspeh pri graditvi zavesti in strokovne usposobljenosti mladih ljudi.

Dobro vemo, da je bilo v bivši Jugoslaviji z imenom svajencev zvezano prekomerno delo, zapostavljanje, slaba plača, miselnost nekaterih delodajalcev, da z vajencem lahko delajo, kakor se jim zljubi. Danes pa

je drugače. Ljudska oblast posveča učencem v gospodarstvu veliko pozornost in prav v teh dneh lahko gledamo rezultate te skrbi. Ob pregledovanju dela učencev v strokovnih šolah, obrtnih in industrijskih obratih vidimo pestro in razgibano življenje, ki širi obzorje in poglablja zavest mladih ljudi, ki pomagajo ustvarjati našo socialistično stvarnost.

Prav dan učencev v gospodarstvu je sprožil med vajenci mlado velik tekmovalni elan, ki se kaže na zelo različnih področjih udeleževanja. Zelo tedne se učenci v gospodarstvu pripravljajo na različne prireditve, ki so bile že v dneh pred 23. junijem ali pa bodo še sledile. Pri tem mislimo predvsem na kulturno-prosvetne prireditve in na kulturno-prosvetno dejavnost. Za marsikoga je novost, da ima delavska mladina svoje pevske zbornice, dramske skupine, godbo na pihalu, folklorne skupine itd. Poleg tega je še veliko število učencev vključenih v društva, kjer se kulturno-prosvetno udeležujejo, izobražujejo in kulturno rastejo. Kolikšen pomen so okrajji posvetili kulturno-prosvetni rasti delavske mladine, nam povedo sporedi za prireditve. Mesto Kranj z okolico je posvetilo problemu učencev teden dni. Poleg kulturno-prosvetnih prireditev, za katere so se učenci pripravili sami, bodo tudi njihovi starejši tovariši k sporedu obilno prispevali. Mestni odbor ljudske prosvete je pripravil obširen program kulturno-prosvetnega dela od 14. do

23. junija. Vsak dan so določene razne predstave, nastopi, šahovski, v fizikalni tekmovalni, izleti itd. Program kaže zelo veliko skrb, ki jo v Kranju posvetijo učencem v gospodarstvu.

Zelo veliko pozornost po problemu učencev posvetili tudi v Mariboru in Ljubljani. Ne moremo pa podrobneje obravnavati tudi ostalih okrajev. Povsod so bili osnovani iniciativni odbori, v katerih so bili zastopani vsi, ki jim je na skrbi vzgoja mladine, posebno pa še delavske. Odbori so pokazali v dneh priprav na 23. junij veliko pobudo in so z vso odgovornostjo pričeli z delom. V teh dneh ne smemo tudi prezreti vzgojnega pomena razstav. Razstave so pokazale v zadnjih letih viden napredek, tako po svoji organizaciji, kakor kvaliteti izdelkov. Učenci so z največjo odgovornostjo pripravili svoje izdelke. Zavedajo se, da jih bo javnost ocenjevala. Zato imajo razstave velik pomen, ker kažejo tudi strokovno zmogljivost učencev. Dan učencev v gospodarstvu, pa naj ne bo le dan, ko učenci pokažejo svoje uspehe in dosežene rezultate dela v šoli in delavnici. Ta praznik naj v učencih utrdi zavest, da naša socialistična družba za svoj delavski naraščajo nenehno in budno skrbi, da daje vse, kar koli je more, da bo zavednost mladih delavcev čim večja, kvaliteta njihove strokovne usposobljenosti pa na zavidljivi višini.

B. L.

Kmetijski delavci takega zavlačevanja nikakor ne bodo hoteli

Pred časom smo v »Poročevalcu« že opozorili na vprašanje sestavljanja tarifnih pravilnikov na državnih posestvih in ekonomijah. Takrat — bilo je konec maja — smo ugotovili, da je republiški odbor sindikata kmetijskih in gozdarskih delavcev in uslužbencev prejel v potrditev šele približno 50% tarif-

nih pravilnikov državnih posestev. Od teh jih je lahko potrdil le 5, vse druge je vrnil posestvom zaradi raznih pomanjkljivosti. Apelirali smo na vsa posestva, da v lastnem interesu čim bolj pohitijo s tarifnimi pravilniki, ker le tako bodo mogla zagotoviti svojemu delavstvu vse ugodnosti, ki jih

prinaša novi plačilni sistem, sebi pa poslovanje v skladu s svojim družbenim planom in gospodarskim računom.

Medtem je minilo mesec dni. In ko smo se te dni mudili na republiških in odborov sindikata kmetijskih in gozdarskih delavcev in uslužbencev v Ljubljani, smo z največjim začudenjem zvedeli, da vprašanje tarifnih pravilnikov na mnogih državnih posestvih še vedno ni rešeno. Nasprotno, ker je poteklo že toliko časa, je postalo še mnogo bolj pereče. Prav lahko bi se namreč vsem tistim državnim posestvom in ekonomijam, ki še nimajo potrjenega pravilnika, konec meseca zgodilo, da jim banka ne bo hotela izplačati denarja za mezde in plače. Kaj pa bodo v tem primeru storila malomarna posestva? Na koga bodo vodstva zvalila krivdo, da se bodo oprala pred delavstvom, ki takega zavlačevanja nikakor ne bo hotela razumeti? Kaj bodo dejale k temu sindikalne organizacije na teh posestvih, ki so soodgovorne za te malomarnosti?

To so vse vprašanja, nad katerimi bi se morala vsa prizadeta posestva temeljito zamisliti. In prav gotovo je velika brezvestnost, da grede tako mirno mimo njih. Funkcionarji republiškega odbora sindikata kmetijskih in gozdarskih delavcev in uslužbencev so nam povedali, da so doslej prejeli v potrditev 82 tarifnih pravilnikov od približno 100, kolikor bi jih morali dobiti. Okoli 18 posestev torej še sploh ni predložilo svojega tarifnega pravilnika. Zanje sploh ni nobenega opravičila. Tudi tista, ki so se prej izgovarjala, da še nimajo potrjenega svojega gospodarskega računa, se s tem ne morejo več zagovarjati, ker so bili vsi gospodarski računi potrjeni najkasneje do 1. junija. V večini primerov gre pri tem za posestva okrajev, mestnih ljudskih odborov in za ekonomije, kakor so na primer v okraju Ljubljana-okolica posestva na Verdu, v Logatcu, v Smartnem pri Litiji, okrajna ekonomija v Kamniku, okrajna posestva v bivšem Ilirskobistriškem okraju, državna posestva in pitališča, ki imajo sedež v Novem mestu itd. Kakor je res, da so za to zavlačevanje predložitev tarifnih pravilnikov kriva predvsem vodstva teh posestev, pa so hkrati prav gotovo odgovorni tudi sveti za gospodarstvo na okrajnih ljudskih odborih, ki bi morali posameznim vodstvom pomagati, če se ne znajdejo. Na nekaterih manjših posestvih verjetno res ni dovolj takih ljudi, ki bi lahko brez pomoči izkušenejših tovarišev sestavili tarifni pravilnik. Tem bi morali sveti za gospodarstvo, posebno, ker gre za njihova kmetijska podjetja, pomagati, in to ne samo — telefonično, temveč z osebnim obiskom na posestvu.

Cudno pa je, da so med temi posestvi, ki še niso poslali tarifnih pravilnikov tudi nekatera večja državna posestva, za katera ne moremo najti pravnobene opravičila. Kako to, da tarifnega pravilnika niso sestavili na primer na državnem posestvu v Vipolžah ali pa na Jeruzalemu. Obe posestvi smo že večkrat postavljali za zgled zaradi naprednosti v ob-

prinaša novi plačilni sistem, sebi pa poslovanje v skladu s svojim družbenim planom in gospodarskim računom. Medtem je minilo mesec dni. In ko smo se te dni mudili na republiških in odborov sindikata kmetijskih in gozdarskih delavcev in uslužbencev v Ljubljani, smo z največjim začudenjem zvedeli, da vprašanje tarifnih pravilnikov na mnogih državnih posestvih še vedno ni rešeno. Nasprotno, ker je poteklo že toliko časa, je postalo še mnogo bolj pereče. Prav lahko bi se namreč vsem tistim državnim posestvom in ekonomijam, ki še nimajo potrjenega pravilnika, konec meseca zgodilo, da jim banka ne bo hotela izplačati denarja za mezde in plače. Kaj pa bodo v tem primeru storila malomarna posestva? Na koga bodo vodstva zvalila krivdo, da se bodo oprala pred delavstvom, ki takega zavlačevanja nikakor ne bo hotela razumeti? Kaj bodo dejale k temu sindikalne organizacije na teh posestvih, ki so soodgovorne za te malomarnosti?

To so vse vprašanja, nad katerimi bi se morala vsa prizadeta posestva temeljito zamisliti. In prav gotovo je velika brezvestnost, da grede tako mirno mimo njih. Funkcionarji republiškega odbora sindikata kmetijskih in gozdarskih delavcev in uslužbencev so nam povedali, da so doslej prejeli v potrditev 82 tarifnih pravilnikov od približno 100, kolikor bi jih morali dobiti. Okoli 18 posestev torej še sploh ni predložilo svojega tarifnega pravilnika. Zanje sploh ni nobenega opravičila. Tudi tista, ki so se prej izgovarjala, da še nimajo potrjenega svojega gospodarskega računa, se s tem ne morejo več zagovarjati, ker so bili vsi gospodarski računi potrjeni najkasneje do 1. junija. V večini primerov gre pri tem za posestva okrajev, mestnih ljudskih odborov in za ekonomije, kakor so na primer v okraju Ljubljana-okolica posestva na Verdu, v Logatcu, v Smartnem pri Litiji, okrajna ekonomija v Kamniku, okrajna posestva v bivšem Ilirskobistriškem okraju, državna posestva in pitališča, ki imajo sedež v Novem mestu itd. Kakor je res, da so za to zavlačevanje predložitev tarifnih pravilnikov kriva predvsem vodstva teh posestev, pa so hkrati prav gotovo odgovorni tudi sveti za gospodarstvo na okrajnih ljudskih odborih, ki bi morali posameznim vodstvom pomagati, če se ne znajdejo. Na nekaterih manjših posestvih verjetno res ni dovolj takih ljudi, ki bi lahko brez pomoči izkušenejših tovarišev sestavili tarifni pravilnik. Tem bi morali sveti za gospodarstvo, posebno, ker gre za njihova kmetijska podjetja, pomagati, in to ne samo — telefonično, temveč z osebnim obiskom na posestvu.

Cudno pa je, da so med temi posestvi, ki še niso poslali tarifnih pravilnikov tudi nekatera večja državna posestva, za katera ne moremo najti pravnobene opravičila. Kako to, da tarifnega pravilnika niso sestavili na primer na državnem posestvu v Vipolžah ali pa na Jeruzalemu. Obe posestvi smo že večkrat postavljali za zgled zaradi naprednosti v ob-

Velika škoda zaradi večerašnjega viharja v Novem Sadu

Novi Sad, 21. junija. Tudi večerašnji vihar je prinesel Novemu Sadu precejšnjo gmotno škodo, ki jo cenijo samo na stanovanjskih poslopih in javnih zgradbah na nad 50 milijonov dinarjev. Skupna škoda povzročena po obeh viharjih znaša pri poslopih nad 250 milijonov dinarjev. Čeprav je bilo drugo neurje miljejsko kot prvo, je vihar ruval drevesa s koreninami.

Načrt uredbe o srednjih strokovnih šolah

V Svetu za znanost in kulturo zvezne vlade pripravljajo novo uredbo o srednjih strokovnih šolah in šolah učencev v gospodarstvu. Pred sprejetjem uredbe bodo imeli v vseh republiških Svetih za prosveto, znanost in kulturo ter strokovnih organizacijah učiteljev teh šol razpravo o načrtu uredbe.

FIGA MOŽ

— Torej, tarifni pravilnik je končno sprejet!
Direktor: = Da!

(Iz zadnje številke »Pavlihe«)

Predlogi zakonov o ljudskih odborih

(Nadaljevanje s 1. strani)

Druga izredno pomembna naloga je budoča sestava okrajnih in mestnih ljudskih odborov. Da se zagotovi neposrednim proizvajalcem potrebni vpliv na razdelitev presežnega dela in na gospodarstvo sploh, so okrajni in mestni ljudski odbori sestavljeni iz okrajnega oziroma mestnega zbora in iz zbora proizvajalcev. Med tem ko je okrajni oziroma mestni zbor predstavniško telo vseh državljanov na območju okraja ali mesta, je zbor proizvajalcev predstavniško telo tistih delovnih ljudi, ki delajo na območju okraja ali mesta v proizvodnji, prevozništvu in trgovini. Oba zbora sta enakopravna pri sprejemanju sklepov na gospodarskem področju, vse volitve organov ljudskega odbora se morajo opraviti na skupni seji odborov obeh zborov.

Pristojnosti ljudskih odborov v predlogih novih zakonov niso naštetje podrobno in kazuistično kakor v prvih dveh splošnih zakonih. Po teh predlogih je ljudski odbor pristojen za opravljanje zadev, ki se neposredno nanašajo na gospodarski, komunalni, kulturni in socialni razvoj njegovega območja, kolikor glede teh zadev pristojnost ni drugače določena z zakonom. V vseh drugih zadevah se določa pristojnost ljudskega odbora z zakonom in s predpisi višjih državnih organov, izdanimi na podlagi zakona.

Mesta, ki so bila v sestavi okraja, so tožila, da okrajni ljudski odbori nimajo razumevanja z njihovim razvojem in da

razvoj s svojimi ukrepi dušijo. Da se pospeši napredek tistih mest, ki so družbeno-politična, gospodarska in kulturna središča večje svoje okolice, bodo v bodoče poleg mest, katerih ljudski odbori imajo enake pravice kakor okrajni ljudski odbori, obstajale mestne občine s posebnimi pravilniki; ljudski odbori teh mestnih občin bodo glede tistih zadev, ki jih določa zakon, neposredno vezani na republiške državne organe.

Izrednega pomena so spremembe, ki so postale potrebne s tem, da je gospodarjenje s podjetji prešlo v roke delovnih kolektivov in s tem, da se je uvedel nov finančni sistem.

Gospodarstvo s podjetji je ljudskim odborom odvzeto. Iz svojih proračunskih sredstev ljudski odbori lahko ustanavljajo gospodarska podjetja ter komunalne, kulturne, prosvetne, zdravstvene in socialne zavode in naprave. Do vseh gospodarskih organizacij in zavodov na svojem območju imajo nadzorstvene pravice, ki bodo podrobneje šele določene.

Proračuni občin se več ne stekajo sumarično in proračun okraja, proračuni okrajev in mest ne več v proračun republike. Proračuni občin, okrajev in mest so drug od druge neodvisni. Ljudski odbori samostojno odločajo, kako se razdelijo za njihove potrebe, dohodki, ki jih imajo iz družbenega prispevka in davkov. Za kritje potreb okraja, mesta ali občine lahko uvedejo lokalno doklado po predpisih, ki bodo izdani. Potrebe občin se bodo krile v glavnem iz lo-

kalne doklade. Krajevni prispevek ostane, kakor je bil.

Okraj, mesto in mestna občina imajo svoj družbeni plan, ki ga sprejemajo v okviru republiškega družbenega plana samostojno.

Razmerje ljudskih odborov do višjih državnih organov se v znatni meri izpreminja s tem, da višji državni organi v bodoče nadzorujejo samo, ali je delo ljudskih odborov zakonito. Doslej so imeli višji državni organi pravico nadzorstva tudi nad tem, ali je delo ljudskih odborov pravilno.

Zelo pomembna novota je, da okraj, mesto, mestna občina s posebnimi pravicami in občina odgovarjajo za škodo, ki jo napravi odbornik, član sveta ali uslužbenec ljudskega odbora z nezakonitim dejanjem pri opravljanju svojih dolžnosti državljanu ali pravni osebi.

Novota je dalje, da ljudski odbor lahko sam od sebe ali na zahtevo ene desetine volivcev v sporazumu s Prezidiom Ljudske skupščine LRS razpiše referendum zaradi potrditve posameznih odlokov in ukrepov, ali pa zato, da bi volivci vnaprej povedali svoje mnenje o njih.

Prostor nam ne dopušča, da bi naštevali manj pomembne novote in pa novote, zanimive v glavnem le za pravnika. Že to, kar smo navedli, pa ob podrobnejši analizi jasno kaže, da bodo novi zakoni o ljudskih odborih pomenili pomemben napredek v graditvi socializma, če bodo ljudski odbori pravilno razumeli načela novih zakonov in se ravnali po njihovih določbah. —

Vprašanja in odgovori

VPRASANJE: Ali imajo pravico do plačila za nadurno delo transportni delavci, ki se vozijo s kamionom na nakladni lesne izdelke 2 uri daleč in se po delu vračajo zopet domov? Vsega skupaj so z doma 14 ur dnevno.

ODGOVOR: Kolikor dejanski delovni čas (brez vožnje na kamion) znaša preko 8 ur dnevno, imajo priznati delavci pravico do povplačila 50% k redni plači po tarifni postavki 1. pravilnika podjetja za vsa ure dela, ki presega osem ur dnevno. Kolikor bi se podjetje branilo, to stvar uradila pristojna inspekcija dela.

VPRASANJE: Podjetje je ustavilo otroški dodatke vsem uslužbencem za rešenca, ki ga le-ta vzdržuje, ker je mati otroka slabotna, oče pa neznan. Podjetje zahteva, da mora uslužbenec otroka posvojiti in mu dati svoje ime ter da bo takrat spet pričelo izplačevati dodatke za tega otroka. Ali je stališče podjetja pravilno?

ODGOVOR: Stališče podjetja je popolnoma napačno. Po novih navedilih k uredbi o otroških dodatkih (U. I. FLR) št. 14/52, točka 13 navedila so štele med otroke brez staršev, ki v tem primeru otrokova mati št. določi, tudi otrok, ki sicer ima starše, če žive, na so ali neznanega bivališča ali pridobitno nezmožni. Ker je v tem primeru otrokova mati slabotna, torej pridobitno nezmožna, oče pa neznanega bivališča, je uravilica rednik do otroškega dodatka za rešenca brez formalne posvojitve.

POJASNILO: Odgovor na vprašanje o vstevanju članstva v kmetičko obdelovalni zadrugo in staž za pridobivanje pravice do otroškega dodatka v četrtkovni rubriki škega dodatka. Vprašanja in odgovori je treba razumeti tako, da sama določba članstva v KDZ sicer ne šteje v staž za pravice do otroškega dodatka, pač pa določa, prebita v delovnem razmerju neposredno pred vstopom v KDZ (interni pojasnilo Sveta vlade FLR za ljudsko zdravstvo in socialno politiko, številka 1029 z dne 17. januarja 1952).

Do ljudi si mora odbornik utreti pot

Iz dela občinskega odbora Ilirska Bistrica

Pred dobrimi 14 dnevi so hodile po vseh vaseh, ki spadajo pod občino Ilirska Bistrica posebne komisije svetovne občinske odbora. Ogledale so si šole, hiše, vasi, polja, ceste in mostove. Temeljito so proučile gospodarsko, prosvetno in zdravstveno stanje v mestu in na vaseh. Nato so se sestali sveti in pregledali poročila svojih komisij ter izdelali podrobno analizo. Na drugi redni seji občinskega ljudskega odbora, ki je bila pred nekaj dnevi, pa so sveti poročali o svojih ugotovitvah in predlogih.

Zadnja seja občinskega odbora Ilirska Bistrica zasluži, da se malo dlje pomudimo ob njej. To ni bila seja, kakor smo jih bili vajeni doslej na bivših krajevnih ljudskih odborih okrog Ilirske Bistrice. Ne, to je bil delovni sestanek odbornikov, to je bila prava skupščinska debata, ki ji lahko bila mnogim našim občinskim odborom za zgled. Prvi je na tej seji poročil podpredsednik občine in predsednik gospodarskega sveta Anton Simčič o ugotovitvah in predlogih sveta.

Komunalne naprave v Ilirski Bistrici so močno zamarnjene. To nujno terjaja, da jih je enkrat po dolgem času popravilo. Prav tako čakajo popravila asfaltnih cest, javna razsvetljava in kanalizacija pa na ureditev, kopališča pa na dokončno dograditev. Cevi za kanalizacijo so že na kolidoru. Tudi delovni kolektivi in podjetja so za ureditev kanalizacije že obljubila pomoč v denarju in s prostovoljnimi delom. Gospodarski svet se bo odšel naprej sestajal že zaradi vnaprejšnjih vprašanj. Tako bo na eni svojih prihodnjih sej temeljito razpravljal o trgovini in gostinstvu v občini. Te stvari je predsednik sveta predal v razmišljanje občinskim odbornikom da bi ti lahko dali sveto za to še svoje predloge in napotila.

Odborniki so se temeljito porazgovorili o poročilu gospodarskega sveta. Padlo je tudi več stvarnih predlogov. Nekaj jih je predlagalo, da bi se odborniki na vaseh posvetovali z ljudmi in ugotovili mnenje ljudstva o ureditvi trgovske in gostinske mreže. Potem bodo lahko najbolje sklepali na seji občinskega odbora, pa tudi gospodarski svet bo dobil najlepšo sliko za najboljšo ureditev tega vprašanja. Nekaj odbornikov je še predlagalo, da se tudi zaradi krajevnega samopričevka, ki ga nameravajo uvesti, posvetujejo z ljudmi ter da mnenje ljudstva in svoje ugotovitve sporočijo gospodarskemu svetu.

Da, tako je prav. Z ljudmi se je treba posvetovati, le tako bo občinski odbor dobro opravljal svojo nalogo. Mnogo lahko pripomorejo k uveljavitvi ljudske volje v občinskem odboru še vaški odbori. Zato se mi zdi prav, da se nekateri odborniki tako otepaajo vaških odborov ter so navdušeni samo za vaški odbor v Tominju, ker je ta vaš

9 km oddaljena od mesta. Prav je, da bo Tominj dobilo svoj vaški odbor, saj to je nujno, toda tudi v ostalih vaseh ljudje izražajo želje, da bi imeli organ, na katerega bi se obračali s predlogi. In občinski odbor bi se moral reševati. Sam ljudski odbornik na vasi tudi ne zmore vsega, nekaj pa jih še sedaj ne najde prave poti do ljudstva.

Mesto Ilirska Bistrica ima okrog 3000 prebivalcev, toda je brez kulturnega doma. Igre (prirejajo jih bolj poredko) in druge kulturne prireditve morajo imeti v kinodvorani. Kulturno življenje mesta je le slabo razvito. Kulturno-umetniško društvo oziroma, pa spet umre. In zaradi tega se je tudi na zadnji seji občinskega odbora živahno razpravljalo o prosvetni dejavnosti v mestu. Predsednik sveta za prosveto

Drago Grlj je poročal, da je svet poleg kritičnega stanja v nekaterih solah razpravljati tudi o kulturnem društvu. V tem, posebno pa še v pevskem zboru in mladini. Starejši se izgovarjajo, da ta noče sodelovati. Toda mladina ima zanimanje. To dokazuje godbeni odsek društva, kjer se mladina pridno uči in sodeluje. Mladino je treba samo pritegniti ter dobiti agilnega pevovalca, pa bodo pevski zbor in tudi ostali odseki društva zaživeli.

Tudi tretji svet občine — za zdravstvo in socialno politiko — je že lepo razvil svojo dejavnost in je lahko njegov predsednik Anton Knafeč, upravniki podružnice Zavoda za socialno zavarovanje, iznesel na seji občinskega odbora predloge, ki jih je svet temeljito proučil. Največ svojega dela je doslej svet posvetil vprašanju higienske ureditve vasi, razpravljal pa

je tudi o podporah socialno šibkim in o zaposlitvi odvisne delovne sile. Kdor išče delo, mora sedaj v precej oddaljeno Postojno na posredovalnico za delo, zato so tudi občinski odborniki sklenili, da bodo predlagali okraju, da bi prišel zastopnik okrajne posredovalnice za delo enkrat na teden v Ilirsko Bistrico. S tem bi prihranili mnogim ljudem pot v Postojno.

Po razpravi in sprejetju poročila za leto 1952 pa so se odborniki pomenili še o pomembnem sklepu, da bi bili še ta mesec zbori volivcev po vseh vaseh in da bi na teh razpravljali to, kar so na tem zasedanju. Tako bi se njihovi sklepi in predlogi ter vsa razprava občinske seje ne končala z zapisnikom, skritim v predalu predsednika občine, temveč bi se razprava nadaljevala med ljudstvom.

—k—

Na naših križiščih še vedno ni urejen promet

Vsak začetek je težaven. To vedo tudi ljubljanski prometni miličniki, zato so po spremembah, ki so bile uvedene v prometu, dolgo opozarjali. V uredbi o cestnem prometu, ki je izšla v Uradnem listu LRS (štev. 6-1949), je med drugim v 17. členu takole prepisano:

a) Na križiščih, kjer urejajo promet miličniki, se morajo vozniki in pešci ravnati po njegovih znamenjih. Če ni drugih določb, veljajo pravila: a) z dvigom roke zapre miličnik vse smeri, ne glede na katero smer je obrnjen; vozila, ki so na križišču, morajo izprazniti križišče;

b) voznik, ki vidi miličnika v hrbet al prsi, mora vozilo ustaviti pred prehodom za pešce;

c) voznik, ki vidi miličnika v bok, ima prosto pot naravnost, na desno in na levo ter mora nadaljevati vožnjo. ...

Ta uredba pa se v Ljubljani vse od sedaj ni izvajala. Verjetno zato, ker smo bili pač navajeni na stare predpise, katere še sedaj nekateri, čeprav so miličniki več kot 14 dni opozarjali in tolmačili, ne morejo pozabiti in očitajo miličnikom, ki jih danes že ostreje prejemajo (nekaj dni namreč več ne opozarjajo, temveč kaznujejo), da so to neumnosti itd.

Ti, ki to govorijo, prav gotovo ne razumejo napredne ureditve cestnega prometa, ki je po nekaterih večjih mestih že dalj časa, niti ne vedo za žrtve in pa materialno škodo, ki vsako leto terja težke milijone pravi zaradi nepredvidnosti nekaterih voznikov motornih vozil, še češče pa kolesarjev in pešcev. Prav bi bilo, da bi tudi ti že spregledali in pomislili na to, da lahko že naslednji hip, če se ne ravnanjo po predpisih, povzročijo ali postanejo sami žrtve prometne nesreče.

Samo 16. 17. in 18. junija so prometni miličniki v Ljubljani kaznovali 178 voznikov motornih vozil, kolesarjev in

pešcev ter vložili 18 ovadb.

Ce upoštevamo, da hoče prometni miličnik s tem, če nekoga opozori, dobro samo njemu in ostalim, ki so na cesti, se moramo začuditi nekaterim, ki se nekulturno obnašajo in sploh ne upoštevajo miličnikova opozorila. Med te lahko prištejemo:

Alojza Selana iz Poduške ulice štev. 25, ki je 17. junija pripeljal z motornim kolesom po Prešernovi ulici in peljal čez križišče pri Bavarskem dvoru, čeprav je bila smer, iz katere je pripeljal, zaprta za hrbtom prometnega miličnika. Ko ga je miličnik na to opozoril, pozneje pa od njega zahteval, da plača kazen, se je le-ta razburil, češ da vozi 16 let motorno vozilo, da pozna cestnoprometne predpise in da kazni ne bo nikoli plačal.

Obsojanja vredno je tudi početje Marije Krenu iz Jesenkovice ulice 10. Dne 18. junija se je pripeljala z dvokolesom po Celovski cesti in se za prometnega miličnika, ki je ta čas kazal z obema rokama prosto smer po Prešernovi ulici vozečemu avtomobilu, ni zmenila. Peljala se je na križišče, čeprav je z

njene desne smeri prihajal avto in bi prav gotovo prišlo do hude prometne nesreče, če ne bi avto tik pred njo obstal.

Ce dvigne prometni miličnik roko, pomeni za vse — tudi za pešce: STOI! Za vasa vozila, ki pa so ta čas v križišču: IZPRAZNIJE KRIŽIŠČE!

Taki in slični prekrški so na ljubljanskih križiščih vsakodnevni pojav. Bilo bi že čas, da začnemo spoštovati predpise, ki so izdani zato, da obvarujemo sebe in druge ljudi.

I. Stih.

Letos pa bodo pokošeni vsi kočerski travniki

Po velikih travnikih in senožetih kočevskega državnega posestva že od začetka junija poje kose. Organizirane skupine koscev-sezoncev in grabljic, ko se iz Prekmurja, so letos prezele spravilo sena na vsem kočevskem drž. posestvu, zato marljivo kosijo na velikih travnih površinah okoli Stare cerkve, Poloma, Starega loga v

Koprivniku, mozeljskih rebrih in globačah, Crmošnjah in drugod. Letos kosnja na Kočevskem ni več vprašanje, pravočasno se je začela in ni ne bo ostalo nepokošenega. Kosci so plačani od kilograma posušenega in spravljene sena, zato na moč hitijo in delajo dnevno tudi po 14 ur. Do druge polovice junija

je bilo spravljene (vskladane) sena že približno 90 vagonov, kar je lep napredek v primeru z lanskim letom, ko je bilo do konca junija spravljeno vsega 110 vagonov. Vreme je za kosnjo ugodno. Dnevno spravijo pod streho 12 do 15 vagonov sena na vsem kočevskem državnem posestvu. Seno je dobro, vendar pa je po mnenju strokovnjakov in poznavalcev razmer trave za približno 20 do 30% manj kakor lani. Travi je precej zadržala rast letošnja aprilsko suša in pa huda slana in mrzloti v zadnjih dneh maja.

Ker so delovne skupine za kosnjo in spravilo sena kakor tudi vsa dela (prevozi in dr.) prav dobro organizirane in razporejene, bodo letos docela pokosene vse travne površine in v redu pospravljeni vse seno. Računajo, da bo vsega pridelka sena na drž. posestvih Kočevske letos okoli 500 vagonov.

političnega življenja v Trzinu. Od njihove strani nam je bila obljubljena vsa moralna in gnotna pomoč.

Naš rod ima že nad 80 članov, ki so razdeljeni v dva kluba in 6 vodov. V novo rodovno upravo je bil izvoljen v celoti vse pripravljani odbor, kar naj mu bo v priznanje, obenem pa v veliko zaupanje, saj mu je poverjena vzgoja mladine.

Zbor je sklenil, da bo organizacija za nove vodnike organizirala vodniški tečaj, da bo napravila propagandni tabor v neposredni okolici Trzicia in pohod vodov na Bistriško planino s krajšim taborjenjem. V roku 4 mesecev pa bo nova uprava s pomočjo krožkov in predavanj poskrbela, da bodo vsi člani napravili svoj prvi izpit.

Rod si je izbral ime »Severne meje« in bo tudi skrbel za utrjevanje patriotične zavesti svojih članov.

A. P.

Iz naših krajev

TOLMIN. Dve ekipi zdravilišča na Golniku opravljata v tolimskem okraju fluorografiranje vsega prebivalstva v starosti nad 14 let. Pregledi so v posameznih vaseh po naprej določenem načrtu. V vsaki vasi skrbi posebna komisija za pravočasno obveščanje ljudi. Težje bolnike, ki jih bodo ugotovili pri tem pregledu, bodo sprejeli v zdravilišče na Golniku, lažja obolenja pa bodo zdravili domači zdravilci.

V HRASTNIKU so se ustanovili »Svoboda«. Prejšnji teden sta imela občne zbornice SKUD »Aleš Kapelj« in »Jože Just«. Obe dosednji sindikati kulturno-umetniški društv v Hrastniku sta se preselila v delavsko kulturno društvo »Svoboda«. V zgornjem delu Hrastnika bo delavsko društvo »Svoboda I.«, v spodnjem pa »Svoboda II.«. Posebno slovesno ustanovni občni zbor »Svobode« je bil prejšnjo nedeljo v Spod. Hrastniku. Bil je prav na tridesetletno obletnico prve ustanovitve »Svobode« Hrastniku. Tudi sklepi, ki so jih sprejeli, kažejo, da bo »Svoboda« v Hrastniku močno razgibala kulturno življenje delavstva. Že sedaj se marljivo pripravljajo na zlet »Svobode«, ki bo avgusta v Trbovljah.

BERITE
ponedeljsko izdajo
»Slovenskega poročevalca«.
Mesečna naročnina din. 2.—

Nad 300 milijonov za obnovo planin na Tolminskem

Hudi zimi, ki je povzročila toliko gorja, gospodarske škode in zahtevala mnogo človeških žrtev, je v Tolminskih gorah sledila zgodnja pomlad. Na planinah je že polno sočne paše in pričakujejo dober pridelek sena.

Največje naravno bogastvo Tolminske so njeni pašniki in planine. Nekateri kopičasti zeleni vrhovi so tako strmi, da se na sončnih obronkih živina ne more niti pasti. Po teh kosi in žanjejo travo ponekod celo z derezami na nogah, da ne zdrknejo v dolino. Seniki in senene kope čepa na teh strmih kot nalepljene. S takih krajev spravljajo seno z velikimi težavami. Ponekod, kakor na Kolovratu in drugih grebenih, so si omislili žičnice. Prevladuje pa še vedno spravilo na sanah po drčah, pa tudi po snegu. Oboje je naporno in pogosto življenjsko nevarno. Po teh drčah in po drčah, po katerih spuščajo drva, so si letos utrlji pot v dolino tudi snežni plazovi. Zato bi bilo nujno potrebno ta pota zajeziti s pregradami in pogozditi nevarne strmine ter posvetiti več skrbi pridobivanju krme z melioracijo pašnikov, travnikov in planin in si omisliti za spravilo sena in drv žičnice. Cesar ne zmerejo posamezniki, ki lahko za vso vas napravijo kmetijske zadruge, sicer bo postala zelena Tolminska drugi Kras.

Letos so na Tolminskem gnali svojo živino na planinsko pašo kar 14 dni prej kakor druga leta in je že vseh 70 planin zasedenih. Ponekod se pase v planinah mnogo več živine, kakor prejšnja leta. Tako imajo na planini Matajur v oskrbi 111 molznih krav in večjo čredo telic ter konjev. Skupno se pase okoli 250 glav. Ta živina je iz Idriškega. Skupna paša je plod njihove enotnosti na vasi in dela OF, Partije in kmetijske zadruge, ki so prvo svojo skrb posvetile zboljšanju planine in ureditvi planinarskih staj. Podobne sadove žanjejo tudi v Čezsoči, Spenici, Ponikvah in še nekaterih krajih, kjer so se skupaj prizadevali za izboljšanje planin. Podprla jih je država s krediti in tako so lahko popravili škodo, ki jo je planšarstvo prizadejala druga svetovna vojna.

Na sočnih planinskih pašnikih se tako letos pase okoli 2600 krav, 2000 telic in telikov, ki so se začele neveselosti. Najprej je sprejel odlok, da mora hišico podreti, ker ni imel gradbenega dovoljenja Spis in pritožbe so romali sem in tja, skratka, končalo se je s tem, da je kaznoval sodnik za prekršek stavbenika s 5000 din globe, za lastnika hišice pa je obveljala odločba, da jo mora podreti v roku, ki poteče menda sredi julija.

Res, vse je šlo točno po zakonu in uredbah. Se preveč točno morda in bilo bi napak, če v tem primeru ne bi držalo, da so izjeme vedno možne. To je namreč aprila nehotno priznal neki uslužbenec mestnega sveta za gradbene zadeve. Ko je namreč prišel lastnik hiše na urad, da bi morda je izpustil preklis sicer zakonitega naloga, da hišico podre, pri čemer je seveda prikazal škodo, ki bi mu

Razstava javenskih del prireja Mestna obrtna zbornica v Ljubljani v dvorani obrtniškega doma, Komenskega ul. 12. Svoje izdelke razstavljajo vajenci obrtnih obratov kovinskih, lesno — gradbenih, oblačilnih, obutvenih in uslužnostnih strok. Zanimiva razstava bo pokazala današnje stanje obrtnih vajenc v Ljubljani, njegovo strokovno znanje in ročno spretnost, pokazala pa bo tudi v katerih obrtnih strokah manjka vajenskega naraščanja in bo s tem odprla pogled dijakov in dijakin, v katere poklice naj se vključijo. Že sedaj se vidi, da bo razstava prijetno presenečenje nad strokovnim znanjem našega vajenstva. Odprta bo vsak dan od 24. do 29. junija t. l., vstopnine ni. Vsi, ki se zanimajo za razvoj obrti pri nas, naj razstavo obiščejo.

Po travnikih li. livadah so zaropotali kosilni stroji ali pa so urni kosci rezali brazde v sočni travo. Košnjo, čas najlepšega kmečkega dela je zmotilo zadnje dni deževje, ki je v dobršni meri napojilo žejna polja

precejšnje število konj in mul. Prevladuje pa predvsem drobnica, zlasti na Bovškem in v Drežnici, kjer se pretežno goji vsako leto manj, vendar se jih nekateri še zelo oklepajo. Predvsem so to premožnejši kmetje, ki rede tudi govedo, medtem ko so manjši kmetje spoznali, da s kozo ni dobička. Na planinah imajo tudi mlekarne, v katerih predelujejo mleko v sir, maslo in skuto. Življenje pastirjev je zadovoljivo. Hranijo se večinoma s pšentno in friko (na masti ocvrt sir), žejo si gase s kislim mlekom, ki ga izletniki zelo pohvalijo. V mnogih planinah dobivajo tudi časnike in so tako pastirji ter sirarji obveščeni o vseh dogodkih doma in po svetu. To je pa seveda predvsem t. m. kjer imajo dobre odbore OF, ki skrbijo tudi za politično razgledanost pastirjev.

Za obnovo planšarstva je letos določenih nad 300 milijonov. Predvsem bodo posvetili skrb

planinam v Krnskem pogorju, ki je bilo v letošnji zimi najbolj prizadeto. Stanje bodo obnavljali in druga melioracijska dela opravljali na planini Slemme, Lapoč, Medrje, Leskoš in drugod, kolikor bodo za ta dela pokazali zanimanje planšarski odbori splošnih kmetijskih združenj. Če ne bo zanimanja, bodo denar dobili tisti odbori, ki bodo pokazali več dobre volje in iniciative za obnovo staj. Planine in pašnike so namreč letos dobile splošne kmetijske zadruge. Zanje bodo skrbeli njihovi planšarski odbori, ki se bodo zanimali tudi za mlekarne obrate, za izboljšanje mlečnih izdelkov, za gnojenje planin, čiščenje napajalšč, gradnjo gospodarskih poslopij in podobno. Letos so bile planine tudi dokončno razjonzirane, tako da imajo vasi za skupno pasjo eno zaokroženo planino. Ta razjonzacija je koristna tudi zaradi zatiranja Bangove bolezni, ki je na Tolminskem precej razširjena. —jp.

Zgodbica o Antonu, ki naj bi podrl hišico

Neki Ljubljčan — ime mu je Anton — je zaprosil lani februarja mestni ljudski odbor za gradbeno dovoljenje. Hotel si je postaviti hišo na parceli sredi polja pod Smarno goro. Predložil je situacijski načrt, v katerem je bila vrisana razen stanovanjske hiše na severnem koncu parcele še vrtna hišica na južni strani, in vse ostale potrebne dokumente. Gramo enonadstropne stanovanjske hiše mu je MLO dovolil in takoj je začel z delom.

Že v začetku poletja pa je kazalo, da hiše do zime ne bo mogel dograditi. Ker je živel zaradi pomanjkanja stanovanja ločeno od žene in ker je višja stanovanjska komisija, ki je seveda vedela za gradnjo, do delila ženinjo sobo na Vodnikovi cesti neki drugi osebi, je sklenil postaviti v naglici vrtno hišico, da pride tako vsaj do zasledenega stanovanja. Stavbeniku je še omenil, da bo pač treba za to dobiti drugo gradbeno dovoljenje in naj to reč uradi. Le-ta pa ga je potolažil, češ saj ni potrebno.

Hišico je dogradil in tedaj so se začele neveselosti. Najprej je sprejel odlok, da mora hišico podreti, ker ni imel gradbenega dovoljenja Spis in pritožbe so romali sem in tja, skratka, končalo se je s tem, da je kaznoval sodnik za prekršek stavbenika s 5000 din globe, za lastnika hišice pa je obveljala odločba, da jo mora podreti v roku, ki poteče menda sredi julija.

Res, vse je šlo točno po zakonu in uredbah. Se preveč točno morda in bilo bi napak, če v tem primeru ne bi držalo, da so izjeme vedno možne. To je namreč aprila nehotno priznal neki uslužbenec mestnega sveta za gradbene zadeve. Ko je namreč prišel lastnik hiše na urad, da bi morda je izpustil preklis sicer zakonitega naloga, da hišico podre, pri čemer je seveda prikazal škodo, ki bi mu

Spati ne morejo ...

Na obratu »Žage-Ljubljana« v Mostah je majhen, a zaveden delovni kolektiv. Z uslužbenci vred jih je komaj 21, toda v izvrševanju svojih gospodarskih nalog so gotovo med prvimi. Dobro so pričeli družbeni plan, izdelali pravilnik in postavili načelo, da nočejo nobenega zaslужka brez izvršenega dela. Vsa remonta dela opravijo izven rednega delovnega časa, zamujeno pa nadomestijo tako, da začnejo delati eno uro prej ali pa podaljšajo delo v popoldanskem izmenju za dve ali tri ure, tako da je delo kljub remontni zamudi pravočasno opravljeno in to brez obremenitve plačnega sklada.

Ta vmeina in poštenost zavednih delavcev, ki zasluži vse priznanje in pohvalo, pa nekaterim ljudem v okolici podjetja v Mostah ne gre v račun. Ko reakcionarno hujskanje ni nič zaleglo in so nekaj takih hujskavec nagnali, so si izmislili poseben nov metod, s katero bi hoteli zavreči delovni polet tega za našo socialistično graditev važnega podjetja. Začeli so zabirati podpise na pritožbo, češ da ne morejo spati, ker obratuje žaga do 2. jutraj. Je že res, da se v nočni tišini brneje žage bolj sliši, toda tudi prebivalci okrog kolodvora se privadijo neprimerno hujšemu trušču železniškega prometa. Tako so se temu privadili tudi tisoči močanskih prebivalcev, ki po trudopolnem delu sladko zaspe kljub brnenju žage.

Reakcionarno gonjo proti zavednemu delovnemu kolektivu vodi Tomčka Cuk, uslužbenka glavne pošte v Ljubljani, ki je vneto nagovarjala ljudi v Predovičevi ulici, naj podpisajo »pritožbo« in zahtevajo ukinitve tega obrata. Da pa bi svojo pritožbo podprli, so skušali oklevetati delovni kolektiv. Prijavili so Ljudski milici, da na žagi ponoči režejo hlobovino za zasebne kmetje na svoj rajun. Pridno je pri tem pomagal tudi njen oče Jakob Cuk in njen brat Franc Cuk.

Že razumemo, da ne morejo spati. Saj tudi v dobi okupacije niso mnogo spali, zlasti ne, kadar je Franc Cuk v uniformi belogardista s puško na rami v nočnih urah preganjal in strahoval prebivalce Predovičeve ulice. Prav tako so slabo spali tudi pozneje, ko jo je prav po italijansko porabil čez mejo, a se čez nekaj mesecev skesan vrnil in dobil nagrado ljudskega sodišča. Dane pa spet ne morejo spati, ker jih peče stalen in nezadržan dvig in razvoj naše socialistične domovine in se zavedajo, da se nikdar več ne bodo vrnili »dobri, stari časi«.

Mislimo, da bo najbolj prav, če ljudska oblast preskrbi gje, kjer jih ne bo motil drugje, kjer jih ne bo motil ropot delovnih ljudi, njihovo stanovanje pa bo prav dobro došlo enemu izmed delavcev

Goriške žene pozdravljajo ustanovitev „Ciril Metodove družbe“

Volitve in osnovne organizacije AFZ so znatno pozitivno delavnost žena. Posebno dobro s kar 100% udeležbo so jih žene izvedle na Gradišču, Privacni na Vipavskem, pa tudi Na Srednjem in Kombrškem ob naši zahodni meji in drugih krajih. Tudi v Budanjah, kjer ta organizacija ni bila prej delovna, je prišlo volit 90% žena. Istotako se je izboljšalo stanje na Stari gori, v Avčah in na Ligu. So pa še posamezni kraji, kjer ni bilo dovolj političnega dela in priprave za volitve, kot na primer v Biljah, kjer so morali volitve odgoditi za poznejši čas, in v Grgarju, kjer se niti priprave za volitve niso izvedli. V Smarjah se žene tudi niso že dolgo zbrale skupaj in so zaprosile za pomoč okrajno tajništvo AFZ. Tistim krajem, v katerih se ženska organizacija še ni utrdila za samostojno reševanje številnih vprašanj, bo res treba nuditi pomoč, saj se že skoraj leto dni niso sestale n. pr. žene iz Podrage, kjer je bila v prejšnjih letih organizacija AFZ med najboljimi. Sedaj pa so najbolj delavne žene iz Gradišča, predvsem žene zadržišce. Njihova organizacija je zlasti pomagala pri urejanju in čiščenju novega doma onemoglih pod Gradiščem, ki je bil nedavno tega odprt. Oskrbovance v tem domu žene tudi večkrat obiščejo.

Goriške žene tople pozdravljajo ustanovitev Ciril-Methodove družbe, ki naj bi nudila moralno in materialno pomoč zatiranim zamejskim Slovencem in obljubljajo, da bodo tudi one pri tem sodelovale z zbiranjem knjig in drugih potrebščin za te kraje. Ravno tako obljublja-

jo pomoč tudi Izseljenski Matici. Predvsem pa bodo še v večji meri posvečale skrb do brbi vzgoji mladine in pripravi za počitniške kolonije od diha in spremembe zraka potrebnih otrok. Tudi cementarna Anahovo bo v ta namen prispevala okrog pol milijona dinarjev, kar je oskrbnina za 100 otrok za dobo 21 dni. —jp.

Kmečko zadrugišstvo na Hrvaškem

Zagreb, 21. junija. Danes se je pričela v Delavskem domu v Zagrebu IV. redna skupščina Glavne zveze kmečkih združenj Hrvatske. Skupščina se udeležuje nad 400 delegatov, prisostvujejo pa ji tudi predsednik Prezidija Sabora Hrvatske Vico Krstulović, predsednik Sabora dr. Zlatan Srećanec, člani vlade Franjo Gaži, Jakov Blažević, Slavko Komar, Milan Cetičić, zastopniki Zadrugišne zveze Slovenije, Srbije, Bosne in Hercegovine ter Vojvodine. Poročilo o delu v preteklem letu je podal predsednik zveze Stjepan Prvčić. Na Hrvaškem je sedaj 1847 splošnih kmečkih združenj, v katerih je vključenih 680.000 kmečkih gospodarstev ter 92% vsega kmečkega prebivalstva na Hrvaškem. Nadalje obstaja 1328 kmečkih delovnih združenj, 62 pomorskih in 27 sladkovodnih ribiških združenj in 127 združenj komunalnega značaja. Z združitvijo slabih združenj v močnejše se je stanje močno popravilo. Večina združenj je delala po gospodarskem računu. Na jutrišnji seji bodo sklepali tudi o združitvi Glavne zveze kmečkih združenj in Glavne direkcije zadrugišne kmetijstva. M. B.

PRED DNEVOM VSTAJE

V LJUTOMERSKI OKOLICI so kmetje, ki so jih pregnali z njihovih posestev, ob slovesu padli na svojo zemljo, napojeno z njihovim in njihovih dedov znojem ter krvjo, jo jokaje objemali in si polnili žepa z domačo grudo. Tudi nemški vojniki, ki so jih imperialistični okupatorji določili za stražo, so imeli ob tem prizoru solzne oči.

NA OZEMLJU LJUBLJANSKE POKRAJINE je ostalo brez dela tri četrtine delavstva. Skoraj v celoti je na cesti papirniško, gradbeno, grafično in kovinarsko delavstvo. Povsod primanjkuje materiala in surovin, medse zaposlenega delavstva so ostale iste, čeprav je draginja narasla za 100%. Pripravlja prislino enotno organizacijo za delavce in delodajalce po vzgledu delavcem toliko pogubnih korporacij. Med delavstvom neugnanu raste volja do akcij proti lakoti in brezposelnosti.

NA GOLEM NA IZANSKEM je na Telovo prišlo do pretepa zaradi deklet med slovenskimi fanti in italijanskimi vojaki. Italijanske oblasti hočejo iz tega pretepa narediti politično veleizdajalsko afero. Poslali so tja več čet vojakov in aretirali okoli 50 fantov in mož. Naše fante so vezali k drevesom, jih pretepali in jim grozili, da jim bodo zažgali vas. V ljubljanskih zaporih je še 11 fantov. Italijani namestijo poslani na Golo četo fašistov kot kazensko ekspedicio.

V HUDI LUKNJI pri Mozirju je nekaj sto delavcev zaposlenih na javnih delih. V soboto 14. t. m. so delavci nočnega šifra (okoli 100 ljudi) stopili v protestno stavko zaradi slabega položaja in nizkih mezd.

V PREVALJAH so delavci na cestnih delih zapustili delo zaradi slabe hrane in goljufij pri prehrani. Akcija je popolnoma uspešna.

V DOMZALSKI OKOLICI so nemški žandarji aretirali 8 kmetov. Denunciral jih je bivši žandarmerijski komandir Skok.

V ZALOGU IN OKOLICI karabinerji vršijo aretacije na denunciranje žandarja Sušnika.

KARABINERJI TRGAJO SLOVENSKE TROBOJNICE! Na Telovo so bile v Ljubljani procesije, ki so se jih udeležile tudi žene in dekleta v narodnih nošah. Okoli pasu so bile okrašene s slovenskimi trakovi. Na povelje karabinerjev so morale slovenske trake odstraniti. Pri eni osebi je karabiner trk iztrgal lastnostno. Hkrati se Marko Natlačen zahvaljuje »Duceju za velikodušnost.

KOMUNISTIČNI LETAKI MED ITALIJANSKIMI VOJAKI! Komunistična Partija Slovenije je med vse edince italijanske okupacijske posadke v Ljubljani razdelila svoje letake, napisane v italijanskem jeziku. Vojaki so letake z odobravanjem čitali in širili med seboj, kar dokazuje, kako trhel je znotraj italijanski fašizem in imperializem.

POMNI IN POVEJ DRUGIM! 1. Komunistična Partija Slovenije (sestavni del enotne Komunistične Partije Jugoslavije) ima kljub mejam, ki so jih postavili imperialistični okupatorji, trdno zvezo z vsemi svojimi organizacijami na slovenskem ozemlju. 2. Komunistična Partija Jugoslavije ima kljub mejam, ki so jih postavili imperialistični okupatorji, trdno zvezo z vsemi svojimi organizacijami na ozemlju zaslužjenih narodov Jugoslavije.

Vrhovni plenum Osvobodilne fronte slovenskega naroda je pretekli dne objavil sledeči proglas:

Slovenskemu narodu!

Na vzhodu se bje najusodnejša vojna vseh časov. Nemška armada je zadel na nasprotnika, ki jo bo strl. Usoda Adolfa Hitlerja in njegovih fašističnih oprčnikov je zapetena. Sovjetski narod bjejo boj v duhu zgodovinskega Stalinovega govora s polno zavestjo in brezmejno požrtvovalnostjo. Njihov boj je hkrati boj za osvoboditev slovenskega naroda, narodov Jugoslavije in zaslužjenih narodov vse Evrope.

Slovinci!

Resnična svoboda ni vrednota, ki bi jo bilo mogoče dobiti v dar. Za svobodo se je treba boriti. Naši zaslužni bratje v Srbiji, Črni gori in Hercegovini so že prišli z borbo. Tudi slovenski narod prehaja v dejanski odpor proti zatiralcem. Ta odpor je treba okrepiti, razširiti in ga spreminiti v vse-narodno dejavnost.

Geslo 'ne koščka železa ne mrvice kakršne koli snovi ne drobtine kruha za okupatorje' naj postane naša občenarodna stvarnost.

Okupatorjem je treba drobiti živce in razkrajati zaledje vseh, pri vsakem njihovem koraku.

Zgled slovenskih borcev, ki so odšli v hribe, naj da pobudo za razvoj osvobodilne vojne proti zatiralcem, vojne, ki jo bo slovenski narod bojeval z ramo ob rami z narodi Sovj. Zv., z angleškimi narodom, z vsemi zaslužnimi narodi Evrope.

Sloga in enotnost zaslužjenih narodov Jugoslavije uresničujemo s skupnim odporom.

Osvobodilna fronta slov. naroda, v kateri sodelujejo vse svobodoljubne borbene slov. skupine, ne glede na politične in svetovnozazorske vidike in ki je danes upravičeni predstavnik slov. naroda, poziva k borbi, poziva Slovence na oborožen odpor.

Zivela osvoboditev in združitev vseh Slovencev!

Vrhovni plenum Osvobodilne fronte slovenskega naroda

AVGUST ZIGON

Strel, ki ga je sprožila zločinska okupatorska roka, je smrtno pogodil slovenskega kulturnega delavca in prešernoslovca Avgusta Zigona. Ko se je vračal domov, so ga ustrelili v hrbet karabinerji.

Pohod Osvobodilne fronte

Orjaskie izgube, ki jih uničujoče sekajo v nemške fašistske tolpe junaške sovjetske vojske, so razplamtele osvobodilni elan slov. naroda. Osvobodilna fronta — to enotno množično gibanje slov. naroda — obsega vse, kar se želi iskreno boriti za narodno osvoboditev.

V Osvobodilni fronti sodelujejo vse borbene slov. skupine, ne glede na ožje politične in svetovnozazorske razlike.

Vodstva Osvobodilne fronte obstajajo iz najaktivnejših borcev, ne glede na njihovo ožjo politično in svetovnozazorsko usmerjenost.

Osvobodilna fronta prodira v vsak kotiček zatirane in razkosane slovenske zemlje.

Osvobodilna fronta prehaja iz predhodnih političnih in agitatorskih priprav — v osvobodilno akcijo.

Osvobodilna fronta je postala edini legitimni predstavnik slov. naroda.

Žene predlagajo: „Otroške dodatke naj dobi v roke tisti, ki bo z njimi pravilno gospodaril“

Odkar so bili uvedeni otroški dodatki, ki jih daje država roditeljem v delovnem odnosu kot prispevek za lažje vzdrževanje njihovih otrok, se je izkazalo, da v mnogih primerih v družinah s tem prispevkom slabo gospodarijo in da otroci od njih nimajo nobenih koristi. Po drugi strani pa prejemanje otroških dodatkov pogosto vpliva na ne-produktivnost delavcev ali uslužbencev, na malomarno in slabo opravljanje njihovih delovnih nalog. To je še posebno očitno tam, kjer prejemajo posamezniki doklade za več otrok in dobijo na ta način poleg rednega zaslužka znatno znesek denarja v obliki doklad. Ko tako daje država znatno pomoč za vzdrževanje družin, je v mnogih primerih pri delavcih prizadevanje za delovno storilnost kaj neznatno, saj imajo zlasti oni z več otroki zamajene dokaj velike mesečne prejemke, s katerimi družine lahko živijo, čeprav je redni delovni zaslužek še tako majhen. V zadnjem času pa je opaziti tudi mnogo večje poplivanje in zapravljanje kot kdajkoli prej, ki gre nedvomno največkrat na račun otroških dodatkov, družine pa ostajajo tako ponekod brez osnovnih življenjskih potrebščin. Če sta oba roditelja zaposlena, prejema otroške doklade namreč mož, če pa je zaposlen samo on, jih prav tako prejema samo on.

Anketa, ki jo je pred kratkim načel glavni odbor AFZ Slovenije, v vseh naših večjih tovarnah in podjetjih, je prav s tem v zvezi pokazala precej porazno sliko. Skoraj povsod so žene izrazile željo, da bi v vsakem primeru dobivale otroške dodatke same, ne glede na to, če so zaposlene ali ne, ker jih znajo za otroke najpriljubljeneje in najkoristnejše obrniti. Le malo kje so podjetja in tovarne same nešablonsko in nebirokratsko reševale to vprašanje in ga vskladile s potrebami družin svojih delavcev, to je, da so izplačevale otroške dodatke z razumevanjem tistemu od obeh roditeljev, ki za otroke resnično skrbijo. V primerih, če je krivda za slabo gospodarjenje in zapravljanje tudi na materi, bi morali skrbniški organi določiti otrokom skrbnika, ki naj bi prejemal zanje otroške dodatke in jih uporabljal v njihovo korist. Če pa so otroci staršev — alkoholikov, zapravljivcev in podobnih že v vzgojnih ustanovah, naj bi prejemale te dodatke ustanove, ki skrbje za otroke, ne pa da jih odbirajo strah, ki za otroke tako ne skrbi in se za njih vzdrževanje ne zanimajo. Po večini pa se podjetja strogo in togo držijo predpisov.

Dodatke dobivajo v roke same matere, ki same vzdržujejo otroke, tako nezakonske, ločene in vdove, ki so se znova poročile, na podlagi izjav, da teh ne prejemajo očetje. V Ljubljani je bil z anketo ugotovljen en sam primer, — pri Električni cestni železnici, — da je podjetje zato, ker oče zapravi za sluzek, dovolilo, da z vsem za sluzkom dviga tudi otroški dodatek nezaposlena mati. Nekaj takih dobro rešenih vprašanj pa je bilo tudi v mariborski Predilnici in tkalnici. Sicer je poseben občutno to vprašanje prav

v nekaterih drugih mariborskih tovarnah, zlasti v Tovarni avtomobilov.

Zelo pereče je vprašanje prejemanja otroških dodatkov pri samskih materah. Le-te jih ne prejemajo v primerih, ko ne morejo uveljaviti svojih pravic proti nezakonskim očetom, posebno tedaj, ko je bivališče očeta neznano, ali pa, kadar same ne vedo, kdo je oče otroka. Stevilni so primeri, ko nezakonski očetje ali očetje ločenih družin nočejo preskrbeti izjav od svojih podjetij, da za otroke ne prejemajo otroških dodatkov. Tako je n. pr. samska mati večkrat pismeno, končno še s priporočenim pismom s povratnico zahtevala od očeta izjavo, katero pa še ni prejela.

Matere ne prejemajo otroške dodatke tudi v primerih, ko so očetje poklicani na odsluženje kadrovskega vojaškega roka in jim je zato prenehalo službeno razmerje. V vseh takih primerih se matere zaposlijo, vendar pa si s tem še ne pridobijo pravice do prejemanja

otroških dodatkov, ker se nimajo predpisane dobe zaposlitve.

Tudi popolne sirote brez obeh roditeljev ne prejemajo otroških dodatkov, če še ni urejeno vprašanje skrbnika.

Mnogo praviše bi bilo, da bi prejemale samske in ločene matere otroške dodatke same, le takrat, če niso zaposlene naj bi jih prejemale očetje, vendar bi morale uprave podjetij, tovarn in ustanov, kjer so zaposleni, resno poskrbeti, da bi ga materam res v redu in pravočasno izročali, sicer naj bi ga uprave nakazovale materam. Malomarne nezakonske in ločene očetje, ki po svoji krivdi in hote ne preskrbijo pravočasno potrebnih izjav, da bi dodatke za otroke lahko prejemale zaposlene matere, bi bilo treba kaznovati tako, da bi morali nadoknaditi vse zapadle otroške doklade iz

svojih lastnih sredstev, to je — iz svojega zaslužka.

Žene so v tej anketi nadalje predlagale, naj bi priznali materam v nekaterih upravičenih in izjemnih primerih prejemanje dodatkov pred predpisanim službenim stažem in naj bi take primere organi oblasti individualno reševali. To bi bilo potrebno takrat, kadar je oče poklican na odsluženje vojaškega roka in se mati šele tedaj zaposli, dalje, ko je bivališče očeta neznano in ga ni mogoče ugotoviti, če mati ne ve, kdo je oče otroka in ko otroci umrlih staršev ostanejo sami in nimajo še določenega skrbnika.

Zelo slabo je urejeno tudi plačevanje oskrbnih stroškov (alimantov) za nezakonske otroke in za otroke ločenih zakonov. Odkar so tako visoke otroške doklade, so vedno pogostejši

primeri, da očetje ne plačujejo alimentov, češ da je vse urejeno že s tem, ko dobe matere otroške dodatke. Najbolj neredno plačujejo alimente očetje zasebnih poklicev, obrtniki, kmetiki sinovi in posestniki, ki se izgovarjajo, da nimajo rednih dohodkov. Če v takih primerih išče mati zaščite pri sodišču stoji celo sodišče na strani nezakonskega očeta.

Sodišče naj rešuje zato taka vprašanja samskih mater z večjo odgovornostjo in naj ostreje ukrepajo glede na dolžnosti nezakonskih očetov. Tako naj se pri odmerjanju preživnine za otroke ravna po načelu, da je za otroke prav tako dolžan skrbeti oče kakor mati in naj jih zato obremenjuje s primerno gnotno obveznostjo.

Posvetovanje grafičnih in založniških podjetij iz vse države

Na posvetovanju zastopnikov grafičnih in založniških podjetij iz vse države, ki je v Sarajevu, so ugotovili, da so cene grafičnih izdelkov previsoke. Papir se je od lanskega aprila podražil 6- do 12-krat. Vzrok podražitve knjig so tudi visoke režije založniških podjetij, ki večkrat presega polovico cene za knjigo. Zastopniki posameznih grafičnih podjetij mislijo, da so tudi avtorski honorarji previsoki. S tem se niso strinjali zastopniki sarajevskih založniških podjetij, ki menijo, da o znižanju honorarjev avtorjem ne more biti govora, pač pa se cene lahko znižajo in morajo znižati z znižanjem režije pri tiskarnah. Založniška podjetja dobivajo večših od tiskarskih podjetij razne ponudbe za tiskanje knjig, ki se med seboj razlikujejo tudi za milijon dinarjev. Dogaja se tudi to, da kako podjetje zaradi konkurence zniža prvotno ceno za tiskanje knjig tudi za 200.000 dinarjev, kar dokazuje, da je mogoče knjige tudi ceneje tiskati. Sarajevski delegati predlagajo tudi znižanje rabata knjižarnam. — Po diskusiji je bila sestavljena komisija, ki bo ugotovila cene papirja na tujih tržiščih in v naši državi ter cene ostalega grafičnega materiala, cene knjig pri nas in v inozemstvu v primeri z letom 1939 ter stanje našega knjižnega trga.

Opozorilo ministrstva za finance FLRJ

blivšim vojnim ujetnikom, internirancem, deportirancem in delavcem na prisilnem delu v Nemčiji

Vse osebe, ki so med vojno delale pri nemških ustanovah, trdkah ali posameznikih v Nemčiji kot vojni ujetniki, interniranci, deportiranci ali na prisilnem delu, morajo predložiti ministrstvu za finance FLRJ prijave o terjatvah, nastalih iz tega dela.

Prijave je treba vlagati ga posebnih obrazcih, ki se dobe v upravi za dohodke ukrajinega oz. mestnega ljudskega odbora. Izpolnjene prijave je treba izročiti istim odborom, ki jih bodo poslali ministrstvu za finance FLRJ.

Prijave morajo vložiti tudi vse osebe, ki so jih že vložile pri tem ministrstvu, ker bodo upošteevane samo prijave na predpisanih obrazcih.

Za delavce v Nemčiji se štejejo tudi tiste osebe, ki so delale izven Nemčije kot nemški ujetniki, interniranci itd. Namesto izginulih ali umrlih oseb lahko vložijo prijave njihove družine.

Prijave je treba vložiti najpozneje do 30. junija, v opravičenih primerih pa najpozneje do 15. julija 1952.

Ne zavrzite okleščenih zelenih orehov

Te dni sta vihar in toča marsikje oklestila tudi orehova drevesa in stolkla zelene orehe na tla. Opozarjamo lastnike, naj take orehe zberejo in posušijo, ker jih podjetje Gosad v Ljubljani, ki se bavi z odkupom gozdnih sadežev in zdravilnih rastlin, odkupuje.

Nov rekord v teku na 100 m z zaprekanji 14,3 je na večeršnjem rekmanju v Celju postavil Ljoger. Podrobno poročilo bomo objavili jutri.

Razpisana je nabava kuriva za gospodinjstva do konca kurilne dobe 1952-53

Za konec februarja je predsednik zveznega sveta za blagovni promet izdal odločbo, po kateri ostane v mestih in industrijskih središčih v veljavi preskrba s kurivom po nižjih cenah do konca kurilne dobe 1952-53, in sicer za vse delavce in uslužbence gospodarskih organizacij, državnih organov in ustanov, združenih in družinskih organov in podjetij, za upokojene, invalide in osebe, ki prejemajo pomoč od države. Kakor vse kaže, bo preskrba kuriva za gospodinjstva letos bolj urejena, in zagotovljena kakor prejšnja leta, če bodo le upravičeni potrošniki izkoristili svoje nakaznice še pred zimo in ne bodo hkrati navtili,

ko bo pritisnil mraz. Podjetja in posamezniki v Ljubljani so si prikrbela velike količine drv zimske sezone, premočniki pa imajo v sedanjem poletnem času na zalogi dovolj premoga, da lahko zadostijo vsakemu povpraševanju, za potrebe gospodinjstev.

Da se omožiki potrošnikom nabava kuriva na nakaznice za vsokurilno dobo do 31. marca prihodnjega leta, je svet za blagovni promet LRS izdal navodila, po katerih lahko mesta in okrajje še sedaj razpišejo delitev kuriva za vsokurilno dobo, in sicer do naslednjih največjih količin: na nakaznico K-1 (oseba) 1 prostorni meter drv in 500 kg premoga; na nakaznico K-2 (2 osebi) 2 prn drv in 1000 kg premoga; na nakaznico K-3 (3-4 osebe) 2 prn drv in 2000 kg premoga; 2 prn

kaznico K-4 (5 in več oseb) 3 prn drv in 2000 kg premoga. Do visine navedenih količin bo Narodna banka regresirala podjetjem razliko med nabavno ceno in nižjo prodajno ceno.

Navedeni obroki so večji kakor prejšnja leta, oziroma dovolj veliki za kritje potreb gospodinjstev, upravičenih do nakaznic ter v glavnem dosegaajo predvideno povprečno potrošnjo. Obrokov drv ni bilo mogoče se zvisati, ker moramo čuvati naše gozdove in varčevati z lesom, zato pa so bili določeni večji obroki za premog. Sicer pa se bo v gori navedenih količinah verjetno gibala potrošnja tudi tedaj, ko bo ukinitvena zagotovljena preskrba z drvmi.

Pri nabavi premoga na nakaznice imajo letos potrošniki možnost kupiti tudi boljše vrste premoga (rjavi premog) in samostojni lik. Kakor zadnja leta, rjavi premog je na razpolago gospodinjstvom prav sedaj v poletnih mesecih, ko potrošna industrija in promet ni tako velika. Zato naj si potrošniki oremog nabavijo poleti, ko je na razpolago v zahtevani kakovosti. Zlasti je priporočljivo, da si gospodinjstva nabavijo rjavi premog orehovec, ki je zelo primeren za gospodinjstva, ki imajo veliko kurilno vrednost, je na ceniški kakor kosovec ali kokovec. Da bodo potrošniki čim prej preskrbeli s kurivom, naj mesta in okrajje preskrbe, da bodo nakaznice za kurivo čim prej razdeljene, kolikor se niso (ponekod razdeljevanje nakaznic še ni končano), po drugi strani pa naj upravičeni potrošniki v mestih in industrijskih središčih čimprej zahtevajo in izvisnejo nakaznice.

Obroki za kurilno dobo 1952-53 so tako veliki, da potrošnikom, ki imajo nakaznice, ne bo treba dokupovati kuriva, še na prostem trgu. Zato je pričakovati, da bo cena drvom na prostem trgu popustila v primeri s sedanjo ceno. K temu bo pripomogla tudi ukinitve alokacije za drva in predmisane ekonomske cene, ki je bilo za drva razmeroma visoka. Podjetja za prodajo kuriva so že izkoristila možnost ceneje nabave drv na prostem trgu in bodo ta drva prodajala tudi prostro na ceno okoli 2000 din za prostorni meter ali po še ceneje.

Odpor slovenskega naroda

Tržaška prga v bližini Brezovice je razdrta. Na progi Maribor—Zidani most je bil v bližini Prager-skega iztirjen tovarni vlak.

Na progi Ljubljana—Rakek se je pretrgal na dvoje tovarni vlak.

V Trbovljah so našli ubitega gestaporskega funkcionarja.

V Tacnu je bil smrtnonevarno ranjen bivši jugoslovanski žandar, sedaj gestapovski agent.

V Zalogu so našli zaklana in razorožena dva nemška obmejna vojaka.

Pasivna rezistenca po tovarnah zavzema vse širši razmah.

V Kamniku so ponoči preslikali nemške napise s slovenskimi ter poslikali zidove in napisne deske z znaki srpa in klavida. Drugi dan so nemški okupatorji sklicali shod ter pretili z represalijami. Shod so ves čas motili množični mediki.

Široka akcija z napisi je bila izvedena v Kočevju.

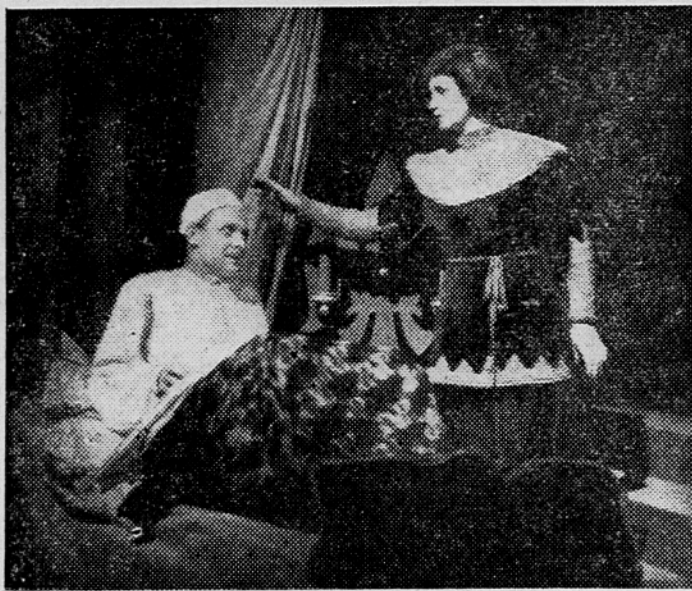
Vsa Ljubljana in okolica je polna znakov srpa in klavida ter znakov V.

Iz strahu pred odhodom slovenskih ljudi v hribe so nemški okupatorji na Gorenjskem začasno ustavili preselejevanje. Zato pa so sedaj začeli prisilno mobilizirati Slovence za delo v Nemčiji. Ljudski odpor raste. Vsako množično nasilje fašističnih okupatorjev bo znova pognalo Slovence v gore in hribe.

Med kočevskimi Nemci, tudi zakrknjenimi hitlerjevci, raste odpor proti preselitvi. Upravičeno se boje, da jim bodo zažgane strehe nad glavami, če se bodo vselili v hiše pregnanih Slovencev.

George Bernard Shaw: SVETA IVANA

Shawova antiromantična dramatika, v katero štejemo tudi Sveto Ivano, ima med gledališkimi občinostvom vnete častice, pa tudi številne domoljivce, dvomljivce z estetskimi pridržki. Med prvimi so ljudje, ki iščejo in cenijo v umetnosti predvsem ideje in miselne teze, med drugimi pa taki, ki pričakujejo od umetnosti intimnejših pretresov, emocionalne forme, ter se zategajo za to Shawovo delo ne morejo prav ogreti. Ker pa je moč umetniške pojave gledati in uživati iz obeh vidikov, iz idejne vsebine kakor iz emocionalne forme, bo ostala ta estetska pravda nedobojevana, čeprav je domovina umetnosti brez dvoma na strani poslednje.

Prizori iz »Svete Ivane«: Ančka, Levarjeva kot Ivana, Branko Mihavec kot »dauphin«

Pravzaprav pa ta drama o »ge-niju in svetovni vestni ni nič bolj racionalno zasnovana kot katerikoli drugo Shawovo delo, enako kot so ostale, je odtehtana po dozah hladne irske posmehljivosti na eni in kveker-ske spoštljive moralnosti na drugi strani in vzroka za razne es-tetske pomisleke je pri tem de-lu iskati predvsem v njeni stilni obliki. V tem delu je združil Shaw dve stilno dokaj diver-gentni obliki dramatike, zgo-dovinsko žaloigro velikega forma-ta, z velikimi dogodki in junaki v emfatično moralni sferi, in obliko družbeno konverzacijske drame z duhovito posmehljivim dialogom v pretežno razumski sferi. Ali v pripodobi poveda-no, kombiniral je Schillerja in Sardouja, kar si je Ibsen dovolil samo ob sodobni meščanski družbeni tematiki. V tej dram-ski zlitini pa udarja ironično konverzacijski ton mnogo moč-neje na dan kot patos zgodovine in delo se odvija na odru kot duhovito posmehljiv dialog o velikih stvareh zgodovine in prav to bolj ali manj nespoštljivo poseganje moderne ironi-je v zadeve starodavne pretek-losti je v prvih uprizoritvah de-la pohujševalo ljudi, ki še niso preboleli domotožja po roman-tični zgodovinski žaloigri.

Shawova idejna pot v tej dra-mi je, kakor smo že omenili, ista kot v vsem njegovem pisa-nju — rušenje romantičnih fa-sad in utvar na vseh področjih človeškega življenja, zlasti na področju zgodovine, kjer je po Shawovem mnenju največ zla-gane romantike. In Shawu so kot prikritemu kvekerju pri sr-cu zlasti civilne čednosti člove-ka državljana, delavnost in po-djeto, kot irskemu posmehljivcu pa so mu zopne vse velike geste v sodobnem življenju in v preteklosti, velike geste, za katerimi se skriva nečimrna samopridnost.

V zgodbi Ivane iz Arca je Shaw uporabil priložnost raz-krinkati romantizirano zgodovino na odru in v zgodovinarstvu, rehabilitirati pred svetovno vest-jo junaka Devico, jo vzeti v zaščito proti Shakespearu, ki jo je v Henrik VI. naslikal kot vojaško candro, proti Schiller-ju, ki jo je v svoji istoimenski drami upodobil kot romantično, anemično prikazen, in proti Marku Twainu, ki si jo je za-mislil kot modno damo vikto-rijske dobe. Vendar pa Shawu pri vsem tem ne gre toliko za Ivano, za moralno rehabilita-cijo kmečkega dekleta, ki so ga pred 400 leti kot čarovnico in krivoverko na grmadi sežgali, marveč za ironično kritiko ide-alističnega pojmovanja poznega srednjega veka, njenih vodilnih družbenih sil, posvetnega in cerkvenega fevdalizma in poraja-jočega se nacionalizma in pro-stantizma. Vse te ideje nasto-pajo v tej igri, agirajo druga proti drugi, in osebe, ki jih iz-povedujejo, so žive le toliko, kolikor jim dajejo živeti te ide-je.

Z zamisljivo svojih dramskih oseb kot predstavnikov zgo-dovinskih idej pa tudi Shaw ni mogel mimo večnega problema zgodovinske dramatike, mimo vprašanja, kako vskladiti kolektivno, t. j. zgodovinsko usodo z individualno človeško in na tej poti se je tudi Shaw znašel v nevarni bližini »šileriziranja« zgodovinske tematike, po kate-rem so junaki le »trobila časov, kakor imenuje Engels posmehli-vo junake nemške zgodovinske dramatike.

Tej nevarnosti se je znal Shaw izogniti na dva načina: vodilne zgodovinske sile pri njem niso abstraktne moralne ideje, marveč konkretni razredni interesi, s čimer se je vse zgodovinsko dogajanje premak-nilo iz zračnih višav na trdna zemeljska tla. Drugi način, s ka-terim je Shaw dvoboj zgodovins-kih sil na odru počlovečil, je dramaturški prijem, ki bi ga lahko označili kot »zgodovinsko naivnost junakov. Ivana je, v tej drami sicer nosilka družbe-nih sil, idej protestantizma na verskem, nacionalizma na poli-tično-družbenem in realizma na strateškem področju, toda ona se vseh teh tendenc in sposob-nosti v sebi sploh ne zaveda,

Skladno z mistično legendo, ki jo je zgodovina napletla okoli Ivane, je moral tudi pozitivist Shaw v svojem delu operirati z dvema planoma, z realnim in irealnim, fizičnim in metafizičnim, kamor spadajo Ivanini »no-tranji glasovi«. Teh »glasov« Shaw ne razlaga niti z medicinsko patologijo, niti s podzavest-jo, psihoanalizo, marveč s com-mon sense, kakor pravijo Ang-leži zdravemu človeškemu raz-umu. Ivana dobiva pri Shawu svoje glasove od zgoraj, od sve-te Katarine in drugih svetni-kov s preproščeno kmečkega otroka, ki hodi po nedeljskih večernicah h krščanskemu nau-ku. Kakor pri Shawu vedno, je tudi tu njegova metafizika na zelo treznih tleh. Trezna osvjet-ljava transcendentnosti pri njem je očita tudi v epilogu, ki se godi proti polnoči, toda brez sleherne metafizike, z odpljivo kon-kretnostjo belega dneva in vse to z očitnim namenom, razložiti vsoto zamotano zadevo okrog de-kletovega mučenstva, izobčite in razglasitve za svetnico brez sleherne mistike, čisto racional-no, in se široko porogati sleher-nemu agrarnju mističnih sil v zgodovini.

gospoke, razen inkvizitorja, na čigar usta govori avtor sam, ne zavedajo »idej časa«, velikih družinskih sprememb, ki se v Ivano porajajo in v njej ne vidijo politične prevratnice, marveč v skladu s predsodki svoje dobe le od hudiča zape-ljano človeško kreaturo, ki gre-ši zoper mistični red na svetu. To, da govore in delujejo te osebe pod zavestjo zgodovinskih sil, da mislijo in ugibajo z vse-mi predsodki svojega časa, jih dela človeško neobgljene in jim daje bolj individualno človeško noto, dasi veje tudi iz te, ka-kor iz vsake miselne drame ob-čuten razumski hlad. Vse te osebe namreč žive izključno v družbeno-politični sferi, v sve-tu avtorjevih tez, in tako osta-ne tudi naslovna junakinja Iva-na, napol otrok napol ženska, brez intimnejšega psihološkega profila.

Skladno z mistično legendo, ki jo je zgodovina napletla okoli Ivane, je moral tudi pozitivist Shaw v svojem delu operirati z dvema planoma, z realnim in irealnim, fizičnim in metafizičnim, kamor spadajo Ivanini »no-tranji glasovi«. Teh »glasov« Shaw ne razlaga niti z medicinsko patologijo, niti s podzavest-jo, psihoanalizo, marveč s com-mon sense, kakor pravijo Ang-leži zdravemu človeškemu raz-umu. Ivana dobiva pri Shawu svoje glasove od zgoraj, od sve-te Katarine in drugih svetni-kov s preproščeno kmečkega otroka, ki hodi po nedeljskih večernicah h krščanskemu nau-ku. Kakor pri Shawu vedno, je tudi tu njegova metafizika na zelo treznih tleh. Trezna osvjet-ljava transcendentnosti pri njem je očita tudi v epilogu, ki se godi proti polnoči, toda brez sleherne metafizike, z odpljivo kon-kretnostjo belega dneva in vse to z očitnim namenom, razložiti vsoto zamotano zadevo okrog de-kletovega mučenstva, izobčite in razglasitve za svetnico brez sleherne mistike, čisto racional-no, in se široko porogati sleher-nemu agrarnju mističnih sil v zgodovini.

Sveta Ivana je učinkovala

UMETNOSTNI ZAKLADI 20

20. stoletje nas je bolj kot ka-tero koli poprejšnjim usposobil, da prosto, zgolj našim ciljem pri-merno uporabljamo sintezo ali analizo, da iščemo v likovnem svetu veliko kompozicijo ali de-talji in oboje v njunih nestetih medsebojnih zvezah. Pogled na razvoj likovne umetnosti zahteva miselno delo in čutno doživljanje pa odpira zato najbogatejšo mož-nost obravnavanja in dojemanja dob in ozemelj, posameznih osebnosti in del ter njihovih komaj vidnih sestavin in vezí. Impresio-nizem, ki se nam trenutno zdi »zadnji« veliki zgodovinski slog evropskega slikarstva, je toliko kompleksen pojav, da ga je vred-no označiti, tudi če se omejimo na njegovo ozko slikarsko pro-blematiko, tako po naši široki predstavi o njem, kot po njegovih poglavitnih osebnostih. V enotni podobi se v atelejskem realizmu oblikovani Parižski aristokratske buržoazije iz navedenih svet de-kolteja in obnovljene krinoline, bohema, ekvipaž in elegantnih jezdecov v zaraščenih parkih sko-raj neopazno preliva v vedno bolj utripajoče barvne vtise opere in zabavišč in sončnih bulvarov. Slednjaj oboje pa stopi v istem spre-minjajočem se mozaiku povsem na prvo mesto dobro znana kra-jina iz okolice metropole v ne-štetih izrazih, ki se jim pridru-žujejo zlasti številno t. j. iz omor-skih in posebej južnih predelov. Iz pretekle dobe so ostali tihot-žitje in akt, notranjstvine in figu-re, med katerimi srečujemo sedaj dobro znane potrebe Manetovih sobojevnikov. Le-ti so v prvem naporu, kot je običajno, temo povežani. Po prvih dobljenih tiso-kaš se razidejo in od velike to-varišije ostanje posamezna pri-štetelstva. V navedeni motivu pa po večini izgublja v opisanem razvoju svojo motivno vrednost in pričujoča postajata sredstva za reševanje in ureničevanje ozko slikarskih zamisli in poskusov. Čen izloči na način, ki na po-samezne pogojnike, se glavna raz-

vojna nit, ki se v njej postopoma razvija, postopoma problematizira in razvija, njih empirične delit-ve in male lise in izginjevanje senc, črtnice in obrisov — pretir-ja in zabrisa. Med slikarji, ki jih še kar brez pomisleka imenujemo impresionisti, ostanjejo kot taki skoraj le Monet, Pissarro in Si-sley, Auguste Renoir, ki je ustva-ril s prvimi malo pred prusko-francosko vojno ob bregovih Seine nazgodnejša že impresionistična dela, se nam od svojih tovarišev kot umetnik tako oddalji, kakor se od večine njih razlikuje po svojem preprostem poreklu. Naj-manj problematičen je, najbolj čutno povezan s svojim objektom, pa pri tem — zoper paradoks — tudi najmanj naturalist in impres-ionist. Radi govoričarja je da Ru-bens, Watteau in Boucher svoje dobe, toda potem nemarno vedno pristavi — brez Rubensove silo-vitosti, brez Watteaujeve sušine krhkosti in brez Boucherove dvo-umnosti. Po impresionističnem in-termezu je Renoir, ki ga po-znamo tudi kot grafika, spet oži-vel poteze obrisov. Zlasti pa je umetnik, ki se je še tik pred smrtjo izražal kot kipar, obnovil teženost svojih ljubljenskih ženskih aktov. To so telesa, ki govore kot tako analitično čuten motiv in kot barvna pozija tako osebe-ga in nerazumnekega značaja, da niso mogli niti likovno vplivati na nadaljnji slikarski razvoj niti niso do danes dobili enakovred-nega izraza v pisani besedi.

Portret Sisleya, najzgodnejše-ga krajnarja med impresionisti, in njegove žene, iz leta 1888, je še pod močnim Courbeterovim vplivom nastalo pleneristično delo. Kljub temu je umetnika lahko spoznalec individualno je prešio v tipično iz slabše reprodukcije spoznavamo vsaj po držli, izrazu in oblikovanju figur delček tiste nežne senzualnosti, ki se nam vedro smejeja skozi vse faze Renoirjevega tako čvrsto zemeljskega paradiza. Se.

svoj čas, nekaj let po prvi sve-tovni vojni, če že ne revolucio-narno, pa vsaj odločno progre-sivno in novotarsko, danes pa utegne mlajši rod ob tem duho-vitem delu imeti občutek, da mu Shaw razodeva že davno razodete resnice. Nekaj je v tem občutku, ki pa je komaj tehten občutek. Shaw je kot so-ustanovitelj današnje angleške delavske stranke dober pozna-valec marksizma in zgodovins-ke dialektike, ki si jo pa raz-laga po svoje, idealistično. Vsa bojevita debata o družbenih silah pozne fevdalne dobe v tej igri je zasnovana na zgodovins-ki dialektični metodi, ki da-najšnjemu rodu ni več razodetje. Vendar pa je pri Shawu še ne-kaj drugega posredni, kar današ-nji rod očitno moti. Shaw ope-riira v svoji dramatični pretežno s teznimi ljudmi in psihološkimi tipi, s poklicno, stanovsko, raz-redno in plemensko psihologi-jo. Med Shawovim pozitiviz-mom in današnjo dobo pa se je razvijala in razvila zahtevnejša psihologija, psihologija podza-vesti in individualna in diferen-cialna psihologija ter njene ustrezne estetske oblike. Zelja po predirnejšem, iznajdljivejšem pogledu v človeka dela da-nes Shawa starejšega, kot je v resnici po svojih progresivnih, duhovitih pogledih na družbo in svet.

Uspela režija Slavka Jana je izhajala iz pravičnega, skoraj historičnega občutka za Shawa, ne da bi skušala biti iznajdljiva na račun njegovega psihološkega in vsebinskega stila. V enaki meri je poudarjala historično slikovitost dela, ki se kaže zlasti v velikih množicah, vzorno zrežiranih scenah, kakor tudi njeni konverzacijski strani, Shaw-ovim duhovitem, paradoksnem dialogu. S to obojestransko pravičnostjo pa se je pred-stava nujno, zavlekla pozno v noč. Mislim pa, da je v okviru Shawa samega možna še neka druga rešitev, ki bi potek pred-stave skrajšala in duhu drame ne delala sile — možno bi bilo uprizoriti to delo kot izrazito konverzacijsko igrjo, seveda s krajšanjem vsega zunanjega pompa, številne komparzerije, z izključnim poudarkom na duho-viti dialektiki te drame. To si-cer ne bi bil Shaw z veliko tea-traliko, pač pa intimnejši Shaw, Shaw komornega gledališča.

Naslovno vlogo je igrala Ančka Levarjeva. Vloga se sestavlja iz dveh duševnih obrazov, iz realnega, naivnega, ki ga pred-stavlja Ivana po svojem kmeč-tem poreklu, in iz irealnega, transcendentnega, ki izvirja iz njenih »notranjih glasov«. Ančka Levarjeva je zadelala predvsem Ivanin prvi obraz, njeno kmeč-ko prostodušnost in naivnost, prebrisano in jezičnost. Njeni prizori z Baudricourtom in z Dunoisom, kakor tudi njen upo-merj doznano ječo pred sode-ščem so bili edinstveni. Z manj-šo umetniško sigurnostjo pa je igrala Ančka Levarjeva Ivanin drugi obraz, Ivano kot versko zanesenko, žensko z božjimi pri-vidi, mučenico in svetnico, to-rej partije, kjer se iz naivke razvije heroinja s transcen-dentnim zanosom in v teh je ostajala Ančka Levarjeva pre-ve na zemlji, preveč v mate-rialnem stilu svojega specifičnega igralskega talenta.

Prva hrvatska literarna revija na Reki

Ta mesec bo izšla na Reki, pr-va v njeni zgodovini, čisto lite-rarna hrvatska revija. Imenovala se bo »Rekijska revija«, ureja jo bo znani kulturni delavec in publicist profesor Vinko Antič. Izhajala bo z materialno pomočjo reškega ljudskega odbora in tam-kašnjih velikih gospodarskih pod-jetij. Obhajevala bo vsa kulturna in zgodovinska vprašanja Re-ke, Istre, Hrvatskega Primorja in Gorskoga Kotara, poleg tega pa bo objavljala leposlovnih prispev-ke, stih in prozo. Do konca le-točja slehla bodo izšle štiri šte-vilke.

Istočasno, ko nastaja nova re-vidija, se v reški Znanstveni biblio-teki zbirajo podatki za »Biblio-grafijo knjig, revij in časopisov, izdanih v hrvatskem jeziku na Reki« za Fiumunsko-Croatično Rekijsko akademijo znanosti in umetnosti v Zagrebu. Ta edicija bo eden izmed najbolj zgodovinskih in dokumentarnih odgovorov tistim, ki nočejo vedeti resnice o preteklo-sti hrvatske Reke. Kasneje bodo sledila še druga bibliografska de-la, ki so zelo potrebna za inten-zivnejše proučevanje zgodovinske in kulturne preteklosti teh krajev.

Podživljena kulturna dejavnost, ki se običajno zadnje čase na Reki s tem ni izčrpana, v vrsti novo-ustanovljenih kulturnih in založ-niških ustanov ter podjetij or-ganizira posebno založniško de-javnost reškega ljudskega univer-za. V izdaji, ki bodo obsegale šest manjših zvezkov po dvajset do trideset strani, bodo nudile raznovrstno in popularno čtivo o kulturni zgodovini in o sodob-nem življenju Primorcev, Istra-nov in Goranov. V. M.

Grof Warwick je general Bourgoyne iz Hudičevega učena, politični lord v vojaški ob-leki iz viktorijanske dobe, kar Gregorinov Warwick ni bil. Pla-hega in otroško samopridnega Dauphina je igral Branko Mi-klavc z dobrimi karakternimi poudarki, komedijsko pretiran v mimiki in maski pa je bil Furijanov vojvoda La Tre-mouille. Vrlega in zvestega voj-šaka La Hira je postavno upo-dobil Janez Cesar. Prijetno je presenetil Stane Potokar kot Baudricourt s svojo svežo, v po-drobnosti izdelano karakterno igro. Lojze Rozman je kot Po-lonica s svojimi razmišljenimi pavzami igral še očitno Sala-crouja. Impresivne šarže so bile Vladimir Skrbineš kot inkvi-zitor, Milan Skrbineš kot remski knezoškof in Ivan Jer-man kot škof beauveški. Strast-nega trmoglavca Stogumberske-ga je studiozno upodobil Stane Sever. Angleškega vojaka je igral Pavel Kovič, oskrbnika Bo-jan Peček, kanonika Nace Si-mončič, D'Estiveta Aleksander Valič, brata Martina Stane Ces-nik, Dunoisa Jože Zupan, Sinje-bradca M. Bajec in vojvodinjo Helena Erjavčeva.

Vladimir Kralj

Stane Koržič: Zmago

Razstava slikarjev amaterjev na gorenjskem festivalu v Kranju

Ko sem obiskal slikarsko-amatersko razstavo v Kranju, si nikakor nisem mogel pred-stavljati, da bi se mi takšna razstava vtisnila v spomin. Pa sem se zmotil! Če sem si prej omalovažujoče umisljal, da bom tu videl le amatersko zmaličeno lepoto naše zemlje in amate-rsko skrivljeno podobo človeka, pa še morda kake sladkobne ro-že in slabo prisanene predloge, sem po ogledu razstave moral domišljavo sodo povsem spre-meniti. Razstavljena dela so govorila o neutešenem hrepe-njenju našega delovnega človeka po lepoti, pri tem pa so razode-vala za amaterja visoko obvlad-anje umetniške tehnike, ki bi bi-ti človek od okorne roke delav-ca ali obrtnika ne pričakoval. Ne nadarjenost in nenehno izpopol-njevanje sta mogla razstavljal-čev roko tako dobro voditi v risbi, v kompoziciji, perspektivi in v oljni, akvarelni ali pa pa-stelni tehniki. — Predmet upo-dabljanja je v precejšnji meri človek, sicer pa prevladuje kra-jina, oziroma naši kraji in gore, v manjši meri letni časi in tihot-žitja. Slikarski predmet upodab-ljanja je torej dokaj raznolik; da prevladuje krajina, je razu-mljivo, ker je lepota naše zemlje tudi za amaterja neusahljivi vir slikarskega ustvarjanja.

Ta besede, razumljivo, ne mo-rejo veljati za vseh 29 razstav-ljalcev z Jesenic, iz Trčica, Kra-nja in Skofje Loke. Veljajo pa v prvi vrsti na Marjana Belca, kleparja iz Kranja, za Vilka Marinka, gradbenega tehnika iz Kranja, za Pavla Bozovičarja, strok učitelja iz Skofje Loke in za Karla Plestenjaka, nameščen-ca iz Skofje Loke; v drugi vr-sti pa za Franca Jemca, delav-ca z Jesenic, za Lojzeta Višner-ja, delavca prav tako z Jesenic, za Naceta Mihevc, strok učite-lja iz Kranja in Albina Režuna, pleskarja tudi iz Kranja. Ni moj namen kritično presojati dela imenovanih razstavljalcev. Ven-dar pa bi kakšno besedo o po-samezniku le dejal.

Ko sem se zagledal v avtopor-tret slikarja — kleparja M. Bel-ca, me je obšel dvom, da bi upodobljeni slikal bil resnično klepar. Pa je med tem vstopil človek, za katerega so rekli, da je M. Blnec — prišel je optan z nahrbtnikom — zaradi očitne podobnosti s sliko sem ga hitro prepoznal in videl sem na njem, da je res obrtnik, v njem pa, da je tudi slikar in to slikar, ki se je zlasti v portretu vzpel na vrh amaterske ustvarjal-nosti.

Pomembna prireditve v Kropi

V nedeljo, 29. junija 1952, bo v Kropi pomembna kulturna prireditve. Ta dan bodo odprli svoj krajevni Kovaški muzej (ki je organični del slovenskega Tehniškega muzeja), odkrili bo-do spominski plošči domačima slikarjema Janezu Potočniku (1872—1834) in Petru Zmiku (1874—1935) na njihovih rojst-nih hišah, priredili razstavo del obeh imenovanih umetnikov ter razstavo izdelkov šole za umet-no kovaštvo.

Prireditve bo imela namen pokazati kulturno-zgodovinsko pomembnost Kroke in Kamne gorice, teh dveh starodavnih železarskih naselij, kjer še danes živi želejarstvo in umetno kovaštvo.

Ne le pri tujcih in turistih, tudi pri domačinih je treba vzbuditi zanimanje za dobre stare tradicije, seznaniti jih s pomembnimi deli njihovih zna-menitih rojakov in pokazati vrednote in posebnosti kraja ša-

V. Marinšek je drugi slikar, ki mu ne pozabi imena, ko od-ideš z razstave, zlasti pa ne po-zabiš njegovega dela Pomoč iz vasi. Če se ne motim, je po me-rah to največja slika na razsta-vi, prav gotovo pa najzanimi-vejša in med najboljimi raz-stavljenimi deli. V noč z zele-no mesečino se zadaj na levi riše silhueta vzpenjajočega se konja pred vozom in ob njem desno silhueta na vozu razkla-dajočega moža; na desni proti osrednji pa se v gozd pomikajo otovorjeni partizani. Morda po kompoziciji in slikarski obrav-navi slika ni povsem izvirna, toda, četudi je tako, je slika vredna pozornosti. Pozornosti zaradi tega, ker je z resnostjo, s slikarsko prizadevnostjo in s solidno zgrajenostjo upodobljen izrez iz narodnoosvobodilne bor-be. Slika ne govori o nekih spo-padih, ampak pripoveduje o vse-plošnosti osvobodilne borbe, o povezanosti vasi s partizani, ki jo komaj kdaj srečaš na slikar-skem platnu. V vsebini je vred-notne slike in slikar je tej vsebi ni bil kos.

K. Bozovičar je najbolj šolani slikar med razstavljalci. Poteza njegovega čopiča je bolj izku-šena in bolj skrbna kot pri ostal-ih slikarjih. Njegova Jabolka so prekorajčila mejo amaterstva; za njimi se vrstila Telohi in Planinski cvetje. Ko takole po vrsti razporejamo Bozovičarjeve slike, ne bi hotel na zadnje me-sto postaviti skrbno upodoble-nega maršala Tita in tudi ne njegovega Pogleda na Lubnik ali Ob Poljanščici.

Kakor Bozovičarju tako je tu-di Plestenjaku čudovito lepa skofješka okolica najljubši predmet upodabljanja. Izmed razstavljalcev je Plestenjak naj-plodovitejši. Razstavil je kar 17 slik. Razen po velikem številu del se od ostalih razlikuje tudi po svojem slikarskem značaju. Likir je. Ni naključje, da so skoraj vse slike izdelane v pastelni tehniki — pastel pač najbolj ustreza lirčni naravi. Tudi ni naključje, da Plestenjak stopa za petami za svojim vzornikom, likrom B. Jakcem; češ se bo osvoobil premočnega vpliva svojega vzornika, ga v bodče nabrži ne bo treba več priste-vati med amaterje.

Jemec je dobro upodobil lepo-to Bleda; Višner je razstavil Avtoportret, ki je nedvomno najboljša portretna podoba na tej razstavi, ako bi tonsko ne bila tako brezdusno hladna; Mi-hevec je v nekaj akvarelih po-kazal svojo nadarjenost; po-

dobno Režun, ki v oljni tehniki upodablja okolico Kranja.

Ako naj bi izrekel še besedo o umetniško-amaterskem zna-čaju razstavljalcev, oziroma o nagnjenosti do določenega sil-karskega predmeta, bi dejal, da je Belec portretist, Marinšek pripovednik, Bozovičar krajinar in Plestenjak lirik. Če bodo ostali zvesti svojemu značaju, bo njihova ustvarjalna sila ra-sla. Če pa bi se vprašal, kje so se učili, nam njihove slike kaj zgovorno pripovedujejo, da so jim domači mojstri bili vzorni-ki in sicer Janez Subic, I. Gro-har, G. A. Kos, B. Jakac, I. J. Ravnikar, V. Hodnik in še kdo. V nekaterih primerih so tako močno pod vplivom vzornikov, da še poteze in ton posnemajo; ko bodo samostojneje začeli gledati naravo, bodo našli tudi svoj izraz.

Nepopoln bi bil opis razstave, če bi opustil izdelke kropskih kovačev. Vsaka razstava kropskih izdelkov kaže, kako vedno bolj napreduje ta vrst umetne obrti.

Tako bi s tem vse povedal o razstavi, če bi ne bilo treba od-govoriti še na vprašanje: ali amaterji za našo kulturo kaj pomenijo in ali je takšna raz-stava čemu potrebna?

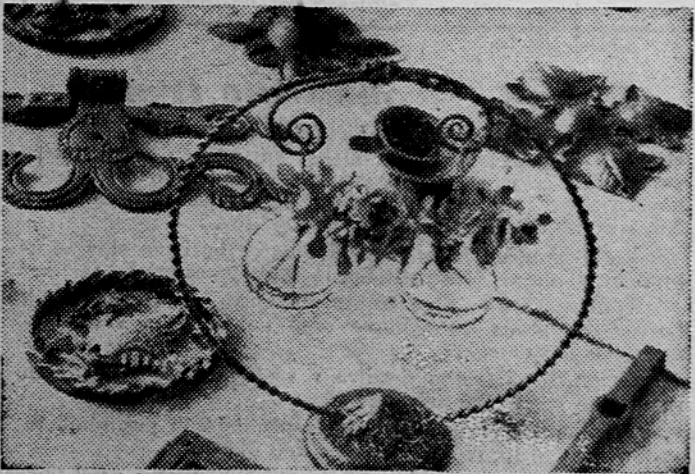
Sveda pomnimo in sicer za-to, ker svoj prosti čas uporab-ljajo za plemenito delo, ker ostroji estetski čut sebi in dru-gim, ker s tem v delovnem člo-veku in v sebi vzbujajo ponos, samozavest, ljubezen do domo-vine itd. in ker izpodirajo tla kiču, ki bi se drugače še bolj razbohotil.

Zen F.-L.

Novosti našega knjižnega trga

PIRANDELLO, Luigi: VRTNICA. Novele. (Prevedel SILVESTER Škerl). V Ljubljani, Slovenski knjižni zavod 1952. 324+(III) str. 8.

Prevaljalu te knjige je služila za izbor in prevod obsežna zbirka novel z naslovom »Novele per un anno« (Novele za leto dni), katere naslov pove, da naj bi vsebovala za vsak dan v letu po eno novelo. Pirandello tega načrta ni utegnil docela uresničiti, prehitela ga je smrt in obsega omenjena zbirka »le« 222 novel. Če pristojno tem novelam še romane — sedem po številu — in drame, je to bogata literarna zapuščina, tako po vse-bu kakor po umetniški vrednosti. Mojsrstvo mu priznavajo zlasti v noveli. Po rodu Siciljanec, po po-ključku gimnazijski profesor, se je po prvi svetovni vojni, ko je za-slovel po svetu kot dramatik, po-svetil gledališču kot ravatelj, re-žiser in podjetnik. L. 1934 je do-bil Nobelovo nagrado. Kakor pravi pisec »Besede o avtorju« B. B. v pričujoči zbirki novel, je Pi-randello delo »izpoved realista, ki je skozi labirinte človeških predsodkov in vrvovanj, skozi te-mine in jasme človeške duševno-sti prišel k spoznanju gole stvar-nosti. In v luči tega spoznanja se je moral odvrtni od tehnike, ki so imeli v njegovi družbi denar, moč in stare privilegije. Ostala mu je le še ljubezen do preprostega člo-veka, do ljudstva, ki se trudi in trpi«.

Primerki umetnega kovanja iz Kroke

POJDIMO V TRENTO

Na zahodni strani pod orjakom Triglavom stoji v višini 622 m planinska koča »Zlatorog«, ki jo upravlja planinsko društvo v Bovcu. Iz skromne stavbe leta 1949 je zrasla priključna in vabljiva planinska koča, ki gostoljubno sprejme vsakega posetnika Trente. Kako pridemo do te točke? Končno železniška postaja je Sv. Lucija, potem pa z avtobusom naprej do Bovca in še nadalje 22 km v Trento. Iz Savske doline pa je dostop iz Kranjske gore čez Vršič, odkoder se prevaža v dolino Soče. Tudi pri daljšem bivanju v tej lepi dolini ne zmanjka ničesar za izlete. Pogled izvir šumice Soče, greš na Dolč, na Piavec čez planino Zolner in tako dalje. Zdalj je za izlete najprimernejši čas.

Ali poznate kočo »Peter Skalar« pod Kaninom v višini 1310 m? Ni še dolgo, ko so sovranski gospodovali na tej naši zemlji in v borbi za svobodo je leta 1942 padel partizan Ferdo Kravanja s partizanskim imenom Peter Skalar. Po njem je dobila koča pod Kaninom svoje ime. Sedaj je tam le zavetiste ter dobila ključa v Bovcu pri planinskem društvu. Iz Bovca je štiri in pol ure hoje čez planino Na Pečeh in planino Gozdec, kjer najdeš studence z izbornim pitno vodo. Najbolj mikaven je vzpon na vrh Kanina (1529 m), to je od koče okrog 4 ure. Pri sestopu moraš paziti, da ne kreneš v Rezijsko dolino, kjer turistom ni dovoljen obisk.

Člani planinskih društev imajo dostop v obsejni pas na podlagi svoje članke izkaznice, ki mora biti vidna od pristojnega poverjenika za notranje zadeve. S tako vidno članško izkaznico PD pa je dostop dovoljen tudi na seme vrhove Kanina, Rombona, Mangart, dalje v Karavankah na Štol in na Zelenico, poslužiti pa se morete tudi prehoda iz Loške Koritnice v Tamar z vzponom na Jalovec in v Savinjskih Alpah prehoda iz Češke koče čez Savinjsko sedlo v Logarsko dolino čez Ojsele.

Dolina Trente z Bovskim Grintovcem v ozadju

Planinci pripravite si načrte za izlete v Trento in na okoliške vrhove. Glede prehodov ali markiranih poti dobite potrebna posvetila pri prijaznih planincih v Bovcu.

Svet za fotoamaterje

Na Krških podih je tudi že oskrbovan Pogačnikov planinski dom, ki ga oskrbuje planinsko društvo v Radovljici. Pota so vsa zavarovana in popravljena, le skozl Sočino je zdaj v popravilu.

Planinci, pripravite si načrte za izlete v Trento in na okoliške vrhove. Glede prehodov ali markiranih poti dobite potrebna posvetila pri prijaznih planincih v Bovcu.

Dnevne vesti

KOLENDAR

Nedelja, 22. junija: Gostimir, Aba-olj, Miloš.
Ponedeljek, 23. junija: Kresnica, Gostimir, Efreim.

SPOMINSKI DNEVI

22. VI. 1908. — V Idriji so našli živosrebrno rudo. Ta dan se šteje za začetek idrijskega rudnika.
22. VI. 1952. — Velika zmaga slovenskih in hrvaških čet nad Turci pri Sisku.
22. VI. 1905. — Rojen italijanski revolucionar Giuseppe Mazzini.
22. VI. 1941 — Usan, Glavni štab slovenskih partizanskih čet.

Zdravniška dežurna služba

Ljubljana: za nujne primere — Poliklinika, Miklošičeva cesta 20, telefon 50-81; sobotna in nedeljska služba: v soboto od 18 do ponedeljka do 6 zjutraj; nočna dežurna služba vsak dan od 20 do 6 zjutraj.

Dan vajencev 23. junija 1952 je za vajence obrtnih strok dela prost plačan dan.

Vse diplomante Ekonomske fakultete Univerze v Ljubljani vabilo, da se udeležijo razdelitve diplom v soboto 28. junija ob 12 v dvorani fakultete, Gregorčičeva ulica 27. — Dekanat. 3963-n

Glavni-por. sekcija SZD, redni sešestanek 24. junija ob 19 v Porodnišnici v Ljubljani. Tema: Demonstracije. 3937-n

14. junija je bil promoviran na Medicinski fakulteti Aleksander Muster. — Cestitamo! 3940-n

Na Tehnični visoki šoli je bil 17. junija diplomiran za inženirja kemije Pogačnik Janez iz Ljubljane. Cestitamo! 3932-n

Sentjakobsko gledališče zaključuje letošnjo sezono z Nestrovo čarobno burko »Lumpacivagabundus«. Delo je režiral tov. Karus. Vstopnice vsak dan od 1-12 in od 16-17 ter eno uro pred predstavo pri blagajni v Mesnem domu.

MESTNO LUTKOVNO GLEDALIŠČE

Marionete — Sentjakobski trg
Nedelja, 22. junija ob 10.30: Marilke; »Zogica Maroglica«. (Predstava v korist sindikalne podružnice).
Ponedeljek, 23. junija: Zaprti.
Torek, 24. junija ob 20: Tauer-Novy; »Moja in živali«. (Samo za odrasle).
Zadnja večerna predstava za odrasle bo v torek 24. junija ob 20: »Moja in živali«.

PREDAVANJA

Alpinisti Univerze Sestane predavatelj Kovačarja (diapozitiv) danes 24. junija ob 19 v Ke-mični predavalnici na Realki.

KONCERTI

Dr. Glasbena šola Center ima 23. junija ob 20 v veliki filharmonski dvorani produkcijo slovenskega orkestra pod vodstvom dirigenta prof. Vinka Šušteršiča. Nastopijo 11 mladih solistov; na sporedu so skladbe Vivaldija, Bacha, Floc-cia, Haydna, Mozarta, Beethovna, Chopina in Ramovša. 3742-n

RADIO

SPORED ZA NEDELJO
Poročila ob 7.00, 12.30, 15.00, 19.00 in 22.00. — 6.00-8.00 Pester glasbeni spored — vmes ob 6.30-6.35 Pregled tiskov; 7.10-7.15 Objava dnevnega sporeda; 7.15-7.20 Radijska reklama; 7.30-7.45 Radijske beležke (ponovitve); 8.00 Drago

OBVESTILO

Uprava podjetja Jugopetrol obvešča, da je preselila svoje poslovne prostore iz Titove ceste 33 (bivša Javna skladišča) v Parmovo ulico 33, trakt 6, I. nadstropje levo. Telefoni: 28-41 direktor, 32-30 šef komercialnega oddelka, 28-40 nabavno-prodajni referat in tehnična služba za pravilno uporabo tekočih goriv in maziv. Tehnični oddelek z delavnico črpalke je še ostal v dosedanjih prostorih na Titovi c 35, tel. 47-24.

UPRAVA JUGOPETROLA LJUBLJANA

Uloga: Razvoj vrhunske telovad-be; 8.15 Vedre melodije; 9.00 »Go-lobe in druge pesmi Lili Novy (ilitarom-glasbena oddaja); 9.40 Glasbena skladba; 10.00 Popolnaren dopoldanski koncert del jugoslovanskih avtor-jev; 11.00 Od pravilnice do pravil-lice — Bogomir Megajna; Brko-nja Celustnik v prireditvi Jožeta Zupana (mednarodni igrski); 11.45 Zel-mo vs razvedritelj; 12.40 Zabavna-glasba, vmes objave; 13.00 Pogov-or s poslušalci; 13.10 Zeleni ste — polušajste — vmes ob 15.30 Za na-še kmetske otroke; 15.45 »Vinko Se-dar«; Pred žurjo; 16.00 Od 60 let-nih književnika Juša Kozaka — Matija Zamejce (iz romana Sent Peter); 17.00 Promenadni koncert; 18.00 Zvone Kržišnik: Večer med kržiškimi rudarji (radijska repoz-itacija); 19.30 Igra godbe na pihala Ljubljanske garnizije pod vod-stvom Stjepana Dleska; 19.10 Igra Zabavni orkester Radia Ljubljana; 19.30 Radijska reklama; 19.45 Leh-ke glasbe; 19.45 Ludvik Beetho-ven: Fidelio, opera v 2. dejanju; 22.15 Pregled sporeda za naslednji dan; 22.20-23.00 Melodije in ritmi. — Glasbena oddaja Radia Jugosla-vije za inozemstvo na valu 327.1 in 23.00-23.30 Lutanja Marije Sisk-janc; V. simfonija.

KINO

LJUBLJANA — Kino »UNION«: ameriški barvni film: »iz tisoč let«; nočni predstavi: »Predstave iz viteškega v Tobiljanu«; »Zagreb-nejša igra filma. Predprodaja vstopnic od 9-11 ter od 14 dalje.

Zanesljivo in mlo sredstvo za odvajanje v obliki čoko-ladne pastile. — Dobiva se v lekarnah. — 1 čokoladna pastila Din 10. — »PIONIR« — ZAGREB tovarna farmacevtsko-dietetskih proizvodov.

Zanesljivo in mlo sredstvo za odvajanje v obliki čoko-ladne pastile. — Dobiva se v lekarnah. — 1 čokoladna pastila Din 10. — »PIONIR« — ZAGREB tovarna farmacevtsko-dietetskih proizvodov.

CRKE, napise na steklo, ploč-vino, les itd. silka Brčić Ciril, Ljubljana, Poljanska cesta 83. Cebelarji pozor! Zaradi preselit-ve razprodaja Zveza čebelar-skih društev »Čebelarja« Ljubljana — Titova 21, panje in ostale čebelar-ske potrebščine na obroke po zelo ugodnih cenah! 3968-n

Znane konjske dirke v Sentjer-zu v svojih počitnicah. Vsi bi-mo dirkatelji in prijatelje konjs-kega športa in dolenjskih lepo- in dobroti Zveze z vlaki in avto-busi v vse smeri zelo ugodne. — Izrabite nedeljske vozne olajšave in skupinske vožnje. 3933-n

PUTNIK LJUBLJANA
Sprejemamo prijave za avtobusni izlet na mednarodno nogometno tekmo Jugoslavije z Norveško v Zagrebu. V nedeljo 28. junija izlet z avtobusom na Reko, dalje z avto-busom v Opatovo. Prijave sprej-emo poslovalnica v Ljubljani, 6-n

GLEDALIŠČE

Nedelja, 22. junija ob 20: Kretf: »Krajski komedijant«. Izven in za podelitve. (Zaključek dramske sezone 1951-52).

OPERA
Nedelja, 22. junija ob 20: Puccini: »La Boheme«. Izven in za podelitve.

Ponedeljek, 23. junija ob 20: Jav-na produkcija Srednje paleme šole. Izven.

Akademija za igralno umetnost obvešča, da se javna produkcija III. letnika, najavljena za ponedeljek, ne bo vršila.

SENTJAKOBSKO GLEDALIŠČE LJUBLJANA, MESTNI DOM
Nedelja, 22. junija ob 20: Nestroy: »Lumpacivagabundus ali Zankir-na trojica«. Čarobna burka v sedmih slikah. Izven.

VREME
VREMENSKO POROČILO hidrometeorološke službe

Sanje 21. junija ob 7: Nad Sred-njo Evropo se je uveljavilo samo-stojno središče visokega zračnega pritiska, katero bo povzročilo da dobo enega ali do dveh dni lepo vreme.

Napoved za nedeljo 22. junija. — Zjutraj po kotlinalni megla. Čez dan lepo sončno vreme, z delno oblačnostjo. — Temperatura se bo dvignila.

V želji, da bi čim bolj ustregli našim čitateljem pri izbiri našega novega podlistka, razpisujemo javno anketo za izbiro podlistka. Obrabamo se na naše čitatelje, da nam sporočijo, kateri podlistek jim je v našem listu doslej najbolj ugaljal in kakšnega si želijo za bodoče (beletristika, potopis, spomini iz NOV, politično-zgodovinski zapiski itd.). O tem nam sporočite svoje želje. Kdor pa predlaga kakšno konkretno delo, ga prosimo, da nam sporoči, kje se lahko knjiga dobi (za inozemske novejše knjige).

Odgovore pošljite na: Slovenski poročevalec, »Podlistek«, Ljubljana, Tomšičeva 3, poštni predal 29.

za pogbe. — Iz sekretariata Od-bora za znanost in visoke šole pri Svetu vlade LRS za prosveto in kulturo.

ZDRUŽENJE GRAFIČNIH PODJETIJ LRS

razpisuje sprejem učencev v grafičnem stroku. — Sprejem bo od 23. junija do 4. julija 1952 od 8 do 10 na združenju grafičnih podjetij LRS, Ljubljana, Masarykova cesta št. 14-1 (palata Grafika). — Sprejemali se bodo telesno zdravi učenci z dovršeno nižjo srednjo šolo. 3871-n

DR. TEHNIŠKA SREDNJA ŠOLA V LJUBLJANI

Vpisovanje v I. letnik ob 28. ju-nija. — Vpisovali bomo po raz-red in na strojni, elektro, kem-istični in rudarski odseki. Na vsi odseke ne bo vpisovanja. Kandi-dati morajo biti absolventi nižje gimnazije. Industrijska šola ne da-je zadostne kvalifikacije za vpis. Pred vpisom bo sprejemni izpit iz slovenskega in matematike. K iz-pitu se kandidati izberejo 28. ju-nija ob 7. S seboj prinesejo pro-mne (kolektilin 30), ki jih priljoži-jo rojstni list in zadnje šolsko spril-vo. Kandidata opozarjamo, da šola ne daje pravice do odložitve kadrskega roka. — Ravateljstvo TSS. 3948-a

UPRAVA GRADNENEGA TEHNIKUMA V LJUBLJANI

javlja, da bo vpisovanje v I. let-nik arhitektonsko-gradbenega in geomestrskega oddelka od 10. ju-nija 1952 dalje. Pogoj za sprejem: dovršena nižja gimnazija s spri-ključnim izpitom, oziroma štirje razredi gimnazije. Sprejemni iz-piti bodo iz slovenske, matemati-ke in risanja dne 30. junija ob 8 zjutraj v učilnici št. 14. Izpitna komisija bo odločila, kateri dijaki bodo sprejeti na sprejemni iz-pit. Kolkovane prošnje s 30 din-je vložiti na upravo. Gradbenega tehnikuma v Ljubljani, Gorupova št. 10-III. Priložiti je treba rojstni list in zadnje šolsko sprilvo.

RAZPIS ZA SPREJEM UČEN-CEV V ŽELEZNISKO INDU-STRISKO ŠOLO LJUBLJANA - SSKA ZA SOLSKO LETO 1952/53

V času od 1. VII. do 15. VII. 1952 bomo vpisovali učence, ki se bodo prijavili na sprejemni iz-pit. Pogoji za sprejem: 1. Študijski uspeh: 2. Do-vršena nepopolna srednja šola (3 gimnazije); 3. Sprejemni izpit. 4. Biti mora popolnoma zdrav in sposoben za železniško službo, kar pomeni zdravniško komisijo. Prošnje z navedenimi originalni-mi dokumenti ali pa z overovlje-nimi prepisi se dostavijo osebo ali po pošti na naslov: Zel-iznistrisjska šola Ljubljana. — SSKA od 15. VII. 1952.

Pismono prošnje za sprejem je dostaviti upravi, kolkovano s 30 din je priložiti: 1. zadnje šol-sko sprilvo; 2. rojstni list; 3. držav-ljansko izkaznico; 4. potrdilo o premoženjskem stanju; 5. točen naslov kandidata in zadnje želez-niško postajo; 6. po končanem šol-šenju dobiti učenci naziv izučne-nega delavca. Sprejemne izpite bodo kandidati opravili na poziv šole. Vojni rok po polni vojni pre-jem pravomočno brezplačno vo-zovnico. — Natančnejša pojasnja-dobite pismono ali ustmeno pri upravi šole. 3797-a

USNJARSKI TEHNIKUM, DOMZALE

razpisuje vpis za šolsko leto 1952-1953 v prvi letnik srednje tehni-ke usnjarke šole. Pogoj za spre-jem: so: predobrazba: nižje gim-nazije; 2. ali 4. razred ali nje-enake šole, starost do 18 let, po-polno telesno in duševno zdrave. Kandidati (samo moški) naj vlož-je prošnje, kolkovano s 10 din, na upravo šole. Priložiti naj bode rojstni list in zadnje šolsko sprilvo. Reflektantom je na razpolago di-jaški dom z vso oskrbo. 3791-n

NATECAJ

za sprejem učencev v Železniško industrijsko šolo v Mariboru. V Železniško industrijsko šolo v Mariboru se sprejemajo novi učen-ci za naslednje stroke: strojni ključavničarstvo, strgarsko mizar-sko, kotlarsko, kovarsko in kipear-sko. Po končanem šestmesečnem tečaju se učenci razdelje na posa-merne stroke pri čemer se bo predvsem upoštevala potreba in sposobnost, ter po možnosti tudi želja posameznega učenca.

Pouk v šoli je teoretičen in praktičen in traja tri leta. Po kon-čanem pouku učenci izpolnijo in dobijo sprilvo ali o končanem šoli ter kvalifikaciji za eno od na-vedenih strok. — Kandidat mora izpolnjevati naslednje pogoje: 1. da je državljan FLRJ; 2. da je telesno in duševno zdrav; 3. da je sposoben za službo v železnici, kar se bo ugotovilo z zdravniškim pregledom na sprejemu v šolo; 4. da na dan 1. septembra 1952 ni starejši od 17 in ne mlajši od 14 let; 5. da ima upešeno pripravo na vojni izpit. — Svojeroko pisano prošnjo takratno s 30 din je treba izročiti upravi šole osebno ali pa poslati priporočeno po pošti do 15. julija 1952. Prošnji je treba priložiti naslednje listine: 1. po-trdilo o državljanstvu FLRJ; 2. rojstni list; 3. zadnje šolsko izpri-čevalo; 4. življenjepis v katerem se mora v kratkem navesti nasle-dnje: datum in mesto rojstva so-cialno in imovinsko stanje, na-tačno mesto bivanja s točno označbo pošte pošte starih so-lan in če ne prihaja naravnost iz šole kaj je delal po končanem šoli do dneve ko pošila prošnjo. Kandidat naj navede ali želi sta-novati v internatu ali bo stanoval pri starših. — Učenci prejema-jo mesečne nagrade po veljavnih predpisih in lahko stanujejo v šol-skem internatu, kjer imajo vso oskrbo za mesečno ohranovno 3000- din, ki se plačuje na mesec z ozirom na dnevne cene živil.

Uprava šole bo poklicala kandi-data k sprejemnemu izpitu. Va-bitu bo priložena vozovnica za brezplačen prihod in povratek. Če se kandidat na dočeni dan ne bo javil k izpitu se bo štelo da je odstopil od natečaja in se mu bo do listine vrnilo. — Prošnje brez vseh potrebnih listin se ne bodo upoštevale. V prošnji je treba navesti točen naslov in označiti zad-nje železniško postajo.

Uprava Železniške industrijske šole, Maribor, 3775-a

Industrijska šola kemične stroke Ruše, Ruše pri Mariboru razpisuje NATECAJ

za sprejem učencev in učen-ki prvi razred Industrijske šole ke-mične stroke za šolsko leto 1952-1953. Pouk v šoli je teoretičen in praktičen in traja dve leti. Po končanem šoli opravljajo učenci eno-letno prakso na podjetjih in po-kovali izpit, nakar prejmejo izpri-čevalo o kvalifikaciji za kemolo-boranta. — Kandidat mora izpol-njevati naslednje pogoje: 1. da je državljan FLRJ; 2. da je telesno in duševno zdrav; 3. da je dovrši-lijšo gimnazijo; 4. da ni mlajši od 14 in ne starejši od 17 let; 5. da z uspehom opravi sprejemni izpit iz matematike. — Svojeroko pi-sano prošnjo, kolkovano s 10 din, pošiljate na Upravo Industrijske šole kemične stroke Ruše, Ruše pri Mariboru — najkasneje do dne 5. junija 1952 s sledečimi pri-ložami: 1. potrdilo o državljanstvu; 2. krstni list; 3. šolsko sprilvo ali o opravljenem nižjem tečajnem iz-pitu; 4. zdravniško sprilvo; 5. potrdilo o imovinskem stanju; 6. kratak življenjepis. Učenci pre-je-majo mesečne nagrade po veljavnih predpisih in lahko stanujejo v šolskem internatu, kjer imajo oskrbo za mesečno ohranovno do 2500 do 3000. — Če se kandi-dat na dočeni dan, ki bo objav-ljen v dnevnem časopisu, ne bo javil k sprejemnemu izpitu, se bo štelo da je odstopil od nate-čaja in se mu bodo vsi dokumenti vrnilo. Prošnje s 10 din vložiti na listini se ne bodo upoštevale. V prošnji je treba navesti točen naslov in označiti zadnje želez-niško postajo. — Uprava Industrij-ske šole kemične stroke Ruše, Ruše pri Mariboru, telefon št. 22-46, Maribor. 3957-a

SREDNJA AVTOPROMETNA ŠOLA V ZAGREBU

bo sprejela v šolskem letu 1952/53 prvi razred 6 učencev v avto-prometu. Za sprejem učencev je preskrbljeno tudi 6 mest v di-jaškem domu te šole. Šola izobra-žuje učence za transportno-odpre-miško službo, traja 4 leta, ima značilno popolno strokovno izob-razbo. Šola daje zvanje tehnične cest-nega prometnika. Za čas šolanja se uče učenec upravlja tudi z mo-tornimi vozili, tako da pojeajo po končanem šolanju poleg avtomobilnega strokovnega iz-pita. Pogoj za sprejem so: 1. najmanj 12 let; 2. zdravstvena sposobnost za voznika motornih vozil; 3. starost najmanj 18 let. S 30 dinerj kolkovano prošnjo je vložiti najkasneje do 15. VII. 1952 pri Glavni upravi za promet vla-de LRS v Ljubljani, Cankarjeva cesta 17/I. Prošnji je priložiti: 1. zadnje šolsko sprilvo; 2. uradno zdravniško sprilvo; 3. izpi-sek iz rojstne matične knjige. Za sprejem v dijaški dom šole pa je vložiti še posebno prošnjo, kolkovano s 20 din, kar se navaja in pre-hranja v dijaškem domu stane me-sečno 3500 din. Glavna uprava za promet vlade LRS Ljubljana. *

Uprava interneta TSS Ljubljana, Vidovdanska cesta 9 sporoča, da je za novince vpisovanje v inter-nat do 15. julija. Vpisovalne pole so na razpolago pri upravi inter-nata. 3931-n

Dvoletna Administrativna šola v Ljubljani, Dobromirna cesta 15, usposablja dijakke (in-je) za pisarni-ske službe. Pogoj sprejema: dovr-šena vsa nižja srednja šola, sta-rost od 16-25 let. Vpisuje se lahko tudi oni, ki so že bili v admini-strativni službi. Prošnje predložite do 30. junija. Sprejemni izpiti so 2., 3. in 4. julija. Točna navodila na oglasni št. 3955-a

OBVESTILA

PODJETJE »SPEDICIJA«, LJUBLJANA

obvešča, da je odprlo novo to-vorno, kosovno progo Ljubljana: Jesenice in obratno in sicer dva-krat tedensko vsak torek in petek. Odhod iz Ljubljane ob 7. uri — prihod na Jesenice ob 11. uri. — Odhod iz Jesenice ob 13. uri. — prihod v Ljubljano ob 17. uri. Vse interese prosimo, da se poslovanje s posredstvom, ki se hiter in dostavlja blago na dom.

OBVESTILO

Modna krojačnica Drž. obrtna mojstra Šefic Vinko — Zontar Alojz v Ljubljani, Cankarjeva ulica 12, vabijo na posvetilo. Vse posle bivšega podjetja in se priporočata za nadaljna naročila. 3961-n

POZIV UPNIKOM IN DOLŽNIKOM!

Podjetje Mavric Edo, dr. obrtni mojster, je prešel z 31. marcem t. l. v likvidacijo. — Pozivamo vse upnike in dolžnike, da v roku 30 dni od dneva objave izterjajo svo-je terjatve oziroma poravnajo svo-je obveznosti. — Likvidacijska ko-misija. 3952-a

UMRLI

Umrla je »IVANKA VERBIČ roj. KNAPIČ iz Smartnega pri Ljuli. Nanašamo na je zapustil naš dragi oče in mati oče FRANC GRAD, bivši gostinčar in Zgor-njem Kašlju št. 19. Pogreb dra-gega pokojnika bo v nedeljo dne 22. junija ob 17 izpred hiše zalo-sti v Zgornjem Kašlju s pokop-ališčem Polju. — Zalujoka žena Helena, sinova Karol, France, hčer-ka Mici, zet sinah, vnuki in ostalo sorodstvo. 3945-a

Vsem sorodnikom in znancom naznanjamo žalostno vest, da je umrl moj ljubljani moj brat, sva-ki iz bote ALJOZ LAKNER. Pogreb dra-gega pokojnika je bil v ponedel-jek 23. junija ob 10 na pokopališču v Gomilskem. — Zalujoka žena Kati, hčerka Katia, Razar, zet Tina, hčerka Marija, Zorovnik in ostali. — Grajska vas, Gomilsko-Celje, Trnava, Frankolovo, Ljub-ljana, 21. junija 1952. 3951-a

V osmrnici FRANC KOŠČAK z dne 12. junija se mora pravilno glasiati Velike Lese in ne Velike Lase.

Umrl je naš skrbni, dobi zlati oče, stari oče FRANC ROČAK, ležniški uradnik v pokolu. Pogreb nepoznanega očeta bo v ponedel-jek 23. junija ob 16.30 iz kapelice sv. Nikolaja k Sv. Krizju. — Zalujoka otroci in ostalo sorodstvo. Ljubljana. Sv. Lovrenca na Dravskem polju.

Naša odprava v avstrijske gore

Poletje izavbija v gore vedno več obiskovalcev. Planinska pota so polna vednih in razglednih planincev. Alpinistični odsek Jesenice je s pomočjo svojega matinskega planinskega društva in z vsem razu-mevanjem upravnega odbora žele-zarne organizacije izle iz Lienz-erske dolomite in skupino Grosse-Glocknerja. Podjetni gorniki kovi-narskih Jesenic so povabili v svo-jo sredo najboljše plezalec z Ra-dom Kovačarjem in Cirilom De-beljakom na čelu, tako da smemo od te odprave pričakovati vrhun-skih uspehov v gorah Avstrije.

Skupina 45 gornikov odpotuje z

udobnim avtobusom jeseniške železarnice v sredo čez Korenški pre-laz in skozi Ziljsko dolino. Prvič bodo prenočili v bližini Smolnarja na krovu Ziljske doline ob pri-jaznem jezuru. Drugo jutro bodo nadaljevali vožnjo čez Gailberg sedlo (982 m) v Dravsko dolino in bodo dosegli Gorenji Dravograd. Še isti večer bodo tabornili v bli-žini Lienz, podložiti pa se bodo pri-jaznim Trist-čar jezuru in se pripravljali za plezalne vzpone v Lienz. Dolo-miti. Nekateri posebno sposobni se bodo pomerili s smerni pete in šteje tovarniške stopnje v tej gorski skupini. Plezali bodo Petri-ko smer v Kellsplitz, severno

steno Hochstadla, ki je med naj-vidnejšimi v vzhodnih Alpah, najbolj spretni pa bodo skušali preplezati skrajno težko smer v Lenzerske dolomite, ostali udeleženci odprave pa bodo plezali v okolici Kralsebad-koče.

Drugo polovico bodo posvetili skupini Grosse-Glocknerja. Preko Lienz in Heiligenblau bodo pri-speli do ledenika Pastene, od ko-der bodo od vseh strani nasčili Veliki Klek (3797 m). Vse smeri predstavljajo vzpone v ledu in snegu in bodo vsekakor velika preizkušnja za naše mlade alpin-ske kadre.

Po turah in vzponih v Lienz-erskih Dolomitih in skupini Velika Kleka se bodo alpinisti vrčali v domovino mimo vseh koroskih jezer in čez Jezero v Kranj. Priprani smo, da bodo jese-niški železniki skupino skupaj s alpinisti iz Celja, Ljubljane, Kra-nja in Mojanke častno in do-stojno predstavljali v tujni viso-ko stopnjo našega planinstva in alpinizma.

Herzog pride v Ljubljano

Kakor izveemo iz planinskih kro-gov, pride konec meseca v Ljub-ljano eden izmed preživelih ude-ležencev francoske ekspedicije na Annapurnu v himalajskem gorovju, alpinisti iz Celja, Ljubljane, Kra-nja in Mojanke častno in do-stojno predstavljali v tujni viso-ko stopnjo našega planinstva in al

Mali oglasi

SLUŽBE

KUHARICA, kvalificirana, samostojna, isče službo. Vajena go. stime in menze. Naslov v oglaševalnem oddelku. 8215-1

VESCA TRGOVINE in knjigovodstva, želj primerne zaposlitve, lanko tudi za blagajnicarico. — Cenjene ponudbe pod »Podjetna in točna« na ogl. odd. 8236-1

GOSPODINSKA POMOCNICA — isče službo pri solidni družini. Naslov v oglaševalnem odd. 8254-1

VESCO KUHARICO, staro okoli 40 let — isče posestvo KZZP Po. noviče za delavsko kuhinjo. Plača vo uredi. Oglašje naslovite na posredstvo PZZ, Ponovnice pri Litlji. 8237-1

PLETILJO, dobro, zdravo in vsestransko pošteno, katera ima veselje do samostojne obrti, sprejem. Resne ponudbe pod No. vo življenje na oglašni oddelk Slov. poročevalca. 8239-1

DRŽAVNI URAĐNIK v pokroju želi pošteno gospodinjstvo. Zaznana stanja starost. Dopolne posla pod »Upokojenec« na oglašni oddelk SP. 8240-1

IZURUŽENO NATAKARICO za po. zdelje sprejemamo. Ponudbe pod »Kavarna in gostilna« na oglašni oddelk. 825-1

KLUJAVNICARJA, enega ali dva sprejemamo. Plača po dogovoru, nastop takoj. Juvan Alojz, K. čevje. 8254-1

DVA PEKOVSKA POMOCNICA — samostojna v delu, sprejme ta. Laj Mestna parna pekarna Jesenice, Gorenjsko. 8163-1

STAREJŠA ŽENSKA, poštena, isče za gospodinjstvo pomočnico. — Mikosiceva 8, pri Fertiču. 8373-1

ISČE SE moško osebo za opravljjanje kurirskih poslov. Interesni naj se zglašajo takoj: Opatičnik LO Skofljica. 8381-1

SLAŠČICAR z večletno prakso in mojskim izpitom isče službo. Ponudbe na Radja Mato, Varazdin, Vrazova ulica 11. 8370-1

SPREJMEMO TAKOJ dve prvovrstni prešivalni gornjih delov (šeparici). Plača dobra. Ješe, Ljubljana, Cesta na Loko št. 20. 8370-1

2 KVALIFICIRANA TERAZERJA, popolnoma samostojna pri delu, z večletno prakso sprejemamo takoj. Pismene ponudbe poslati na ogl. odd. pod »Slišna zaposlitev«. 8238-1

VEC KOVINOSTRUGARJEV in strojnih ključavničarjev sprejme Mestno strojno podjetje, Ljubljana, Dolenjska c. 76. 827-1

KAMNOSKLEPA POMOCNICA sprejemam. Plača po dogovoru. Naslov v SP Celje. 8064-1

ZOBNA ASISTENTKA, večša, z daljšo prakso, isče zaposlitev. — Skoče, Velikovska 3, Ljubljana. 8238-1

ISČEMO samostojnega ključavničarja-kinjno. Plača po dogovoru, nastop takoj. Kmetijsko posredstvo »Rdeča zvezda«, Bizeljsko. 8317-1

KNJIGOVODKINJA, popolnoma samostojna tudi v vseh pisarniških poslih, sprejme ustrezno službo. Ponudbe oglaševalnemu oddelku pod »Gorenjska«. 8261-1

KOMERCIALIST, majša moč, veče tudi v blaginjskih poslih, isče namestitve za 1. julij. Ponudbe pod »ni reduciiran« na ogl. oddelk. 8272-1

MIZARSKI POMOCNIK isče službo. Pismene ponudbe pod »Kvalificiran« na ogl. odd. 821-1

SOFER izkušeni mehanik isče službo kjerkoli v Sloveniji. Naslov v ogl. odd. 8422-1

GOSPODINSKO POMOCNICO k dvočlanski družini sprejemamo takoj. Naslov v ogl. odd. 8394-1

FOTOGRAFSKI POMOCNIK isče in sprejme službo takoj. Naslov SP Celje. 8402-1

DOBREGA NATAKARJA ali natakarico potrebujemo za sezono Hotel pod Voglom, Bohinj. 1 8408-1

NA KMEČKE BONE

prodajamo vse knjige. 15. VII. zapadejo boni. Nabavite si vse strokovne in druge knjige v knjigarni Mladinske knjige, Ljubljana — Franciskanska 3

IZŠLO JE

CELOTNO GRADIVO O NOVIH DELOVNIH KNJIZICAH V POSEBNI IZDAJI OBZORNIKA

CENA IZVODU JE DIN 25.—, S POŠTINO DIN 30.—. PRI NAROCILU LAHKO PLACATE ZNESEK DIN 30.— ZA 1 IZVOD V ZNAMKAH. Naročajte pri upravi »Delavske enotnosti«, Dom sindikatov, Ljubljana, poštni predal 284

Razprodaja

Pohitite, da ne zamudite ugodne prilike!

„MEPROM“, Savska cesta

RAZPRODAJA RAZNI AVTOMOBILSKI, ELEKTRO- IN VODOVODNO INSTALACIJSKI MATERIAL PO IZREDNO NIZKIH CENAH

LEP LETNI ODDIH VAM NUDI

„HOTEL METROPOL“

Kat. B. PRAN-STO

v komfortno opremljenih sobah, okusno pripravljeno hrano, z vrtno restavracijo in plesno glasbo, ter prirodno plažo v 10 min. oddaljeni Fiesi

CELODNEVNA OSKRBA OD 610 DO 660 DIN. V GLAVNI SEZONI OD 1. VII. — 15. IX. 1952 IMAJO CLANI SINDIKATOV 40% POPUST. — PRED IN PO TEM ČASU PA 60% POPUST

Plačilnost je možna tudi z industrijskimi boni. — Sprejemamo tudi najavljene izletniške skupine. — Celodnevna oskrba s prenočiščem je 520 din za osebo

POHITITE IN REZERVIRAJTE

ZASLUZEK

MIZARSKA DELA po naročilu — sprejemam. — Brod 23, pri St. Vidi. 8255-2

CEVLJARSKI MODELIR, ki bi bil pripravljen napraviti nekaj vzorcev, naj pusti svoj naslov v podružnici SP Kranj. 8235-2

ENTLANJE dam v delo na dom. Naslov v ogl. oddelku. 8377-2

MIZARSTVO izvršuje poceni vsa popravila in prepolnitrane. Ponudbe pod »Vesten« na ogl. odd. 8350-2

PRIKROJEVALNI in šivalni tečaj nudi salon »Kucel«, Knafljeva ulica 4. 8366-2

VARUHLIJO k otroku na bokale v dopoldanskih urah sprejemam. Naslov v ogl. odd. 8335-2

UPOKOJENEC za varuhinjo otrok v dopoldanskih urah sprejemam. Nudim stanovanje in druge ugodnosti. — Naslov v oglaševalnem oddelku. 8413-2

VAJENCI

DEKLE, stara 16 let, bi se rada izučila v slaščičarni ali v kakšni drugi trgovini. Naslov v oglaševalnem oddelku. 8226-3

PRODAM

DKW AVTO limuzino v odličnem stanju, preoblikovan s pločevino in novimi gumami, prodam. Ponudbe na: Miodrag Milenković, Beograd, Narodnog fronta št. 94. II. kat. 8250-4

ZIMNICE, zgornje tridelne in spodnje na peresih, z morsko travo, novih preurejenih, prodam. Cevčan, Rožna dolina, Cesta VIII-22. 8238-4

CEVLJARSKO CILINDERCO, malo »Singer« prodam. — Beltram, Vrhnika, Stara cesta 28. 8116-4

RUJE prodam. — Lulik, Trdovrva štev. 7, pri Litlji. 8149-4

KUHINJO, novo prodam. Cebelar, Šiška ulica 16. 8158-4

PRODAM lep kauč in radijski aparat »Kosmaj«. Rojč, Gasilska 15. I. nadstropje. 8160-4

OJABO in posteljo prodam. Stari trg 32-II. desno. 8168-4

SPORTNI VOZICEK, pleten, izozem k model, prodam. Naslov v oglaševalnem oddelku. 8170-4

OTROSKI VOZICEK, globok, prvovrsten, prodam. Wolfova 18. 8171-4

DECIMALNA TEHTNICA do 300 kilogram, z utežni napravo. Ogled v tovarni ISKRA Kranj. 8194-4

SPORTNI VOZICEK, tapetiran, zelo dobro ohranjen, prodam. — Naslov v oglaševalnem odd. 8189-4

NOVO KUHINJSKO OPREMO prodam. Informacije od 6—8 na Dimitrovič, Titova cesta 36-1. 8190-4

POZOR! Pohištvo, prvovrstno, prodam. Spalinice din 38.600, kuhinje 22.600 din, otroška postelja 2.200 din, Vodnikova cesta številka 83. 8195-4

DVA KMEČKA MLINA in pet betoniranih stebelov za kozarce prodam. Polze se: gostilna Grošelj, Podgorje, Kamnik. 8206-4

MOTORNO KOLO 125 cm. NSU, zadnji model, zamenjam za levočrtni čevlarski šivalni stroj ali delku. Naslov v oglaševalnem oddelku. 8213-4

VOZ zapraviljivek v dobrem stanju, prodam ali zamenjam za blago. — Podgorica 24, Dol pri Ljubljani. 8217-4

ZASČITENE BALONE od 30 l. 20 l. 10 l. prodam. — Ponudbe pod »Ugodno« na ogl. odd. 8218-4

PRODAM dve postelji, dve nočni omari in omaro za obleko za 8000 din. Ob Ljubljani številka 71. 8219-1

SIVALNI STROJ, nov, »Singer«, pogrezljiv, prodam. Rožna dolina, Cesta III. štev. 16. 8222-4

PRODAM 16 kub. metrov suhih bukovih drv. Naslov v oglaševalnem oddelku. 8223-4

LUŠCILNI STROJ za jesprej in kašo po ugodni ceni naprodaj. Strojno mizarstvo, St. Vid pošta Litovca. 8224-4

NOVA SPALNICA, imitacija oreha, ugodno naprodaj. — Vojška Franc, pleskar, Domžale. 8225-4

POSNEVALNIK »Alfa«, kolibri kopel 200 l. v brežibnem stanju prodam. Fujan, Hraše štev. 96. 8227-4

PRODAM AVTO Fiat B v odličnem stanju, nov kotel za zganje. Ponudbe pod »Ohranjen« na oglašni oddelk. 8232-4

SPORTNI COLN, dvosedez, prvovrsten izdelek in dva šotorska krila prodam. Naslov v oglaševalnem oddelku. 8233-4

TOCILNO MIZO prodam. Fran Kočvar, Vrhnika. 8098-4

KOPALNICO z bakreno pečjo in straniščem, vse kompletno in prvovrstno, prodam za 65.000 din in 100 m² heraklita po 230 din. Razen Francka, Gorje pri Bledu. Fortuna. 8100-4

SIVALNI STROJ, nov, znamke Singer 31-32, takoj prodam. — Smrekar, Stari trg 11a. 8105-4

MOTORNO KOLO ILO 125 cm. prodam Klemenčič Jakob, Spodnja Hruška 30. 8112-4

MOTORNO KOLO, športno, 250 cm. »Sertum«, dobro ohranjeno, prodam. Vošnjakova ulica 10. 8233-4

GLOBOK OTROSKI VOZICEK, krem, tapetiran, skoraj nov, prodam. Friškovec 3a. 8301-4

NOVO MOSKO KOLO, italijansko s praslavami prodam. — Friškovec 3a. 8302-4

LAMELE (ploščato jeklo) in konzole 3 vogalne ima na razpolago za prodajo Mestni strešni odd. Informacije se dobe na str. lišču. Dolenjska cesta, Ljubljana, od 7. do 11. ure in od 14. do 20. ure. 8303-4

PRODAM MOTORNO KOLO »Prestor« 125 cm. v prev. dobrem stanju in klobaškarski ročni stroj »Wolf«, kvečno in brizgalnico. Ivan Orožnik, Celje, Tehtarje 21. 8308-4

KLAVIR (kratek), dobro ohranjen, prodam. Tudi zamenjam za drugo po dogovoru. Naslov v SP Celje. 8309-4

STREPTOMICIN, 16 gramov prodam. Cuk, Titova 17, Jesenice. 8313-4

NOVO SPALNICO iz orehove kornine, furnirano, prodam. Cesta na ugodna. Šivic, mizarstvo, Brezje-Radovljica. 8315-4

DESKE smrekove, 3 leta stare, prodam. Naslov v ogl. oddelku. 8318-4

NOV SPALNI KAUC, oreh, prodam. Pismene ponudbe pod »Moderen kauč« na Jurogorkam, Kidričeva 3 (Nebotičnik). 8329-4

PRODAM skoraj novo obleko za motorista, nepremočljivo, za večjo postavo. Zobjek 8. 8273-4

OGRODJE DRVARNICE 6,50 x 4 in 1,50 nastrešja, prodam. Tazen 101. 8276-4

GLOBOK OTROSKI VOZICEK, prodam tudi za bone. Trnovski pristan 40. 8277-4

KZETVINO NAPRAVO, novo in elektromotor 5/4 KS prodam. — Klemenčič Jože, Vodnikova 58. 8278-4

DVOBRAZDNI PLUG, nov, prodam. Naslov v ogl. odd. 8344-4

RADIO Philips »Philletta« prodam. Ogorelec, Čopova c. 10. 8348-4

WERTHEIM BLAGAJNO in raz. pohištvo prodam. Naslov v ogl. oddelku. 8333-4

OJACEVALEC »GELOSO«, 30 W prodam. Informacije od 6—8 na Dimitrovič, Titova cesta 36-1. 8334-4

NAGROBNE SPOMENIKE dobite po ugodni ceni pri kamnosečstvu Bačnik Franc, Ljubljana, Zaloška cesta 213. Naročila sprejemam samo na Zaloški cesti, ne več v Pokopališki ulici. 7451-4

PLANINICI POZOR! V kratkem izide karta Triglavskega posestva v razmerju 1:75.000, ki je nekaterim planincem nujno potrebna. Naročila sprejema Mladinska knjiga, Ljubljana, Franciskanska 3 — Cena ca 160 din. 8060-4

HISA v bližini Ljubljane naprodaj. Košir, Kolodvorska 18-1. 8145-4

KUHINJO po ugodni ceni prodam. Ogled v pleskarici delav. niki, Hrenova, Ljubljana. 8228-4

KOSNO TRAVE Proda Hromc Franciška, Senebje. 8304-4

HLADILNIK električni 170 l prodam. Pojasnila vsak dan od 13. do 16. ure. Ljubljana, Lepi pot 25, srednji zvišje. 8357-4

MOSKO KOLO v zelo dobrem stanju prodam za 17.000 din. Polze se pri Resmanu, Obirskaj 17. 8356-4

OTROSKO POSTELJO z vložkom, novo, prodam. Naslov v oglaševalnem oddelku. 8359-4

TRJE TEŽKI VOZOV naprodaj. Naslov v ogl. oddelku. 8360-4

SINGER SIVAL STROJ, pogrezljiv, prodam, Polze se Vila Verbič, Pot na Rožnik 2. 8361-4

POZOR! Razprodajamo različne avtomobile in rezervne dele. Triglav-film, Ljubljana Trnov. 8362-4

RISALNI STROJ, dobro ohranjen, prodam. Ponudbe pod »Stroj« na ogl. oddelku. 8371-4

2 m² HRASTOVH DESK in 10 k. madov betonskih oken osteklenih poceni prodam. Naslov v ogl. oddelku. 8374-4

AVTO, štirisedez, športni, dobro ohranjen, prodam. Motorno kolo sprejemam v zamenjavo. Dopolnili. Ogled v nedeljo popoldan Celovška 41. 8258-4

DVE TRAZERVI po 8,5 m prodam. Kržišnik, Verje, pošta Medvode. 8259-4

KUHINJSKO OPRAVO, moderno, poceni prodam ali zamenjam za rezan les. Kregar Ivan, mizarstvo, Vižmarje št. 59, nad Ljubljano. 8264-4

NOV EXPRES APARAT za kavo 20 l »Bezzena«, razmnoževalec (ciklostil), kompletno kuhinjo, ugodno prodam. Naslov v ogl. oddelku. 8265-4

MOSKO KOLO, športno, poceni prodam. Polakova 17 (dvoršče), Šiška. 8267-4

OPEL OLIMPIJA tipa 39 prodam. Naslov v ogl. odd. 8281-4

KROGLE za balinanje in naplano tablo prodam. Naslov v ogl. oddelku. 8278-4

GARAZO, leseno, zložljivo, prodam. Slapničarjeva 9, Moste. 8282-4

KOLO za 9—15 let prodam. Blago- vič Jože, Tržaška c. III. 8283-4

JELAKOVIC: Transformatorji i prigušnice. Broš, din 320.—, DABAC: elektrotehniški rešniki maški. Vez, din 490.—, »HUTER«: Inženirski priročnik dobite pri Slovenskem knjižnem zavodu v Ljubljani, Pred škofijo št. 5. — Volfova 5. 8284-4

OTROSKO POSTELJICO, belo, kompletno, železno, popolnoma novo, prodam tudi za bone. — Ogled: Cankarjevo nabrežje 9. 8320-4

FINO ŽENSKO SPORTNO KOLO prodam Belokranjski 12, Petrič. 8289-4

CEVLJARSKI STROJ z električnim motorjem prodam. Šubelj, Smartno ob Savi 54, Ljubljana. 8290-4

PRODAMO: Penexsol — zdravilno sonce, barometar s termometrom, sedečo kad, plišasti posteljni pregrinjali, plišasti in platneni namizni prt, kristalni servis, kopalni plašč, Poljanska 15, v stopnišču, vrata 14. 8323-4

SOBNO KREDCENO in raztegljivo mizo s 6 stoli ugodno prodam tudi za bone. Jurčič, Tavčarjeva 12-II. 8293-4

VOLČJAKE mlade, kozo mlekarico, poceni prodam. Hafner, Linhartova 41. 8294-4

SPORTNI VOZICEK, lep, tapetiran, prodam. Vebor, Celovška 95-III. 8296-4

MOSKO SPORTNO KOLO »Lenia« prodam. Tomažič, Drevlje, Pržanska ulica 12. 8299-4

PRODAM mize, stole, postelje, ventilator, Radovljica. 8293-4

BAKREN KOTEL za žganje kupa 50 l, voz satec, nosilnost 1000 kg, več vrat in oken, hlev za zajce na 9 predelov, tehnično izmeden, vse novo, prima izdelek, prodam po nizki ceni. Novak, Medvode 21. 8300-4

DEZNI PLASČ, ženski, nepremočljiv, tr plinski kuhinjak na dva plamena prodam. Poljanski 37. 8378-4

KUHINJSKO KREDCENO, manjšo, zelo poceni prodam. Plačilo tudi v bonih. Ogled: Novi blok, blok št. 4, V. vhod, stanovanje št. 3. 8380-4

PRODAM kmečko sobo, mescenov les, z opazem in pečjo, deske, jedilni servis, moško žepno, žensko zapestno uro, linolej, blago za kostum, volno, silke, knjige, štedilnik. Lavričeva 6 popoldne. 8383-4

GOSTILNIŠKE MIZE — okrogle, prodam. Poljanska 73/II. 8385-4

RADIO »GELSO«, šotor, krilno puhalo, prodam. Ponudbe pod »Bon« na ogl. odd. 8384-4

PRODAM poročne prstane in kompletne jedilni pribor. Ogledati od 12—16. Naslov v oglaševalnem oddelku. 8388-4

PRODAM zidno in strešno opeko in stavbno železo po ugodni ceni. Frankopanska 23/I., desno. MOSKA OBLEKA (predvotno blago), skoraj nova, ugodno naprodaj. Tomšičeva (Knafljeva) ulica 1, I. nadst. 8384-4

KROMBI PLASČ in račun, stroj prodam. Ponudbe pod »Tako« na ogl. odd. 8337-4

PISALNI STROJ Continental portabilni v brežibnem stanju prodam. Stanko, Titova 35. 8325-4

BARAKO 6 x 3 m (uporabno tudi za garažo) in samokolnico, prodam. Vavpetič, Titova 35. 8325-4

RAZPRODAJAMO po znatno nižjih cenah zalogo artiklov iz umetnega kamna: stranišne školjke, umalinia-korita 60 x 45, kopalne, danje, obititje z nakupom! Industrija naravnega in umetnega kamna, Ljubljana — Titova 48. 8395-4

LEICO, model III, prodam. Toni Ivan, Maribor, Baranova ul. 8399-4

POHISTVO! Spalnice, pleskane v orehovi imitaciji in kuhinje, krem, prodam ali zamenjam za suhe, lepe smrekove deske, 45 mm debeline. Kurnik Jože, mizarstvo, Ljubljana, Jože Šiška, Pod hribom 28. 8401-4

MOSKO GLEKO popolnoma novo, lepa siva »kamern«, dam tudi za bone. Visišk, Ljubljana, Prisojka 3/III. 8390-4

SPALNICO — hrastovo, masivno, novo, moderno, pod ceno prodam. Mizarstvo, Tržaška cesta št. 64. 8392-4

RADIO petcevni poceni prodam. Rudnik 38, pri Bučarju. 8387-4

PRODAM večje število čistokrvnih »Reks« zajcev, sive barve, in hlev. Baldasini, Celje, Veselova 10. 8403-4

PIANINO prodam. Celje, Mariborska 12. 8404-4

ZA DVOJČKE prodam globok vozicek, športni vozicek (model) in stajlico. Naslov v ogl. odd. 8420-4

BUKOV PARKET prima, 12 m², prodam. — Naslov v oglaševalnem oddelku. 8418-4

KROJ SIVALNI STROJ prodam. Dovč, Sv. Petra c. 52. 8417-4

ZLATO ZA ZOBE v ploščici, prodam. Naslov v ogl. odd. 8423-4

NOV STROJEN ugodno prodam. Naslov v ogl. odd. 8421-4

PRODAM štiriradni ročni računski stroj marke »Homan« — Me-nus. Naslov v ogl. odd. 8424-4

DVA PLINISKA GENERATORJA za tovarniške avtomobile prodam. Suml, tovarna bonbonov, Gra-dišče, Ljubljana. 8410-4